

Karel Čapek
PŘEKLADY

Znění tohoto textu vychází z díla Překlady tak, jak bylo vydáno v Československém spisovateli v roce 1993 (ČAPEK, Karel. *Básnické počátky ; Překlady*. 1. soubor. vyd. Praha : Československý spisovatel, 1993. 376 s. Spisy, sv. 24.).

Další díla Karla Čapka naleznete online na www stránkách Městské knihovny v Praze: www.mlp.cz/karelcapek.

Elektronické publikování díla Karla Čapka je společným projektem Městské knihovny v Praze, Společnosti bratří Čapků, Památníku Karla Čapka a Českého národního korpusu.

CHARLES BAUDELAIRE

VZTAHY

Je chrámem příroda s živými pilíři,
jež slovy zmatenými někdy zahovoří;
v symbolů černé hvězdy se tu člověk noří,
jež na něj důvěrně svůj pohled zamíří.
Jak táhlé ozvěny, jež zdaleka se mísí
v jednotě hluboké, dálné a temnotné,
rozsáhlé jako noc a jako světlo dne,
tak vůně, barvy, zvuky odpovídají si.
Jsou vůně některé svěží jak dětská těla,
jak louky zelené, sladké jak oboe,
bohaté, vítězné či porušené zcela,
v nichž nekonečných věcí rozpětí se skrývá,
jak ambra, kadidlo, mošus a benzoe,
ze kterých extáze smyslů i ducha zpívá.
(Les fleurs du mal)

POSEDLOST

Ó lesy, děsíte mě jak loď katedrál;
hlas varhan duní z vás; ve zlořečené hrudi,
komnatě smuteční, kde chroptí věčný žal,
vaše De profundis nám ozvěnou se budí.
Nenávidím tě, Moře! Skoky tvé a ryk
sám v sobě nacházím; ten přehořký smích hoře,
jímž chrlí nešťastník své spílání a vzlyk,
já slyším zaznívat v nesmírném smíchu moře.
Ó Noci, nebýt hvězd, jež světly tisíci
mluví tak po známu, jak byla bys mi drahá!
Neb hledám černa jen a prázdnoty a naha!
Než samy temnoty jsou plachty visící,

kde trysklé z očí mých se roje zjevují mi
bytostí zmizelých s pohledy důvěrnými.
(Les fleurs du mal)

EXOTICKÝ PARFÉM

Na horkých prsech tvých, s očima zavřenýma
když dýší vůni jich u večer jesenní,
zřím šťastné pobřeží, jež v jasném plameni
monotónního slunce oslněno dřímá;
a ostrov lenivý, kde rodí vlahé klima
podivné stromoví, plody a koření,
kde muži štlíhlí jsou, statní a vzpřímení,
a kde žen otevřený pohled žasem jímá.
Tvou vůní v kouzelnou jsa veden dálavu
zřím plachty spuštěné a stěžně v přístavu
znavené ještě na smrt moři zvlněnými,
zatímco tamaryšků silné parfémy,
jež krouží ve vzduchu a nozdry vzdouvají mi,
v mé duši směšují se s plavců písněmi.
(Les fleurs du mal)

SEMPER EADEM

“Kde vzniká,” děla jste, “ta vaše divná trýzeň,
jež stoupá jako moře v černém úskalí?”
- Když naše srdce jednou skončilo svou sklizeň,
pak žít je zlo! Toť taj, jež všichni poznali,
to prostičký je žal, je zcela bez záhady,
a jako vaši radost, každý vidí jej.
Ó krásko všetečná, dál nepátrejte tady,
a byť byl sladký hlas váš, mlčte nejraděj!

Ó mlčte, nevědomá! duše zkouzlená!
rty s dětským úsměvem! Nad Život hedvábná
Smrt na nás pouta má a těmi víže nás.
Ó nechte, nechte lží se moje srdce opít
a jako v krásném snu se v očích vašich stopit
a dlouze zadřímnout ve stínu vašich řas!
(Les fleurs du mal)

CESTA

I

Pro dítě skloněné nad mapou, nad knížkami
jak jeho dychtění je vesmír bez konce.
Ach jak je velký svět, když v záři lamp nás máme,
a jak je maličký svět v naší vzpomínce!
Když ráno vyplujeme, mozek ohně plný
a srdce těžké hněvem, plno hoře v něm
a hořké touhy, jdem po táhlém rytmu vlny
své nekonečno houpat v moři konečném:
jedni, kdo z bídné vlasti prchli bez loučení,
a druzí, kolébek svých hrůza, a pak my,
hvězdáři v očích kruté Circe utopení,
jež nebezpečnými nás mučí vůněmi.
Tož aby nebyli změněni ve zvířata,
prostorem, oblohou, světlem se opijí,
až ostrý mráz a žhoucí slunce mědězlatá
stopu po polibcích pomalu omyjí.
Než pouze ti, kdo jdou, jen aby šli už zase,
cestují vskutku; svým vedení osudem,
s lehýnkým srdcem, jež balónu podobá se,
dí, aniž vědí proč, vždy znovu to své "Jdem!",
ti, jejichž touha má tvar oblak větrem hnaných,

a sní, jak nováček sní o kanónu rád,
o širých rozkoších, měňavých, nepoznaných,
jimž nikdy lidský duch neuměl jména dát.

II

My, hrůzo! kroužíme jak vlček nebo koule
v jich poskocích a tanci: vždyť i ve spaní
Zvědavost mučí nás a točí námi v kole
jak Anděl zlý, jenž bičem slunce pohání.
Divná pouť náhody, kde cíl své místo mění,
a nejsa nikde, může zde být jako tam,
kde Člověk odpočinek hledá bez umdlení
a stále jako blázen běží bůhví kam!
Je duše koráb, jenž svou Ikarii hledá;
hlas na můstku zní: "Pozor! Pohleď do dále!"
Žhoucí a šílený, hlas na stěžni se zvedá:
"To láska... sláva... štěstí!" – Hrome, úskalí!
A každý ostrůvek, jež hlídka vidí kdesi,
hned Eldorádo je slíbené Osudem;
a Obraznost, když užuž zahýřiti chce si,
tam ráno nenajde než útes, a ne zem.
Ó chudák chimérických zemí věrný ctitel!
Jat má být v okovy či v moře uvržen,
ten plavec ožralý, Amerik objevitel,
jichž odrazy tuň moře činí hořčí jen?
Tak starý obejda, šlapaje bédně v blátě,
nos ve vzduchu, si vysní ráje zářící;
zkouzleným okem zří Kapuu planout zlatě
všude, kde hnusný pelech blíká při svíci.

III

Úžasní poutníci, v svých očích psány máte,
jak moře hlubokých, příběhy dlouhých cest!
Otevřte paměti svých skříně přebohaté,
podivuhodné šperky z éteru a hvězd.
Bez páry, bez plachet my na cestu chcem vyjet!
Je v našich žalářích tak nudno. Nuže sem,
na hladkém plátně našich myslí nechte míjet
vzpomínky plaveb svých i s jejich obzorem.
Tož co jste viděli?

IV

“Hvězdy na nebes báni;
píščiny viděli jsme, mořská proudění;
a přes otřesy zlé i náhlá ztroskotání
my často, jako zde, jsme byli znuděni.
Nám sláva sluneční a moře fialová,
nám sláva zlatých měst, západů slavný třpyt
neklidnou chtivost v srdci zažíhaly znova
do vášného se lesku nebe ponořit.
Ta nejbohatší města, nejskvělejší kraje
nebyly tajemné a svůdné jako ty,
jež staví náhoda, když s oblaky si hraje,
a vždy nás jala touha plná tesknoty.
Požitkem naše touha sílí jen a vzrůstá.
Touho, ty starý strome, jemuž výživnou
je půdou slast, co tvrdne tvoje kůra tlustá,
do slunce zírat blíž se haluze tvé pnou!
Ty strome veliký a nad cypřiše stálý,
což věčně porosteš? – Tož pár črt s nesnázi
do vašich žroutských alb jsme, bratři, nasbírali,

jimž krásné zdá se vše, co z dále přichází!
Modly jsme zdravili, jež sloní chobot měly;
a trůny jiskřící ve šperků nádheře;
paláce pohádkové, jejichž přepych skvělý
by, věřte, zruinoval vaše bankéře;
a šaty skvoucí, jež jsou opojením očí,
a ženy o zubech a nehtech barevných,
a kejklře, kol nichž had lísavě se točí.”

V

A dál, co ještě dál?

VI

“Ó mozků dětinných!

Tož abychom to hlavní nenechali stranou,
my zřeli, aniž nás to hledat napadlo,
odshora dolů všude tutěž podívanou,
na nesmrtelný hřích to nudné divadlo.
Hle žena, mrzký rab, jenž ješitný a hloupý
bez smíchu sebe ctí, bez hnusu miluje;
muž, hrubý tyran, prasák hltavý a skoupý,
rab rabův, ve stoce jenž stružkou kalu je;
kat, který hraje si, mučedník, který vzlyká,
a slavnosti, jež krev svou vůní koření,
jed moci znavující vládce násilníka,
národ pod zvěřským jhem, jenž tone v nadšení;
pár náboženství, jež jako to naše věří
a lezou na nebe; a svatí asketi,
již, jako rozkošník se válí v měkkém peří,
v žíních a na hřebech si chtějí hověti;

žvanivé chlubné Lidstvo, géniem svým zpité,
třeštící jako vždy, v šíleném vzplanutí
křičí na boha v své agónii lité:
,Ó ty mně podobný, můj pane, klnu ti!
A ti mívá pitomí, Šílenství milovníci,
by stádu unikli, jež osud stěsna kol,
v opia nesmírného klín se vrhající!
- To světa celého je věčný protokol.“

VII

Vědění hořké, které z cest si přinášíme!
V tom světě maličkém svých jednotvárných cest
dnes, včera, zítra, vždy svou vlastní tvář jen zříme:
to hrůzy oáza na poušti nudy jest!
Jít máme? Zůstat? Jdi si, když ti srdce velí;
či zůstaň, můžeš-li. Ten schoulený a skryt,
ten běže uniká bdělému nepříteli.
Toť Čas. Jsou vytrvalci, jako věčný žid
či apoštolé, co se nikdy nezastaví,
a přec jim nestačí vlaku ni lodi let,
když v patách stíhá je ten honec naléhavý,
jež jiní od kolébky znají zabíjet.
Až jednou stihne nás a klekne na hřbety nám,
dál budem doufat a “Kupředu” volat zas,
jako když pluli jsme kdys do Číny či jinam,
v dál oči upřeny a větru vydán vlas,
po moři Temnot se na dlouhou plavbu dáme
šťastni jak mladý poutník. Zdali slyšíte
ty hlasy čarovné, ty smutné hlasy známé,
jak pějí: “Tudy! Vy, kdo jísti toužíte
vonný plod lotu! Zde je kraj ten, kde se sklízí
záračné ovoce pro srdce hladová;

pojďte se sladkostí zpít podivnou a cizí
tohoto odpůldne, jež navždy potrvá!"
Už víme po přízvuku, kdo to strašidlo je;
tam naši Pyladi k nám pnou svá ramena.
"Pluj, pluj k své Élektře osvěžit srdce svoje!"
dí ta, jíž druhdy jsme líbali kolena.

VIII

Ó Smrti, čas je! Vzhůru, starý kapitáne!
Ta zem nás nudí, Smrti! Dej už znamení!
Ať z nebe nebo z moře tma jak inkoust kane,
v nás srdce, které znáš, je plno záření.
Nalej nám svého jedu, by v nás síla vtekla!
My chceme, tak ten oheň v mozku pálí nám,
vrhnout se do jícnu ať Nebe, aťsi Pekla,
až na dno Neznáma, a najít nové tam!
(Les fleurs du mal)

SULLY PRUDHOMME

PUKLÁ VÁZA

Na vázu, v níž květ verbén zvadl,
narazil vějíř v doteku;
ba úder ani nedopadl,
zvuk nezradil ho člověku.
Avšak ta lehká rána denně
hlodajíc v tvrdém krystalu
plíživě, jistě, neviděně
obešla vázu pomalu.
Prchla z ní voda po krůpěji,

květ zvadl, vláhy nemaje.
Netuší nikdo rány její.
Netkněte se jí, puklá je.
Tak mnohdy milovaná ruka
se lehce jenom srdce tkne;
tu srdce samo sebou puká,
květ lásky jeho povadne.
Potichu, světem nepoznána,
pláče a dál se rozzeje
hluboká, jemná jeho rána.
Netkněte se ho, puklé je.
(Stances et počmes)

PAUL VERLAINE

ŽENA A KOČKA

Se svou si kočkou pohrává;
a je to divukrásné, zřítí,
jak potmě tlapka bělavá
se s bílou rukou v pŕtce chytí.
Své ostré nehty – ohava! –,
ty hladké acháty, jež svítí
břítostí nožů, schovává
pod rukavičkou z černých nití.
I druhá úlisně se dívá
a broušené své drápy skrývá,
než ďábel nespí v žádné z nich...
A v budoáru stinné šero,
kde zvoní její vzdušný smích,
žhne fosforových bodů čtvero.
(Počmes saturniens)

ÉCOUTEZ LA CHANSON BIEN DOUCE...

Slyšte, co sladká píseň zpívá,
jež pláče vám jen pro potěchu,
jak chvějící se voda v mechu:
tak lehká je, tak zdržlivá!
Kdys býval znám ten hlas (a milý?),
než nyní zastřený je zcela
jak v smutku žena ovdovělá,
a přece co v něm ještě síly,
a v řasách šlojíře, jež vlají,
jak podzimní je vítr honí,
co skrytou hvězdu pravdu cloní
a srdci v žasu odkrývá ji.
A znovupoznaný hlas praví,
že dobro jen je, co nás živí,
že záští a hněv závistivý
po smrti pranic nezůstaví.
O slávě prostých mluví zvroucna,
o zlaté svatbě, blahé něze
šťastného míru bez vítěze,
o nečekání do budoucna.
Přijměte hlas, jenž prostoduše
v oslavu zpívá bez umdlení.
Ba dražšího nic duši není
než tišit smutek jiné duše!
Bez hněvu duše trpělivá
v očistci snáší tresty časné,
a to, co učí, je tak jasné!...
Slyšte, co moudrá píseň zpívá.
(Sagesse)

L'ESPOIR LUIT COMME UN BRIN DE PAILLE DANS L'ÉTABLE...

Jak stéblo slámy v chlévě naděje se třpytí.
Proč jen máš před vosou, svým letem zpilou, strach?
Hleď, někde v koutě stále tančí v slunci prach.
Proč k spánku neměl by ses o stůl podepřítí?
Dušičko bledá, hleď, ta voda osvěží tě,
je chladná, pij! Jdi, vždyť jsem s tebou. Zavři víčka,
sen tvojí siesty tě v náruči mé zhýčká
a ty si zazpíváš jak kolébané dítě.
Poledne. Jděte, paní, slitování jen!
On spí. Toť úžasné, jak někdy chůze žen
chudákům nešťastníkům v hlavě dunět může.
Poledne zvoní. Pokoj dal jsem skropití.
Spi! V túni oblázkem se naděj zatřpytí.
Ach kdy zas budou kvéstí zářijové růže!
(Sagesse)

MĚSTSKÉ KRAJINY

V Paříži vězněn z příčin příliš mnohých věru
v těch horkých dobách z věcí útěchu si беру,
jež mnoho nestojí a na dosah mi jsou,
například z ulice, kde bydlím... pod střechou,
a z její primitivní jaksí podívané,
dík samozřejmé, sprostné dobrotě, jež vane
od prahu chudých lidí k sousedovu prahu
do jejich codenních a sbratřujících vztahů.
Napravo nalevo cuchaje sady svistí
přec už jen zářijový vítr; rvané listí
let divý napodobí ptáků šílených,
již ploší byli by, per rudozelených,
nad vřavou hádek, které sotva mnoho váží,

dělníků napilých po modrém víně v ráži,
když o křivé se slovo zkurážení prou.
Své verše skládám tu a kouřím dýmku svou,
sám sprostný, rád se na ty sprotné byty dívám,
a s nocí rychle usnu; a že vždycky snívám,
já lepší verše, bozi, verše lepší sním,
daleko lepší těch, jež psal jsem před spaním,
vášnivé, hluboké, jak voda ze skal třpytné,
v nichž nezakulhá nic, ba ani neklopýtne,
jež slávy veliké získají mému jménu,
- a z nichž si procitna ni slůvka nevzpomenu...
(Oeuvres posthumes)

CHARLES CROS

IDEÁLNÍ ŽIVOT

Sál plný svěc, kde v krbu by to hřálo,
tabule stálá, s hudbou hostiny,
tabáky vzácné, kordy, květiny,
kde bez orgií by se povídalo.
Šeríky zjara, konvalinky, růže
a v létě jasmín, lípy, hledíky
by nocí plnily park veliký,
kam někdy snílek z hluku prchat může.
Muži by vesměs byli dobří rasou,
jak pyšné Múzy krotit, velmi jistí,
a ženy bez kankánů, bez závisti
by ozářily večery svou krásou.
A člověk myslel by pln dojetí
v těch vůních paží, květin, župánků,
černých kštic těžkých, plavých copánků
na dálný kraj a zašlá staletí.

(Le coffret de santal)

JEAN ARTHUR RIMBAUD

MÉ BOHÉMSTVÍ

Tak šel jsem, v děrách kapes ruce sevřeny;
můj svrchník z sebe málem skutečnost už shodil;
tvůj přítel byl jsem, Múzo, pod nebem jsem chodil,
lala, co skvělých lásek znaly moje sny!
Široce roztrženou měl jsem kalhotu.
Paleček zasněný, já louskal jsem si v běhu
rýmy. Ve Velkém voze byl jsem na noclehu.
Mé hvězdy šustěly tam v sladkém šumotu.
A já jim naslouchal u silnic okraje
v ty dobré večery, kdy rosné krůpěje
jsem cítil na čele jak víno sílící,
kdy tiskna k srdci nohu, jako lyru v klínu,
rýmuje prostřed nočních fantastických stínů
jsem brnkal na gumy v rozbitém střevíci!
(Oeuvres)

OPILÝ KORÁB [* S použitím překladu St. K. Neumanna]

Když po Řekách jsem plul, jež bezcitně se valí,
tu necítil jsem se už veden vláčníky;
z nich řvoucí rudoši si terčů nadělali,
je nahé přibivše na pestré kolíky.
O všechny posádky jsem bez starosti zůstal,
anglickou bavlnu či flámskou veza rež.
Když s mými vláčníky ten hloupý povyk ustal,
mě Řeky nechaly pak plouti, běž jak běž.

V zuřivé šplounání a mořské přívaly
já, hlušší oné zimy nežli mozek dětí,
já běžel jsem! A věru dosud neznaly
Urvané Půlostrovy vítěznější změti.
Tu bouř mi požehnala, procitlému spáči.
Po deset nocí já jak zátka tančil jsem
po moři, utopenců věčném dodavači,
nezele majáků s jich hloupým pohledem.
Sladší než dítěti je maso jablek, vnikla
mně voda zelená v jedlové kostry klín,
a hned mým kormidlem a hákem kamsi smýkla,
smývající zvracení a skvrny modrých vín.
A potom jsem se už jen v básni moře koupal,
hvězdami nasáta jež tajuplně plá,
hltaje sinou modř, kde časem v snách se houpal
vrak urvaný a bledý, lidská mrtvola,
kde náhle zbarvujíc ty plochy modra v šíru,
ty rytmy sílené pod rusým třpytem dne,
prudší nad alkohol, širší nad vaši lýru
kvasiti hořká plavost lásky započne!
Znám smršť a praskající blesky na nebi
a příboje a proudy; večery znám svěží,
znám jitra nadšená jak hejna holubí,
a časem viděl jsem, co člověk uzřel stěží:
jak v západu, jež třísní hrůzy mystické,
sedliny mraků dlouhé, fialové vzplály,
jak hercům podobny v hře veleantické
svých přílbic chocholy do dáli vlny valí.
Já snil noc zelenou, kdy oslňuje sníh,
pocely rodící se zvolna v očích moří,
šťáv neslýchaných oběh, zpěvně proznělých
fosforů probuzení ve žluti a modři.
Jak hysterický kravín řvoucí vlnu ryčnou
po měsíce jsem stíhal v bradel úskalí,

nemysle, že by Moří mordou dýchavičnou
Marií zářné nohy ukolébaly.
U Florid úžasných mi, vězte, bylo jeti,
kde s květy směšují se oči pardalí
a duhy napjaté jak uzdy s lidskou pletí,
kde siná stáda moří plynou do dáli.
Močály kvasit zřel jsem, chvorů prutiny,
kde celý leviatan puchří v bažin sítí,
sesutí vodních hor za větrů tišiny,
a dálky nesmírné, jež v propasti se řítí,
led, slunce stříbrná, vln perleť, žhnoucí báni,
dno s vraky ohavnými v hnědých zátokách,
kde hadi obrovští a štěnicemi žraní
padají z křivých pňů a šíří černý pach!
Byl bych rád ukázal ty zlaté ryby dětem,
ty ryby zpěvavé vln modrých. Květy pěn
žehnaly odpoutané moje toulky světem,
já nevýslovnými byl vichry okřídlen.
Když na mne únava a trýzeň pásem padla,
vzlyk moře kolébavý, sladký ke mně nes
své květy stínové a žlutá přísavadla,
a jako žena já jsem na kolena kles,
tak skoro ostrov již, na jehož půdu lehkou
trus ptáků svárlivých a plavookých pad,
a kymácel jsem se, když kostrou mojí křehkou
pozpátku do hlubin šli utopenci spat...
Tož koráb zbloudily do zátok husté kšticé,
až v éter zaváty, kde nežije ni pták,
ježž žádný Monitor, Hanz žádná plachetnice
by nevylovily, opilý vodou vrak,
já volný, dýmající, mlhou zatopen,
prodrav se oblohou zarudlou jako stěna,
kde lišej slunce vzkvet i azurový hlen,
pro dobré básníky pochoutka vytoužená,

jenž od ryb elektrických střísněn běžel jsem,
paluba šílená, v průvodu mořských koní,
když nebe zámořská se žhnoucím trychtýřem
Červenců palicemi rozdrvena roní,
jenž na mil padesát se třás, když ryk svůj zvedal
řící behemot a husté Maelstromy,
jenž modrá utkvění jsem věčně věků hledal,
dím, je teď Evropy zdí starých líto mi.
Viděl jsem archipely hvězd, a ostrovy,
kde plavci dokořán horečné nebe bylo;
v těch nocích bezedných zda spíte snad, ó vy
bez počtu zlatí ptáci, příštích časů Sílo?
Však příliš plakal jsem. Vždy luna kruta bývá,
je hořké slunce vždy, zjitřen se rodí den.
Mne lásky nadmula malátnost opojivá.
Oh ať mi praskne kýl! Ať v moři pojdu jen!
Toužím-li po vodě, tož po evropské louži,
černé a studené, v balzámu večera
kde dítě na bobku, truchlivé, pouštět touží
svou loďku křehoučkou jak motýl za jara.
Již, vlny, nemohu, omývá vás steskem,
nákladů bavlnářských rychlost předstihnout,
ni projet pochodní a vlajek pyšným leskem,
ni pod strašlivými pontonů zraky plout!
(Oeuvres)

HLEDAČKY VŠÍ [* S použitím překladu St. K. Neumanna]

Když čelo dítěte, ztýráno rudou mukou,
o neurčitých snů roj bílý žadoní,
tu obě velké sestry, sličné, křehkých rukou
o nehtech stříbřitých, se k němu nakloní.
U okna dokořán pak posadí si dítě,

kde květin směsicí vzduch modrý provívá,
a prsty jemnými mu rozkošně a lítě
vískají těžký vlas, ježž rosa omývá.
Tu slyší zpívati bojácný jejich dech,
v němž voní rostlinný a růžový med dlouhý,
přerýván chvílemi, když sykne na jejich rtech
srknutí vlahých slin či rozlíbané touhy.
Řas černých slyší tluk v tišině vůní plné;
až k apatii zpit, ve vlasech ucítí
se suchým praskotem jich sladké prsty mlnné
svým nehem královským mu vešky vražditi.
Tu víno Lenosti se do hlavy mu valí,
jak harmoniky vzdech, ježž zešílela snad;
a zlaskán pomalu, hoch cítí v sobě náhlý
stesek pláce bez konce stoupat i umírat.
(Oeuvres)

TRISTAN CORBIČRE

HODINY

Almužnu zbojníkovi cest!
Zlé oko v oko zákeřníku!
A dýku na vrahovu dýku!
- Mimo stav milosti má duše jest! -
Já jsem ten blázen z Pampeluny,
bojím se smíchu lstivé Luny
pod černým flórem závoje...
Vždyť, hrůzo, pod poklopem všechno je!
Slyš, řehtačka teď zvučí zdola...
To hodina zlá na mne volá.
Zvuk hran do prázdna nocí ráz dva pad.
Už víc než čtrnáct hodin bije...

To slzy jsou... Jdi, k pláči ti je,
mé srdce!... Zpívej... Lépe nesčítat.
(Les amours jaunes)

STÉPHANE MALLARMÉ

OKNA

Syt bídy špitálu, kadidlem unavený,
ve všední běli záclon jež se vytrácí,
ke kříži znuděnému prostřed prázdné stěny
se potměšilý mroucí zády obrací
a vleče se, už ne by hřál své údy shnilé,
spíš aby slunce zřel tam dole, přiložit
tvář na kost vyhublou a štětiny své bílé
k oknům, jež ožehnout chce zlatý slunný svit;
horečné rty, jež prahnou po azuru žízní
– tak v mládí vdechovat svůj poklad žízněly,
pleť panenskou a druhdy! –, v okně dlouze třísni
sklo vlašných tabulek hořkými pocely.
Zpit, hrůzy zapomněv svatého pomazání
i lože bolesti, kašle a odvarů,
když večer nad krovy se krváčeje sklání,
shlížeje do zářivé výhně obzoru
zří zlaté galéry, jež v labutí své kráse
na řece purpuru a vůně klidně spí,
bohatý, plavý lesk jich boků kolébá se
v nedbale vzpomínavé, širé lenosti!
Tak já, když člověk hrubý se mi znenávidí,
an v štěstí válí se, kde chtíč svůj nasytí,
a zatvrzele se jen po té špíně pídí
pro ženu, mlád'ata jež má mu kojiti,
já prchám znechucen a k oknům všem se skláním,

kde zády k životu se zhlížím v jejich skle,
jež Nekonečno zlatí cudným třpytem ranním
a věčná rosa smývá – vidím v zrcadle
– ať je to umění, ať úchvat myslitele –
sebe co anděla! a zmírám ukojen,
bych přeroben svůj sen korunou na svém čele
nes v nebi minulém, kde Krása kvete jen!
Však běda! V sháňce své se nízkost neunaví
a nezarazí se ni před mým úkrytem,
a hnusná nečistota, kterou Hloupost dává,
mě nutí nos si zacpat i před blankytem.
což nemohu, když pohár hořkosti mi přetek,
ten krystal roztříštit, jež netvor pohaněl,
A ulétnout pak vzmachem bezperutných letek,
– i kdybych za to snad po věčnost padat měl?
(Les poésies)

GEORGES RODENBACH

LE MALADE SOUVENT...

Své ruce nemocný si často zkoumává,
tak bledé, znající jen gesta laskavá
a kněžsky posvátná, když sotva lidské kynou;
na příliš útlé prsty své se zahledí,
jež o nemoci víc než tvář mu povědí
svou chabou sítí žil a suchou slonovinou.
Zvlášť večer sně se na ně dívá nejraděj,
když soumrak sklání se co podzim každodenní,
a ve svých tenkých rukou dlouhém zahrocení
zří, jak se nemoc dlouží jaksí mimo něj.
Jsou bledé, stále bledší s šerem klesajícím;
jsou, jako by se v lásce k sobě volaly;

bělostí zimomřivou rovny holubicím
a štíhlé, řekl bys, že vzlétnou do dáli.
Své skvrny nadpřirozené do vzduchu kreslí,
jako by opět luna vyšla drahou svou
a její paprsky se oknem na ně snesly.
Tu obě choré ruce stejně bledy jsou,
a o dávných svých rukou nemocný se zasní;
ty bledé ruce, myslí, nejsou jeho vlastní,
jak ručky pod vodou jsou cizí dítěti.
Pak ruce-dvojčata zří chory zanikati
- černá se voda stáhla v zrcadlené hlati -
a tonout v zrcadle, jež nemá paměti.
Ó jaká hltavá, zarytá, seschlá studna,
kde stíhá ruce své, jak v hloubi zapadlé!,
jež hrouzí se, než vyschne voda v zrcadle,
tonoucí bílý pár, jenž zvolna mizí u dna.
Tu myslí nemocný, že nebude už moci
je záhy sledovat, až plný příval noci
v tu zcela zúženou tůň zrcadla se vlije;
a není to jich smrt, když vidí mizeti je?
(Les vies encloses)

JULES LAFORGUE

NEDĚLE

Lhostejně z nebe, lenoško, déšť padá,
na řeku padá, padá k vodě voda...
Dneska řeka slaví nedělní svůj klid;
nahoru dolů není bárky zřít.
Nad městem nešpor vyzvánění kvílí,
jsou opuštěny břehy, bez idyly.
Hle, chovanky (hubené procesí!)

už zimní rukávničky vzaly si.
Jen jedna nemá; ve svém šedém šatě
žalostně, zkřehle cape s nimi v blátě.
A náhle opouští svých družek řad
a běží, bože, co chce udělat?
A letem vrhá se do řeky klína.
Není tu plavce ani bernardýna.
Nad přístavem se soumrak ukládá;
rozžata světla. (Známá paráda!)
Na řece dále smáčí vodu voda,
lhostejně z nebe, bez cíle děšť padá.
(Poésies complètes)

DERNIERS VERS

IX

Ó kéž by Ona některá můj našla byt
nic nechtíc už než rty mé pít, cí mřít!
Ó křte, přijdi!
Ó křte mého Smyslu bytí!
Zploditi jediné "Mé srdce náleží ti"!
A to nechť přijde přes bohy a lidi
a v okno zaklepe mi,
oči k zemi!
Nechť přijde, jako blesk se snáší k magnetu,
a v nebi mém, jež otvírá se v rachotu,
a potom do rána veliký příval z oblaků,
po celou noc huk širých lijáků. A pak?
Ať Ona přijde klopíc zraky své
a nohy očistí si tu
u vchodu do kostela, ó mí předkové,
duchovní Soucitu,

by děla:

“To není přirovnání, ty a ti druzí páni,
třeba jich nehaním, tys anděl proti nim,
před tebou oči skláním a celá se ruměním,
a chování tvoje mne uchvacuje,
co v tobě vidím, mně nad zlato je!
A vím, že osud krutý mne k tomu nutí
(ó já už jsem na to zvykla si!)
jít jen a čekat na tvé ohlédnutí,
a pak ti říci, co pro mne jsi!
A na nic nemyslím; jen nemám pokoje,
a to je život můj a jenom pro to je.
Řeknu ti jen, že pláče po celé noci
a naši se mračí a mne straší, že vypláče si oči.
Já v koutech pláče a nic už není, co mne zveselí;
ó tak jsem do modlicích knížek plakala v neděli!
Ty se mne ptáš, proč právě ty a nikdo jiný.
Ach nech to, jsi to jenom ty a nikdo jiný.
Tak jistě to cítím, ach jak prázdko v prsou svých
a jak na vašich rtech k smrti výsměšný smích.”
Tak, polomrtvá, příběhla by do úpadu,
zhroutit se na rohož, již pro ten případ přede dveře kladu.
A tak by ke mně příběhla s očima šílenýma docela
a oči ty by všude, všude za mnou stáčela.
(Poésies complètes)

ÉMILE VERHAEREN

STROM

Sám,
ať kolébá jej léto, ať jím zima svistí,
ať jíní peň mu kryje nebo svěží listí,

vévodí po dny něhy nebo nenávisti
životem ohromným a svrchovaným, sám
rovinám.

Vždy stejná pole vidí po sta-, po staletí
a stejná orání a zase stejná setí;
zrak dávno zhaslý, předků zrak
nejdávnějších se díval, jak
po niti nit, po outku outek
mu hrubou kůru tká a uzlovité sněti.
Obzíral pokojně a mocně jejich dílo;
u paty huňaté jim ustlal z mechu koutek,
kde kryl je v poledne, když k spánku ulehli si,
a v jeho stínu bylo
sladko jich dětem, jež se milovaly kdysi.
Dle něho, sotva svitne den,
ve vesnicích čas věstí, pláče-li, či zpívá;
v tajemství bouřlivých je mraků zasvěcen
i slunce, jež se mračně na obzorech skrývá;
je sama minulost vztyčená v širém poli,
než ať v své dřevo jakékoli
vzpomínky tvrdě zarývá,
sotvaže ledna ubývá
a v jeho starý kmen se míza vlévá zas,
se všemi větvemi, se všemi poupaty
- trčící paže, ústa bláznivá
vyráží křik nesmírně napjatý
v budoucí čas.

Z paprsků dešťových a ze světelných nití
tkáň listů průsvitných dychtí teď upevniti;
své uzly stahuje, hladí své haluze;
tlačí se čelem výš k zdolané obloze;
své savé kořání vrhá tak chtivě dál,
že půdu sousední i močál vystřebal
a že sám užaslý se pozastaví chvíli

nad vlastní hlubokou, zuřivou, němou pílí.
Oh jaké zápasy však vedl celou zimu,
by takto rozmáchl se v plném úsilí!
Čepele větru kůru protknuly mu,
úderý orkánu a vichr zběsily,
žíravé piliny, jež jinovatka sela,
veškerá nenávist, o život válka celá,
a ze Severu sníh, z Východu kroupy zas
a zuby, jimiž hryzl strašný bílý mráz
až v hustých štůčkách vláken, v samém živém lýku,
ta bolest kroutila jím, mukami se chvěl,
a přec po celý čas
ni v okamžiku
své síle nedal poleviti
v přepevné vůli, by své rozložené žití
krásněji každým jarem utvářel.
V říjnu, kdy na něj už vítězné zlato padá,
má chůze mohutná, byť těžká umdlením,
na dlouhé pouti své zbloudila časem ráda
tam k stromu provátému větrem jesenním.
Jak výheň plamenů a listí obrovitá
plál pokojně a tyčil se do blankytu,
a v dutém větroví svém, zdálo se, že skýtá
skryš duší tisícům, jež sladce pějí tu.
Já k němu zamířil – jas oči zaleje mi,
prsty a dlaněmi po kůře hmátl jsem
a cítil, jak se hýbá, jak se hrouží v zemi
hluboko nesmírným, nadlidským pohybem;
tu láska chytla mne a vroucnost rozechvělá,
svá prsa brutální já k němu přiložil,
že temný jeho tep a jeho síla celá
mi v srdce protekla a vnikla do mých žil.
Tu v jeho širý, krásný život byl jsem vmíšen;
jak jedna z haluzí do něho vrůstal jsem;

jak případ nádherný stál rozkročen a pyšen;
já měl rád vášnivěji lesy, vodu, zem,
bezmeznou nahou pláň, kde mívá mračné nebe;
já proti osudu opásán pevně byl,
mé paže celý prostor chtěly pojmout v sebe;
lehkost mě zaplavila ze svalů a žil,
a já jsem křikl: "Síla svatá je;
tož jen ať její značku člověk vtiskuje
násilím ve své smělé plány:
je ona to, jež chová klíč od rajske brány
a mocnou pěstí ji otvírá jediné."
A tu kmen sukovitý horoucně jsem zlíbal,
a když pak šerý večer z temna nebe splýval,
já ztrácel jsem se v mrtvé krajině,
jda kamkoli, jen kupředu, vše jedno mi,
s výkřiky z bláznivého srdce trysklými.
(La multiple splendeur)

JEAN MORÉAS

VOIX QUI REVENEZ...

Ohlasy konejšivé, kéž nás konejšíte:
refrény zašlých věcí, jež se vzdalují,
zvonečky mezkovy v ohybu alejí,
- ohlasy konejšivé, kéž nás konejšíte.
Flakóny někdejší, vy flakóny, nás zpijte:
vy vůně stříží v žních, jež dýší potají,
ambro a pižmo těl, rty vonné levkojí.
- Flakóny někdejší, vy flakóny, nás zpijte.
V tom zimním šerém dni už píseň skřivání,
v tom šerém dni zpěv skřivání už nezvoní.
- Ohlasy konejšivé, kéž nás zkonejšíte.

Skoseny lilie i růže v zahrádce,
u vod, zmrzených vod, skoseny kosatce.
- Flakóny někdejší, vy flakóny, nás zpijte.
(Les cantilčnes)

DOBRODRUH

Nejsem oškliva a jsem bohata; dovedu
vás milovati a ukázati se uznalou.

I

Z úst zubů třicet dvě mu blýská třpytem smaltu,
jak v šarlatové skřínce bys je uschoval tu,
a jeho kadeřavý, napálený vlas,
pro nějž kdys Abatyše měla ho tak ráda,
po oči, karbunkuly čarovné, mu spadá,
až po stín jako surmou nabarvených řas.

II

Pěst v černé rukavici o bok opřena je,
po straně dlouhý meč, z čapky mu péro vlaje,
tak mívá netečně pod domů pavlány.
Má kabát z hedvábí, a jeho zlatou dýku
s trásněmi stříbrnými zdobí na knoflíku
zelené smaragdy a démant vybraný.

III

Do ložnice, jež dechem zvadlých kytek voní,
zámecké pyšné paní, kterým závoj cloní
rozkoší přetížené čelo schýlené,
mu kupí dublony, piastry, šperky, zlato,
by hvězdně živé oči dal si zlíbat za to
a rty jak podřezané zvíře červené.

IV

Bůh krásou, silou meč: s ním souboj smrtí splácet
musili hrabě Montagu, kondotiérů dvacet,
ba prý i papežovi čtyři synovci;
tak s hlavou vztyčenou a kliden městy kráčí
a milky otrocké na podpatcích svých vláčí,
jimž zranil duši jeho pohled kvetoucí.
(Les cantilčnes)

DĚVČE HOVOŘÍ

Fenykl mi pravil: Má tě rád,
že co chceš s ním můžeš udělat;
jen se ustroj, než se navrátí.
- Fenykl vždy jenom lichotí!
Slituj se bůh nad mou duší!
Chudobky mi řekly. Jak jsi, bloud,
na slovo mu mohla spolehnout?
Jeho srdce lásky necítí.
- Chudobky, je pozdě raditi!
Slituj se bůh nad mou duší!
Šalvěje mi řekly: Nečekej,

v jiné náruči sen našel jej.
- Šalvěj, smutná šalvěj, tebe si
věnečkem chci vplésti ve vlasy...
Slituj se bůh nad mou duší!
(Le pčlerin passionnč)

EPILOG Z ERIFYLA

Mantovy velká cti, lahodný Vergilie,
jak vlna proudící, jež pokojně se lije,
pro stromků bujný růst své živné vláhy dá,
tak hlas, jež učeně jsi vyloudil své lýře,
věk po věku se šíře
vždy bezúhonných duchů sílu pozvedá.
A potom, Dante, ty, jenž roven duchu Řeků
vzlet vyšší propůjčil jsi Múzám středověku,
tak Kalliopy pln až k duše hlubinám,
v svých božských rýmů sladké, zamýšlené kráse
na dvojí svatý vrch jsi stoupal na Parnase,
do ráje křesťanů bys hledal cesty tam!
Ó drazí mistři mí, já, vašeho žák díla,
jsem osmělil se vzkřísit mány Erifyla;
tož z bohů nejslavnější kéž mě povzbudí
Apollo, a můj plápol roznítiti ráčí,
má loutna francouzská ať pro vás naladí
ta slova památná, jež staršímu z vás mladší
v své Božské komedii po toskánsku dí:
Ó slavní mudrcové, poezie zdroje,
otcové a všech pěvců ozdobo i jase,
mou slabost zvedněte a nechť mi přičítá se
touha, jež k vašim dílům vedla kroky moje!
(Ériphyle)

PODZIM ČILI SATYROVÉ

Já včera potkal jsem, když jsem se lesem bral,
kde rád se toulávám, bych prosníval svůj žal,
tré přátel satyrů; měch prvý satyr nes,
a přece hopkoval; jak kyjem Herkules
z nich druhý vůkol mával olivovou holí.
V soumraku klesajícím, zedrán o listí,
jímž podzim postlal půdu, temnil se les holý.
Tu třetí ze satyrů na vrch usedl
a hrubou píšťalu svou ke rtům pozvedl,
tak čile prsty hraje, zvuk že vyšel z ní
tenký i nadmutý, šílený, spanilý;
tu oba druzi jeho ihned shodili
i měch i hůl a v skok se dali taneční,
i zřel jsem křivé nohy, střídavým jež rázem
zvedaly mrtvé listí, dupající na zem.
(Poésies, 1886–1896)

STANCE

Protrhší deštivých dnů roucho smutečné
na velké kaštaný, jež prořídly už v chladu,
na pozdní záhony, na vodu, v oči mé
svou něhu liješ, bledé slunce listopadu.
Co po nás, slunce, chceš? Nech, květ by opadal,
by listí zahnilo a vzal je vítr divý!
Nech vodu zkalit se a ponech mně můj žal,
jenž sílí duši mou a myšlenku mou živí.

*

Ta růže zahradní, již pokorné a všední
pro její skromňoučkový tvar jsem si nevážil,
přec jata ve váze tu prožila den ke dni,

byť azur nehřál ji a rosou nesvlažil.
Pak znavena a na smrt bleďa odevzdaně,
nemohouc růst už dál a více květů dát,
střásala svoje plátky pomalu a maně,
lhostejna ke vši snaze žít či dokonat.
Znejž mlčet, tajemný svůj osud potkávaje;
proč tuto vzpomínku dnes je mi s sebou nést?
Mé srdce příliš plno stínů je a taje;
už přízrak květiny břemenem pro ně jest.
*

Myslím na mořská nebe, na západů nach,
na moře zpěněné, když zle se rozdivočí,
na bárku rybáka, na kraby v skulinách,
na Glauka, Prótea, Nérea modrých očí.
Na starce myslím, jenž na prahu chaty dřímá,
na tuláka, an váhá, kudy by se dal,
na drvoštěpa, jenž svou šířčinu třímá,
na město, jeho hluk, svou duši, její žal.
*

Za jitra bledého jsem v širá lada vcházal
pod mraky nízkými, když bouřný vítr vál;
jen havran ponurý mou cestu doprovázel
a v kalužinách vod můj krok se ozýval.
Klikatá záře blesku na obzoru šlehla,
i zdvojit severák své táhlé zadutí;
než do mé duše bouře ani nedolehla
přehlušována tlukem jejích perutí.
Svou skvělou kořist zlata, zůstavenou létem,
z javorů, jasanů rval vítr Jeseně,
a havran se mnou dál plul neúprosným letem,
na osudu mém nic už, pranic neměně.
(Les stances)

RENÉ GHIL

FRAGMENT

Nechce mi spát, mé dítě...
Nechce dítě mé
mi usnouti, a k světlu nese v pousmání
náhodné hmátnutí a první hravou, maní
jednotu pohybu, jež nevědomky víží
zšerené Dědičnosti, - nese k záři ranní,
po kruhu světla, k slunci, gesto vítězné,
že patří do světa!...
Vzdáváš se, dítě mé,
životu! Máti tvá
jde spustit záclony, těžké, neb noc je tíží
leností atomů, leností krve!... Širá
jak voda - neznáš jí - je mírná noc, kde zmírá
útrapa našich Očí, žízeň žíravá
života, chtivé úsilí!...
...Je v moři loď (a daleko
ze stožáru oko bloudí kol!),
v samotě loď uprostřed vod,
kde lodníkem je můj milý hoch...
A z tropů jednou (daleko
ze stožáru oko bloudí kol!),
co z tropů, kudy bral se v dál,
můj milý pro mne darem vzal?
Života slunce (daleko
ze stožáru oko bloudí kol!),
veze ti slunce, veze zlata,
že vyzlatí ti celá vrata:
a ty jej potom najdeš (říd' tě
hvězdami nebe, odplulý!),
a najdeš jej, jak bál se v dáli

osudů, jež tě stihnuly,
i po mé smrti, umru-li:
pod zemí jméno Láska, skrytě
v mých prsech,
jež se uplakaly!...
Však nechce usnouti, mé dítě...
Ó mé dítě
mi pro pláč nechce spát! Prosebným gestem chvátí
světlo, jež příliš zná – ze svého vyhnanství,
na vlnách nicoty kde bloudí v zoufalství
a trápí se... – Záclonou noci rozhrň, Máti
mlčení: Radosti jak příslib do prstů
ať svitne mu
ohromné slunce! První bůh...
(Dire du mieux: L'ordre altruiste)

FRAGMENT

(Malá Javanka mluví)
Jak ryby létající kolem úskalí
ve skoku zaskvěly se solí moře,
žel vzpomínky, jež z času vyvstaly,
prodchnou se časem trpkou chutí hoře...
Jiό...
Byl svátek – včera, v Batávii. Vysoko
na moři, v sluncích, jež mi v hlavě hoří
tak jako lítostivé zalesknutí! Ach,
vysoko v sklíčených mých Očích stoupala
jak řásná dračí křídla, ve snu, edjong'-čina [1 čínská džunka]
se stěžni, stožáry a lany, ráhny všemi:
za obzor těžkých poutí, opouštěje zemi,
v hourání ospalém se louče vyplouvá
k západu míře parník – tam, kde loudavá

je zoře zářivá, jež mysl otvírá mi...
Šum vánku stuleného – sũmarũvũ'g
tlumeně, sladce mluví, stulen do květũ.
Tu noc však povětrný liják v rozletu
pleskaje padl v lupeny: ach moje rũmah [2 chýše domorodců]
se otrásla v svém nesmírném a hluchém ũmũn'g
jak duše muže, který dechu popadnout
nemůže! A v mých rukou rozevřených hluch
a tich byl dusný vzduch...
Ach roztáhnouti prsty
a ngun' ggũt – tun' ggũt! Drobně vyhrnout
rty zprahlé v sténajícím sladkém škvtnutí...
Mé oči umklé západũ nocí temnou
v dálavě pustých sluncí zřely mĩjeti
parnĩky z Irũpy [3 Evropa], jež neodplují se mnou!
Šum uspaného vánku – sũmarũvũ'g –
do květũ stulen váhá, v sen se ukládá.
Mũj odpočinek je jak sımě dian'tũn'g,
jež jednou hrozen zlatých pisang' plodũ [1 banány] dá.
V koruně ketapanu spánek vánek víže
jak ũtlé ptáče, jež tam čekati chce zoři.
Má matka ketan rýže sladká zrnka hryže,
mých očí černý ũsměv pro ni zlatem hoří...
(Le pantoun des pantoun)

GUSTAVE KAHN

ZRCADLO CYDALISINO

(Images d'Ile-de-France)

Zrcadlo vzácné, jež koupil v Benátkách kdysi
dobrý pan abbé de Bernis,
znuděno tajem prázdné komnaty visí tu,

neb duše Cydalisy
odlétla večer kdys, když slunce zapadalo
za zelenými chlumpy, ze stropu blankytu.
Do rakve dali jí čajové růže a tulipány
útlé jak její tělo, skvělé jak její rty,
a její krásné šaty z krásných dnů její krásy. –
Kostky veselé sudby jsou smrtí falšovány. –
Na rakev dali jí fialek květy a růže z Jericha,
jež zdobily její zmilený kiosk druhdy;
po celé noci smutku tam slavík naříká –
láska i jaro, obé je hodina hudby.
A potom cypřiš a myrta se zimostrázem
z kupletů všechny jitřní květy zažene rázem
Tircisi, markýzovi a nadto záletníku.
A víly z opery, jež o jeho smutku vědí,
s dojatým úsměvem Euridiky za ním hledí,
co ona sama se v Erebus vzdaluje
a v akordech nekonečných pláč houslí žaluje.
(Le livre d'images)

OBRAZ

(Par la lande et la mer grise)
Den zimní, úsvit šedivý,
síť zármutku, rez diadému,
světlo, jež čadí v pološeru,
je zimní den a úsvit tíží –
je znaven člověk, chvíle se plíží
od věci k věci v tom nízkém sále
širém a dlouhém, bezhraničném, kde se chví
znudění.
Hodiny staré, zlaté a matné –
barbarské růže kol jejich skříně

zelené temně jak louka v zimě;
spadne, slétne
čekáním vadnouc hodina po hodině;
zestárlá časy Atalanta
jich zlatoplodý trhá zvuk
jen líně, jen líně.
Ó šedé mraky, prchavé vlání
tak blízko cel, tak blízko dlaní,
ve staré knize bledé strany,
kde uschlým inkoustem předem psány
jsou zítřky už, podzim naslouchá
a cítí v sobě své teskné sny
stárnouti, stárnouti,
a chrapot větru smrtelný
slábnouti, slábnouti.
(Le livre d'images)

PÍSEŇ

(Mosellanes)
Tam v lotarinském kraji
dub velký stojí v háji
a na něm ptáče čaruje,
když zazpívá, když zazpívá
tak silně, že kdo miluje,
sám a sám z lesa se vracívá
do dědiny, do dědiny,
a uchvácen tak září,
že i ta nejkrutější, i ta nejmoudřejší
se usměje před jeho domýšlivou tváří
po jednu či dvě vteřiny.
Tam v lotarinském háji
potůček mírný běží,

tak klidný, pěkný a svěží,
že nejmíň záletný hoch k němu nakloněn
tak statný, tak statný vzhled si dá,
byť z barchetu má čapku jen,
jak kavalír hned vypadá
tak vznešený, tak vznešený,
že krásky se na něj usmívají
po jednu či dvě vteřiny.
Tam v lotarinském háji
je zdvořilá ozvěna,
tak něžná a tak důvěrná,
že když jdou panny samy v lese,
jdou skromně a jistě nic neříkají,
cos dí jim v šepotu, cos dí jim v šepotu:
Nejsladší, nejkrásnější milý bude tu.
V sedmimílových botách přijde
či poštou přijede –
tu kráska usměje se
po vteřinu nebo dvě.
(Le livre d'images)

EPHRAÏM MIKHAËL

VEČERNÍ DOJEM

Té noci nad nábřeží řeky zamlklá
teskný a mrazivý klid podzimu se kloní.
Bezvěťtí. V lucernách plyn řadou monotónní
v hloubi kol světelných jak lidské oči plá.
A jako vata se ve vzduchu mlha valí,
v ní zastřený náš hlas zní mroutí ozvěnou,
co ve snách jdeme, zkřehlí hrůzou studenou
večera nasáklého přetěžkými žaly.

Jak hustý kovu proud se černá řeka leje
pod nebem bezlunným v pleskotu šumných vln.
A nyní, neurčitých ospalostí pln,
v nedbalost pochmurnou, širou se potápěje
vzpomínám líných hodin, jež mi bylo žít,
a duše má se zítřků podobných jim bojí,
a spánek letargický v léčivém by zdroji,
předlouhý zapomnění spánek, chtěla pít.
Sním, oči přivřeny; třas světél nad hladinou
svým fantastickým svitem řeku napájí,
a já sním, zíraje, jak po ní prchají
ty odrazy, jež do vod slzami se řinou,
že v truchlé oblohy dalekém zákoutí
jakýsi bývalý bůh pláce, bez úkoje
svou znuděn Věčností, a zlaté slzy svoje
do těch vod kovových nechává kanouti.
(Oeuvres)

SAINT-POL-ROUX

POUŤ K SVATÉ ANNĚ

Pět Hochů z kameniny, ožehlých jako skály, s očima modrýma, jako když v šíři dáli moře zadřímá, pod paží vedou se do kaple, jež jim kyne malovaná a odkud pěkně stařecky se směje svatá Anna.

V nedělních šatech, napuštěné vůní majoránu, je zavěšeno provází pět Nevěst z porcelánu, každá jak hračka maličká a s tváří, jež září jako panenská jablíčka, - neb od velryb, od hrozných velryb hnusných tlam s pomocí boží vracejí se k nám ti zdraví Hoši z moří, určení do jejich loží.

Tož věneček těch mladých párů míří ke kapli svaté Anny, po dětinském tom suchopáru, a míjí lněné lány, úly, mlýny, hrady,

vesnice, pohanku, černé zvonice, s úrodou vozy, louky, kde na trávě se pasou krávy, ovečky i kozy, jež mečí jako babky třesavě.

A živi zdrávi dorazí ke kapli plné zlata, kde pěkně stařecky se směje dobrá Svatá.

Jdou obětovat, děti moře, svou oběť obětovat námořníků Kmotře, jdou ke své Kmotře mořsky siných zraků, jež před žravými vlky severáku jim skytla ochrany a dovedla jim veliké dřevěné berany do rodné stáje Kornuaje.

A nyní každý v hloubi kapes shání, za zvonů hlaholného přivítání, a hledá ve svém šatě Srdíčko ve stříbře či zlatě, slíbené v dáli u úskalí, jež do barchetů černých šatí ženy, jež ke studni se chodí vyplakati...

Tak hledají teď ve svém šatě Srdíčko v stříbře nebo zlatě, zatímco do trávy a mechu z únavy po dlouhém spěchu ukládá se pět sladkých snoubenek o dlouhém zapleteném vlase.

Než oni loví z kapes plnou dlaní za zvonů radostného uvítání, a vše, co vytáhli a mohou vytáhnout, jsou jenom korály, pár krejcarů a troud a hrstka medailí; leč Srdce slíbené nikde ne.

Už vědí provinile, bledí nad komže bílé, že dar pro Světici v své zapomněli vesnici.

Tu plácí lodníci, poslušní poutníci, neb nechť učiní vdovou dárků Světici krásných mořských zraků, jež prámy posílá na pomoc křehkých vraků, – neb to je zbožná víra těch, které nosí voda širá pod kříže pyšným tvarem, jež tvoří ráhno se stožárem!

Potichu vánek kolébá spánek Nevěst z porcelánu, vonících dechem majoránu.

*

Najednou, s hlavou zdviženou, pět Hochů z kameniny vytasí pět nožů, které nosí za pásy, pět nožů, které stříbrněji planou než pět sardinek z Lorientu, a každý za svou pannou v snách zamíří po špičkách.

Jich uši v copech rusých kadeří se podobají mušlím v písku přímoří. Jak ke hloupostem lásky, pět Hochů skloní kolena před spící krásy, do trávy zelené jako rosnička zelená.

Když na kolenou před svou vyvolenou rozepjal každý živůtek její, kde jablíčka dvě z Quimperlé se smějí, všichni do živých hrudí v jediném rozmáchnutí, oči jak svíčky rozžehlé, ponoří sardinky z ocele.

Tu vytryskl proud ruměný jak růží lupeny, zbarvuje náhle mechy zpráhlé: řekl bys, růžový trs výhně že ověsil je odrazem své záře, nebo že v moruších a ostružině si šťávou plodů pomazali tváře.

Jich ruce posléz se do krásných prsou ponořily a vyňaly pět Srdcí, Srdcí pět tlukoucích křídly.

A stále vánek kolébá spánek Nevěst z porcelánu, vonících dechem majoránu.

Pak každý zašiv ránu v těle – nití drahého pocelu v zubů jehle – a každý zapjav živůtek její, kde jablíčka dvě z Quimperlé se smějí, pět Hochů z kameniny vchází v kapli malovanou položit Srdce, Srdíčko křídly tlukoucí, před svatou Annou krásných mořských zraků, jež před žravými vlky severáku jim skytla ochrany a zavedla jim velké, dřevěné jich berany do rodné stáje Kornuaje.

*

Běda! Když vyšli z kaple Svěťice po krátkém čase, zmizela zatím pětice jich Drahých o dlouhém a zapleteném vlase.

Již nejsou v mechu ani na trávě: odešly, odešly již v spěchu cestou, jež bělavě se obrací až k vrkající vesnici.

Volají za nimi jich jméno: Yvono, Marto, Marion, Nad'k a Madeléno! Již se však krásky neobráťí, Yvona, Marta, Marion, Naik a Madeléna; a nehodné se v dáli tratí.

Tak v dáli, že jich čepec bílý, nejprve racek s bělostnými křídly, se mění v křídlo motýlí a vločkou sněhu v obzoru se rozptýlí...

Tu omdlí tíhou viny pět Hochů z kameniny, zatímco mizí už pět Nevěst z porcelánu, vonících dechem majoránu.

*

Že srdce nemají, už lásky neznají: Yvona, Marta, Marion, Naik a Madeléna.

(Les féeries intérieures)

HENRI DE RÉGNIER

ÓDA

Tvé líce vнадné
jsem, Lásko, zahalil na dně snů,
tvé líce vнадné
jsem, Lásko, zahalil dnů svých na dně,
tvé jasné oči a pomalá ústa,
jež v ucho mi mluvila ve stínu;
ověnil jsem ti vlahé tvé vlasy husté
korunkou z listí a fialek utočenou
a holoubky tvé jsem k ránu pustil,
zhasil jsem nohou pochodeň tvoji černou
a zlomil jsem luk tvůj, šípy tvé rozhodil:
na paměti dnu
tvé líčko jsem, Lásko, pod závoji skryl
v hlubině dnů.
Poněvadž Jaro pělo v jitřním jiskření
po proudu klidné řeky, kde chví se třtina mladá,
poněvadž Duben smál se v zvučné jeskyni
na prahu stříbrná svá vřeténka přada,
poněvadž v svěží stromy přšela světla záplava
a modré pěšiny že vedly do lesa,
a konečně že nad mořem hvězda zaplála,
táž, která za cypřiši stoupala v nebesa,
Lásko s očima ukrutnýmá ve studu a nytí,
pro něž tolikrát bez útěchy bývala jara má,
tvůj pohled jsem zastřel a nechal zastínit ti
obličej s očima nytím a smíchem jasnýmá.
Kdyby jen Léto ryšavé obilím a rudé barvou růží,
kdyby jen Léto,
jež tajemně v síle a zrání zkvetlo,
kdyby jen Léto zlatých večerů a rusých zoří

se zralými plody, jež teplé krůpěje roní
na zemdlené rty, hryžící do nich,
kdyby jen Léto
polední, hvězd a sluncí v planoucí záři,
jež ve větru zpívá uzrálým zlatem těžkého obilí
a krvácí a volá ze všech růží,
mně do krve, sladká Lásko, nevdechlo vír opilý,
zda byl bych zakryl tak tvá ústa
těžkou růží
líbeznou pro má ústa?
Již Podzim tu je.
Jaro i Léto zesnuly v pomalém běhu chvílí;
ze všech svých studánek Podzim za nimi kvílí:
vodotrysk pláčem se chvěje, nádržka propěvuje,
bublají prameny,
slzy se roní z krápníků jeskyní:
a ty jsi na konci aleje,
kde žalují mrtvé listy, oděny
ve zvadlé zlato a bledý nach;
a tam jsi ty, Lásko, a líčko tvé skryté je.
Už věnce tvoje
opadaly.
Tvůj zlomený luk se mezi šípy válí...
Vysokou pochodeň, jež v popelu zhasla,
zda rozžhnu ti zase,
by plála jaseň ve večery temné?
Tvé oči už nechťi viděti mne
ó Lásko, Lásko!
Tvá ústa k mým se studeně chýlí,
a z hloubi dnů svých slyším, jak polohlasem
Minulost ze všech studánek pro tě kvílí!
(Les médailles d'argile)

LÁSKA A SPÁNEK

Měsíčně modrá je a slunně žlutá stěna,
kde Spánku po boku je Láska zobrazena,
ten s lampou uhaslou a ona se smolnicí,
a denně prýská štuk, zeď vlhne mokvající,
neb prázdná klepsydra a život dávno minul.
Se setřenými ústy bledý úsměv splynul,
a já tich prohlížím, ó Mládí, na tvé zdi
ten emblém podvojný, jež úsvit nevzbudí,
a sluncem zlacené či modré lunou sinou
se z hodin písečných bez konce chvíle řinou
v nehnutém mlčení, a já tu dlouze jat
zřím Spánek hluboký po boku Lásky spát,
jíž dýmá pochodeň a hasne v mrtvé černí,
a znenáhla mně zdá se ve tmě podvečerní,
že Láska po dlažbě své chromé křídlo vláčí
a dřímá znaveně po boku Spánku v pláči.
(Les médailles d'argile)

VZPOMÍNKY Z ORIENTU

Když oči, vzpomínko, si zacloním, tu hned
zřím mešitu, kde vrká holub na nádvoří,
a bílé dláždění, kde pestrý dav se koří
a velký stín svůj vrhá baň i minaret.
Pak bazar zšeřený, bludiště napohled,
a krámek, kde se noha v rozestřený boří
koberec nádherný, jenž v sytých barvách hoří,
co kupec na prstech svůj dělá rozpočet.
Vdechuji vůni Východu, kde smíšeny
zápachy velbloudů jsou s růží lupeny,
škvařivý tuk a vonná pražící se káva,

a touha po sladkostech ve mně náhle vstává,
jak bych, ó Damašku, měl ještě na jazyku
chuť meruňkových cukroví a suchých fíků!
(Le miroir des beures)

PŘIVÍTÁNÍ

Spanilí byli oba tvářemi i tělem,
v pohledu smělém
jim oči blýskly usměvavou září,
a před jich tváří,
když štíhlé, čilé mládí jich jsem viděl,
jsem shrben cítil se a málem za své stáří
byl bych se styděl.

Léta
přetěžká bedrům jsou a tíží
ramena plná síly
dusivou vahou mrtvých chvílí,
léta
jsou zlá, a žití
krátké a rychle hlava bíle zkvétá;
a dlouho, dlouho žil jsem dodneška.

Léta jsou přetěžká...
A oba pohleděli na mne v úžase,
že ten, jež jinak si snad představili,
jim v uvítání zvedá se
lnem oděn jen a holý vlas,
ne v purpuru, jak si snad představili,
a ne na čele zlaty diadém.
I děl jsem jim: "Nuž oba pěkně vítám vás."
A nato jsem
k nim promluvil:
"Jak, synáčkové, po vypráhlém svahu

v ten žhavý úpal srpnový
jste stoupali až k mému prahu,
ó vy,
jež na počátku cesty dole možná čeká
s milostným pozdravením čísi bílá ruka!
Jestliže pro mne jste svou prodloužili dráhu,
tož aspoň verše mé vám pomáhaly snad
svým rytmem, jehož vzpomněli jste právě,
mladistvé kroky skandovat?
Já nikdy netoužil po jiné slávě,
než by se slova básníková
líbila hlasu, jenž je zpívá znova.
Vám-li se líbí moje, díky vám,
neb jenom proto, zpívaje si sám
svůj sen, když jsem jej v duchu složil, hned
už dvacet let
zde přebývám.”

A jedním gestem stěny kamenné a holé,
svou lampu hliněnou jsem ukázal a lože,
kde spím, a podlahu, na které taktem nohy
chodíti rovně učím chromý verš svůj mnohý,
a péro z třtiny, jež do vosku slovo ryje,
když na destičce hladké hrotem zachytí je,
co božská vůně vosku plaché slovo v letu
zvábí a připoutá ve sloku plnou květů,
že slunným paprskem do kytky veršů sletí
a v ní se tajemně, jak včela, bude chvěti.

I pravil jsem:

“Děti,

léta

jsou těžká bedrům; břemenem

pro rámě plné síly

je tato tíha mrtvých chvílí.

Léta

jsou zlá, čas rychle letí
a záhy hlava bíle zkvétá...
Jestliže kdys
mne chtějíce snad navštívit
se setkáte na této právě cestě
uprostřed ječmenů a žit
s početným průvodem,
jenž nesa palmy v rukou bude stoupat sem,
tu tedy vězte,
že jdouce za nimi už byste neuzřeli
mne jako dnes tu v tomto šatě z plátna stát,
jenž na plecích se dře, na loktech zděravělý,
než pak už zlatem ověncena snad,
na těle pyšný nach,
– a na marách!”

To děl jsem jim, by se to dověděli,
neb spanilí jsou oba tvářemi i těly
a jasný, smělý
že úsměv vidím v jejich očích plát,
protože snad
v nich žije něco touhy po slávě,
tak mluvil jsem k nim, by se dověděli,
co je to sláva,
co dává,
že s námi klamavě
si zná jen hrát
a její krutý vavřín že se vždy jen složil
na čelo vychladlé, z něhož už nezůstává
než trocha lidské hlíny, kde bůh právě dožil.
(La sandale ailée)

ALBERT MOCKEL

ODRAZY

(Benátky)

Dech léta na lagun hladině
nehnutou vodu sotva zvíří.

Plachty ve vzdušné hodině
k ostrovům míří.

Kosatce moře, šeríky oblohy
prosyť světlo modří průhledných květů;

v prázdnu zářivé rozlohy
dlouhé a jemné křídlo v letu
kříšťálem zvoní v hloubi oblohy.

Stín bárky je modrý na ploše vod;
s ním vlna si hraje, plná růžových poupat.

Která je čistší rozkoš než vdechovat van, jímž voní, –
trhati azur vod, a v stínu růžových poupat...

Je duše co jiného než pouhá iluze vody,
kde v sladkém ránu bez konce stoupá
o dómech ze zlata sen a nad sebe sám se kloní?

Vše změteno, hled', v snu věcí zdá se koupat;
vše je jen odraz, a nejkrasší ze všech lží
jsou řečeny dálkami, kde lehké se paláce rodí
z vody, která je klidně houpá.

Bílá plachta tam dole
na chvějivém odrazu klouže
a proniká jednotným mořem.

Zdá se, že pluje po blankytu,
a nad ní, toť jiné průhledné moře bez hnutí...

a odraz na vodě v tichém kmitu
má průhlednost perutí,
jež se vznášejí v samém třpytu.

(Images d'Italie)

FRANCIS VIELÉ-GRIFFIN

LES FEUILLES, CETTE MATINÉE...

Listí je dnes ráno
jak z atlasu uděláno
a déšť je vlahý;
včerejší zpěvy, refrén na refrén,
se vracejí v ten pěkný den,
a zapomenu-li, tvůj hlas mi pomůže záhy;
a pakli selže paměť tvoje,
nechám běžeti slova, ať je co je,
podle náhody k včerejší melodii;
co zpívat, řekni mi,
slovy tak sladkými,
že i tak, bez pořádku, nás zpíjí?
(Počmes et poésies: Joies)

DES OISEAUX SONT VENUS...

Ptáci ti přišli říci potichu,
že na tebe čekám v bezovém keři,
neb, úsměvná, se zardělas v ostychu
a skryla jsi oči pod kadeří
a dala ses do smíchu.
Nějaký slib na tě šeptal ze kvítí,
neboť je hlas tvůj pokáral tlumený,
a ty jsi zrůžověla vzápětí,
tak pěkným pohybem rvouc jim lupeny,
že prozradil, co je ti.
Moře, kde zraky tvé plují jako lodička lehká,
ti rovněž praví: "Dnes tě tvé štěstí čeká",
že v strachu se ohlížíš, že kolísáš maní

a zřít mne tu blízko, v útlém bezu, tě leká,
- či moře, vlaštovky, či květů houština křehká,
nebo tvá vlastní duše, krásná v svém zradování?
(Počmes et poésies: Joies)

PODZIM

Zbabělý jako déšť a chlad,
hrubý jak špatné povětrí,
lživý jak podmrak, plný zrady,
jal se tu Podzim potloukat
a holí nám v okna udeří;
otvírej vrata, už je tady.
Otevři vrata a jen ho zhaněj,
nohy má těžké, plné bláta,
cár pláště vláčí kudykoli;
ať co chce mluví, jen kamením na něj,
nedbej na slova jedovatá:
vždy nějakou jen hraje roli.
Vždyť já ho znám, už loni byl tu,
znám ho, jak pěkně řečnit umí;
podá ti úsměv a hrozny vinné,
mluví o slunce dobrém svitu,
o letním větru, jak žvatlá a šumí,
jak dobře se po cestě odpočine;
u stolu jedl mezi námi - poznávám ho, to ti povídám -,
my mladé víno mu nalili
a v chlívě mu ustlali otep slámy
u telátka a kobyly:
do rána voda zmrzla nám
a listí shodila jinovatka.
- Jdi, zakrej okna a zavři vrátka.
Ať po svém jde, kudy cesta je,

ať jinam jde přespat do stáje,
ať dál jen táhne žebraje.
Ty suché listy v jeho vouse,
ty duté oči, jež na vás pnou se,
ten přesládlý hlas a ochraptělý;
jinam! já znám ho, byl tu loni,
ať žebřá, či zlatem se šatí celý.
- Sundej náš zvonek, ať nezazvoní!
Zatop už; čekám, že stará zima
přijde s očima upřímnýma.
(La clarté de vie)

STUART MERRILL

DOBŘÝ DÉŠŤ

To déšť jak svěží odpuštění je;
na cestě tančí ve slunci zlatý prach
a v ruměného jara zahradách
to jasně zazvoní, když krůpěje
studánek sinou vodu v kruzích zvíří.
Zamilovaně růžové mraky míří
k lehkému obzoru na horách
jako andělská ústa vlahá.
A chodec si cestu zpěvem krátí,
neb rozcestí, kde v pochybách váhá,
ta krátká přeháňka nerozblátí,
a oráč se opírá o kleč pluhu,
po oblých zádech déšť se mu teple řítí
vzdýmaje kypře jadrné hroudy luhů,
a chorý, jenž poblíž okna spočívá,
zkolébán šumem vody v korunách cítí,
že duše mu v těle znovuožívá.

To dobrá prška od boha poslaná je,
jež osvěží tulákovu šíji znavenou,
to dobrý je déšť, jenž přichází přímo z ráje
a oplodní práci úrody odměnou,
to dobrý je déšť, jenž úsměvem v očích hraje
těm, kdo už vědí, že brzo zahynou.
Ejhle znamení duhy na nebi
se pne nad žluté veské chýše,
z nichž jdou děti s košíky síti
do zahrádek svých vážně a tiše,
kde včely budou kořistiti.
A pod znamením duhy na nebi
blízkou už dobu všeho kvítí
v soumraku zvony velebí.
(Les quatre saisons)

PSÁNO VE SMUTKU

I

Hodiny v dešti plynou matně
v zimního větru zadutí.
Má radost prchla nenávratně
včerejších ptáků perutí.
Již rudé léto dalo kvítí,
dal žlutý podzim plodům zrát.
Na střechu mou se bouře řítí
a zničen je můj krásný sad.
Tvé kroky, lásko, bouře smyla,
na prahu mém je nečas svál,
kde ona stála, pošetilá,
kterou jsem kdysi uvítal.
Ó příští noci, bude něm

a bude pust ten dům a tich,
tak smuten po tom reji všem
a po tanci a po písniích?
Jen svému kroku naslouchati,
jak sám a sám ten měří byt,
otvírat dveře a do hlatí
zrcadel prázdných mlčky zřít,
ó jaký žal! Čas plyne, plyne,
jej nebijí mé hodiny,
jen šero zhoustlo v jizbě stinné,
kde zavřen můj stesk nečinný!
Jen se sny, jež se světla štítí,
jež leká hluk, tu žiju sám.
Což v prachu noci svoje žití,
má duše, tady skončit mám?
Kdo zatopí tu? Loučí není,
krb prázdný je a v něm se chví
šedivý tkadlec zapomnění,
pavouček ve svém pavučí.
Žel opuštěn jsem od všech lidí.
Sem nikdo nezavítá maně.
Beze mne sije se i klidí.
Mrtvo mé srdce, mrtvy dlaně!

II

Hřmí bouře. Co po její vřavě,
co po ní churavému jest,
jenž do vrat nechá nevšímavě
bušiti tulákovu pěst?

ERNEST RAYNAUD

SLOVA OTCOVA

Ó bože, v kamení jenž črtáš cestu trávě,
vy bozi, určující prvou dobu žní,
kéž nám to děvčátko, jež přišlo na svět právě,
zůstane; jedinou svou naděj máme v ní.
Za všechny písně mé pomozte chránit mi jí!
Já neustanu na vás snažně naléhat,
protože cítím kroužit vydrážděnou zmiji
ve stínu neznámém kol novorozeňat,
že vidím Sílu zde nad věcmi vládu míti,
a co je slábo, kácet ranou surovou,
že bouře nelítostně na růže se řítí
a ovce že je vlkům snadnou potravou.
S oddanou touhou žít co s jedinou svou zbraní
se otvírá a svěří v první teplý dech,
netušíc, slabé dítě, mráz i déšť že na ni
v hlubině nocí číhá v chytrých úkladech,
a nevědouc, že je jí křehce nahé záhy
jak mladým pukům rozmar větrů snášeti
a že je podobna krůpěji rosné vláhy,
jež sotva zrodí se, už uschne vzápětí.
Ach proti všemu zlu, jež bez konce nás svírá,
a jedům, v přírodě jež cítím ukryty,
já žasnu, že mé něhy nekonečná míra
nestačí obehnat ji valem záštity!
(La couronne des jours)

ADOLPHE RETTÉ

LETNÍ ZASNĚNÍ

III

Zázračné slavné léto vládne nad lukami,
kde v pryskyřnicích plane chvějná hodina;
a nápěv prchavý sem sotva zalétá mi,
jímž potok šepotá a vítr usíná.
O slávě, cti jsem včera slyšel hovořit,
o zášti, jež si skrytě s břitem nožů hraje...
Co na tom záleží; já bez dějin jsem lid
a šťasten prožívám svůj život, počítaje
své poklady: bříz stříbro, vrbu nakloněnou,
starce, jimž modré nebe zlatí šerý šat;
jich listí chvílemi mne líbá na ramenou,
a já je hladím prstem zvědavě a rád,
že bohů pokožku v nich mohu polaskat.
Kraj celý šeptá mi a květy na mne kynou,
proud vůní, ropotů od země odpoutá se,
by, širý, s oblaky, jež opeřeně plynou
jak bílé labutě, se smísil v modrojase.
Ó nádhery, to pro mne slavnost ta se dává
a pro mne v uličkách se vítr uspal v klid,
země se dme a květem zahořela tráva,
jak rozžal by se na ní zlatých jisker třpyt,
mou duši bratrskou by mohly uchvátit.
Za posvátného třasu hlubokého listí
holubů bílý let na moji cestu slétá:
bělosti bez pochyb a stínu nenávisti,
mne pokryj! Nevinnost jsem v sebe pojal světa.
(Campagne premičre)

GRÉGOIRE LE ROY

SMRT

Tu noc žebračka souzená,
sinalá, krutá stařena
nízkého čela, tvrdých dlaní,
jež středem cesty putuje,
hned vpravo a hned vlevo je
a zítřku proklouznouti brání;
ta, která v tvrdém kamení
kovanou holí zazvoní
a svými krpci pekelnými;
tu noc smrt sama bez příčiny
mi přes práh vešla do rodiny.
Já snil jsem v kamení zákoutí
a četl svému dítěti
život i naděj v modrých očích.
Tu přišla krutá stará
mezi nás dva si sednouti...
A já jsem nevěděl, že by tam židle stála...
(La chanson du pauvre)

MAX ELSKAMP

UTĚŠITELKA SKLÍČENÝCH

Svou ruku podala mi Zima,
mám ruku Zimy mezi svýma,
a v mojí hlavě jako z dále
psí parna bývalých let pálí;
a v očích, zvolna rozžihány,
mně dělají se bílé stany,
a Sicílie, souostroví

a za ostrovem ostrov nový.
A to je cesta v širý svět,
let, jenž ti nedá ozdravět,
tam, kde jsou všichni na smrt choří
trváním hodin, délkou moří;
a je to plavba v špatném čase,
mé bílé lože kolébá se
tak jako loď ve vlnobití,
a nad plachtami hvězdy svítí.
Na rtech mi hořkost moře žhne
jak po kořalce odporné,
jako bych se byl pustě zpíjel
po hospodách, dřív než jsem vyjel;
a zas se kraj ten objeví:
bez konce příkrov sněhový...
Maria Panno, kéž bys kladla
tam nad sních měkčí prostěradla,
kéž neskáčí jak zajíci
Po nich mé ruce v zimnici.
(La louange de la vie)

Ř PRČSENT C'EST ENCORE DIMANCHE...

Teď Neděle se ještě světi
a slunce jas a bílý den,
a sad, jenž ptáky naplněn,
teď Neděle se ještě světi,
a v bílých šatech malé děti,
a na obzorech štítý měst,
a pod stromovím podle cest
Flandry a moře prostřed snětí.
Tož mají svátek andělé,
Michael s vlaštovkami svými,

Gabriel s křídly perutnými,
tož mají svátek andělů;
pak lidé, co tu šťastni jsou,
mí krajani, kdo všichni jdou
smáti se dnes po jednom dvou
vstříc životu v dál modravou;
teď Neděle se ještě svěťí,
- mlynáři u svých mlýnů spí -,
teď Neděle se ještě svěťí,
a píseň má je na konci.
(Six chansons du pauvre homme)

CHARLES VAN LERBERGHE

MA SOEUR LA PLUIE...

Má sestra Dešťová sprcha,
krásná a vlažná prška za léta,
líbezně letí, líbezně prchá,
provlhlým vzduchem odlétá.
Perly, jež na šíji nosí,
do modra nebe rozmetá.
Zpívejte, kosi,
vy straky, tančete!
V listí a snětích, jež zaplete,
tančete, květy, zapějte, hnízda skrytá;
vše požehnáno, čeho nebe skýtá.
Svá ústa, jahodou lesní vlahá,
k mým přiloží v dotyku
a se smíchem mi sahá
na celé tělo ve mžiku
tisíci drobných prstíků.
Na zvučné květy bez ustání

od rána do večera šumí,
a od večera k zoři ranní
prší má sestra, prší ještě
a prší tolik, jak jen umí.
Pak vyjde slunce zase
a nohy Deště
osuší ve svém zlatém vlase.
(La chanson d'Čve)

PAUL FORT

PÍSEŇ NÁMOŘNÍKA

Měl jsem rád matku, měl rád dceru. Námořník dlouho na cestě je.
Měl jsem rád matku odjížděje; při návratu jsem měl rád dceru.
Jaképak řeči? Věc to známá. Kdopak to na mne usmívá se? Smuten
jsem plul, rád vrátím se zase. Matka je mrtva, z dcery je máma.
Námořník nevrací se hned. A vida, abych táh zas věru. "Hej dcero,
připrav mi svou dceru! Přijdu si pro ni za patnáct let."
Protože stárnu na moři a ona si umřít umane, což růžovou, svěží ji
nemám nalézt, když vzpomínka má mi nestárne?
Jaképak řeči? Věc to známá. Kdopak to na mne usmívá se? Co vám
je po tom, že pluji smuten, když spokojen snad přijdu zase?
(L'amour marin)

OSUDNÁ PÍSEŇ

Život je krátký, moře velké. Hled', milá, snad se neshledáme. Já
nejsem plavec, co by chyběl. Bezvětrí bývá na moři.
Musí se snést.
Život tak krátký, moře velké, strach máš, ach, jenom mne máš ráda!
Mít moře ráda aspoň trochu, řekla bys, jdi,

musí se snést.

Vždyť taky smrt se musí snést, i tvoje láska, milá má. Život je krátký, moře velké, hled', milá má, musí se snést.

A bouře nebo bezvětrí a průtahy a vzdálenost a úskalí a mořská tůň, kde moje loď se potopí, musí se snést.

A naše láska, čekání tvé, a nová láska, jež ti přijde.

(L'amour marin)

APOLLÓN

Na prchajícím voze planou kola a svítí jako včela v modrá nebesa. Než tady, za plotem, kdo si to hoví? Nic... nikdo... nic to není; to nahý pastýř leží v růžovém křoví.

Toť lehký chlapec, nahý puček, skokan přes bystřiny.

Toť hezký pastýř, nahý, růžový, jenž žvýká stéblo třtiny.

To není nic; toť pastýř plavý, včelami milovaný, třpyt slunce okolo hlavy,

Apollo! – Přeskočil jsem plot.

Nic... nikdo... jenom růže.

Na prchajícím voze planou kola a svítí jako včela v modrá nebesa.

(Coxcomb)

V OBILÍ

Slyším přes pole hvízdát v moři klasů neviditelné pachole. Naslouchám hlasu, a je to úchvat mé duše a celého vesmíru.

Nad mořem klasů azur nesmírný, modř až k zenitu je zvuk jediný.

Nevidím už nic. Kde to nyní jsem? Žil jsem dříve kdy? Snil jsem o lásce?

Vše to, co jsem snil o tom světě všem, vše, co myslil jsem, vše, co trpěl jsem, není, oh už není než sladké hvízdání;
a já sám i obilí než sladké hvízdání!
(Coxcomb)

SUCHÝ LIST

Vzpomeňte, drahá, jen, jak zřeli jsme mizeti naší lásky den nad parkem zavřeným.
Vy sbohem jste mi dala spanilým kynem hlavy; já v odpověď se usmál, a víc jsme neříkali.
Tu padal suchý list a slétl nám mezi srdce. Ve rzivé mříži jak v strunách si vaše ruce hrály.
Toť vše... To hodina byla, kdy v šeru potají se lásky vzdalují – kdy sochy couvají...
(Coxcomb)

TANEC TŘTIN

Prchá vlaštovka. Hled'te, večernice. Před krahujcem v letu prchá vlaštovka. V zimomřivé tůni zrcadlí se luna, a v ní vlaštovka náhle utonula.
Čím je smrt i život, čím je této třtině, jež kol tůně vede taneční svá kola? Jí se netýká, krahujec když volá.– Mizí neštěstí jak vráska na hladině.
(Coxcomb)

SVĚTÉLKA

Dny bílé a modré, noci hvězdné, jež honíte se vesele přes všechny věci naší země, já vás už záhy neužiji;

slunce v listí se deroucí, by ozářilo širé mýtí, rej šňůry světél v ulici,
plamen, jenž v lampách a krbech svítí,
na bárkách ohně rozhoupané, na jarních vlnách ohňů chvat, svit
hvězd, jenž nad Francií plane, světélka, jež jsem míval rád,
chvějivé sladké oči, vás, jež bujně, zelené měl jsem rád, už neuvidím
tancovat, už neuvidím tančit vás;
světélka lásky a Francie a krásných časů pohody – dnes večer jako
jiskra pálí list za soumraku opadalý!
Ten valný plamen smrti dnes se zvečera tak velký zdál mi: můj zrak
už záhy uzavře se na zemi na světélek plese.
(Coxcomb)

ALBERT SAMAIN

KEEPSAKE

Vetkla si bledé růže v oděvu tyl bílý,
ret bledá růže byl, třpyt očí studený,
studeně modrý jako v lesích prameny.
Tyrhénské vlny jí za zkolébaných chvílí
života jemné plátky vlídně konejšily.
Tichounce mřela, nožky křížem složeny;
a jejím křišťálovým zpěvem zjitřeny
vrozené rány srdce zas se zkrvavily.
Na tenkém zápěstí vždy kroužek kovový,
kde vryto bílé jméno "Štěpánka" se vine,
jak z přehořkého vyhnanství byl okovy.
Ve vůni slunečnic, jež průzračně se line,
zmírala sledujíc po moři plachtoví,
zmírala v pozdní podzim... listopadový...
A bylo to jak hudba, která vadnouc hyne...
(Au jardin de l'infante)

MON COEUR EST COMME UN HÉRODE MORNE ET PÂLE...

Srdce mé je truchlý, bledý Herodes,
skvělý Šalomoun, jenž moci pln i žalu
zírá velebně do vysokých svých sálů,
kde sbor tanečnic mu věčně dává ples.
Sen to bez konce, šla řada spanilá,
jmen tak líbezných, že o nich duše zpívá.
Znaven, znuděn Král se v kolo žen svých dívá,
růží ohnivých, – jej mnohá zmrazila.
U finále smyčec v moll svůj pěje žal.
Hle, to dívka tančí, jak by zaplakal;
duše samy její krok se dotýkal:
Milosrdí zve se, spanilá a libá.
A ta samotářská, tvrdá lilie,
srdce Královo, se vláhou zalije,
slzy kanou vně a rosou svlaží je;
a Král z pyšného se trůnu náhle shýbá,
klesá na zemi a nohy děcku líbá!
(Le chariot d'or)

PŘIPRAVENÝ OBĚD

Dceruško, šití nech, slož přadénka a vstávej.
Pán domů přichází; na dubový stůl dávej,
pokrytý ubrusem v záhybech svítících,
po jasných příborech a třpytných sklenicích.
Do misky s držadlem jak šije labutina
ovoce vybrané vlož mezi listy vína,
tož sametové broskve chmýřím pokryté
a těžké hrozny modré, hrozny zlatité.
Chléb pěkně krájený ať koše naplní ti,
jdi dveře zavřít už a včely vypuditi...

Tam zvenčí praží slunce do planoucích zdí;
přivřeme okenice, aby místností
se rozhostila tma a naše jizba celá
po všem tom ovoci na stole zavoněla.
A ve džbánu teď přines vody studené;
a hled', až vrátíš se, ať chladná zůstane,
by dlouho mrazivý a lehký opar její
džbán chladil zrosený, stékaje po krůpěji.
(Aux flancs du vase)

FRANCIS JAMMES

C'ÉTAIT AFFREUX...

To bylo strašlivé, to chudák telátko,
jak na jatky je táhli, jak se bránilo
a snažilo se lízat kapky deště
na šedivých zdech v smutném maloměstě.
Ó bože můj! Tak mírné a hodné bylo
a cesty v cesminách si tolik oblíbilo.
Ó bože můj! Ty, jenžs tak dobrý, řekni mi,
že odpuštění dojdem všichni my,
a jednou, v zlatém nebi, shledáme, že není
už hezkých telátek pro zabíjení,
řekni, že polepšení věnce z kvítí
na drobné růžky jim přijdeme pověsiti.
Ó bože můj, jen nedej maličkému teleti,
až pocítí nůž v hrdle, příliš trpěti...
(De l'angelus de l'aube à l'angelus du soir)

J'AI UNE PIPE...

Mám lulku dřevěnou, černou a kulatou
jak ňadro černošky, kterou jsem nahatou
kdys viděl nakreslenu v zajímavé knize...
Při této dýmce někdy myslím na ulice
a parky plné vrabců, plné vodometů
a housek rozdrobených v blátě. Potkáte tu
černošské chůvy ve fulárech žlutých oděné.
Jsou truchlivé a mírné jak měsíce jeseň.
Jsou otročina starých časů. Otročina...
To slovo na daleké břehy upomíná,
na sandomingské osadníky, na sirupy,
na černá těla, krev a na bělostné zuby,
z nichž bolest směje se. Vy mírné negerky,
se mírně procházejte všemi alejemi.
V zápěstí místo okovů ať náramky
se třpytí jako slunce v rodné vaší zemi.
A někdy, dobračky, před krámy ptáčníků
se zastavíte, kde je plno povyku.
A vaše mysl si tak trochu vzpomene,
nepříliš, neb jste zpitoměly už, na večery plamenné,
na dětské hry, kde třpytilo se peří,
a na kraby, co lezli po pobřeží.
(De l'angelus de l'aube à l'angelus du soir)

L'ENFANT LIT L'ALMANACH...

Dítě čte kalendář u svého koše s vejci.
A kromě svátků Svatých, kromě pranostik
se dívá na krásná znamení na Nebesích:
toto je Skopec, Ryby, Kozoroh a Býk.
Tak může uvěřit, ta venkovanka malá,

že nad ní vysoko, až mezi hvězdami,
jsou trhy podobné těm, které dosud znala,
s oslíky, skopci, býky, kapry, kozami.
To jistě je trh v Nebi podle kalendáře,
a když na příští stránce Váhy uvidí,
říká si, že tam v Nebi jako u kramáře
se váží káva, cukr, sůl a svědomí.
(Clairières dans le ciel)

MON HUMBLE AMI, MON CHIEN FIDĚLE...

Můj skromný příteli, můj věrný pse, tys skončil
tou smrtí, které ses tak jako vosy bál,
když pod stolem ses před ní honem schovával.
V hodince přetěžké jsi hlavu za mnou stočil.
Bytosti požehnaná, všední druhu náš,
kterého živí hlad, jež s tebou tvůj pán sdílí,
ó ty, jímž provázení na své pouti byli
archanděl Rafael a mladý Tobiáš...
Ó služebníku, dej mi velký příklad svůj,
vždyťs mne jak světec svého boha miloval!
Tajemství tvého nejasného rozumu
kdes v ráji nevinném a blahém žije dál.
Ach bože, můžete-li mně tu milost přát,
bych ve dnech Věčnosti Vás tváří ve Tvář zřel,
dejte, by chudák pes se díval tváří v tvář
tomu, v kom mezi lidmi svého boha měl.
(Clairières dans le ciel)

ZÁVĚR

Žebravý oslíku šedý, ztrápenější než

kára, kterou taháš,
ty, který nemůžeš už, který nemůžeš,
přiznej, že štěstí nemáš?
O pár ran víc či méně, co to pro tebe je?
To není proto, žes líný,
ale že jsi to ty, tě každý kopá a bije
střevíci do slabiny.
Ó bratře, doufejme, že z téhož pramene,
kde celý Ráj se zračí,
ty a já jednou vodu pítí budeme
nad olšový stín sladší.
Těm pak, kdo zhrdali námi, se budem vysmívat,
těm všem, kdo neznali časem,
že bylo génia třeba k tomu, zazpívat
či hýkat jistým hlasem.
Já se však bojím, osle, básníku dokonalý,
aby až u dobrého boha najdou nás,
dotyční lidé i pak hovady nezůstali,
a my se od nich nelišili zas.
(Pensée des jardins)

CHARLES GUÉRIN

FRANCISI JAMMESOVI

Tvůj, milý Jammese, dům tvé tváři podobný je.
Vous břechťanu jej věnčí, smrk jej stínem kryje,
a nikdy, jak tvé srdce, mládí neztratí,
byť vítr, mráz i žal mu bylo přečkati.
Mech zídku tvého dvora vystlal do zlatava,
dům nízké patro má a všude roste tráva
kol vavřínu i studny. Když jsem zasténat
jak mroucí ptáče slyšel mříže u tvých vrat,

mně duši náhle umdlil sladce vlahý cit.
Už dávno jsem se, Jammese, k tobě chystal jít,
a našel jsem tě tak, jak snil jsem o tobě.
Tvé hravé psy jsem viděl, snící na dlažbě,
tvůj širák černobílý jako peří straky
a pod ním teskně smát se upřímné tvé zraky.
Tvé zamyšlené okno k obzoru se dívá;
hle dýmky tvé a skříň, jež ve svých tabulích
kraj celý prostřed knih básníků zrcadlívá.
Když zrodit se, i stárnout osudem je knih;
kde my jsme plakali, tam jiní najdou smích:
než my si pamatujme, Jammese, provždy den,
kdy rukou pevný stisk byl námi vyměněn.
Den něhou roven kráse časů podletních;
my naslouchali zpěvu sýkor v živém plotu,
co zvonů hučelo, co vozů míjelo tu...
Neděle Květná byla, truchlivá a líná:
ty, zlomen nad láskou jak nad hladinou třtina,
jež chví se ve vlnách a utajeně vzlyká,
já, na smrt dychtě vyplout mořem do dáli,
kde zmítají se čluny bez kormidelníka.
Tu naslouchali jsme, jak zvonky cinkaly,
nás oba různé hoře stejně rozželelo
pod nebem šedivým, jež na duše nám lehlo.
V tvou dětskou světnici zda spát se vrátím zas?
Zda vrátím se, hrou vánku pocuchaný vlas,
pod tvou střechou čekat první hvězdy jas
a tiše vdechovat nad růžovou tvou skříň,
kde stará čísi psaní žloutnou v uzavření,
lásku, již věcí prach a zánik nepřemění?
Z tvých oken, Jammese, pohled volně doletí
na vily, pole, sníh a obzor nad horami;
tam v máji básně čteš, hlas tlumě v dojetí,
a azur nebeský po střeše plyne ti...

Příteli, sladký dome, kdy se shledám s vámi?
Však zítra, běda! Lépe o včera je snít.
Bez vlasti duše našla zde v mém těle byt.
V ten večer, z nejtěžších, jež kdy mi život skyt,
když mořem rozestřený, slavný slunce třpyt
v západu zlatil břeh, kdy zmáčen pěnou vln,
provát a rozcuchán, jak v řece kamení
unášen silou snu, jsem kráčel tebe pln.
Mne moře volalo v strašlivém hučení,
hlas sopek, ostrovů a zemí beze stínu;
tam bílý oblázek jsem dal na znamení
- byl mléčný, s žilkami jak v hladkém rameni -
den, kdy jsem přešel práh tvůj, Vergiliův synu.
(Le coeur solitaire)

SUIS JUSQU'À LA FONTAINE...

To děvče krásnoboké sleduj k prameni,
kde zastaví se před nádrží;
má z hlíny bílý džbán na plném rameni
a rukou zvednutou jej drží.
Hleď, v houští kapradin omšelé útesy,
kde proužkem vody zurčí skála:
zde tedy stanula a z ramen lehce si
nádobu dosud prázdnou sňala.
A co ji podpírá zdviženým kolenem
a k vodě její otvor kloní,
jež v proudu ohnutém a neroztříštěném
modrá a čirá stéká do ní;
co v slunci večerním džbán chýlí k fontáně,
až boky vlhce zablýskaly,
šum vody, zpěněna jež stoupá ve džbáně,
probíhá všemi stupni škály.

(L' homme intérieur)

HENRY JEAN MARIE LEVET

OUTWARDS

(Věnováno Francisi Jammesovi)

Armand-Béhic (ze Zámořské dopravní) uhání
rychlostí čtrnácti uzlů po Indickém oceáně...

Do marmelády zločinů se slunce naklání
v tom moři hladkém a plochem jako dlaně.

- Miss Roseway, kterou v Austrálii čeká
sweet home a ženich a jež do Adelaidy pluje,
Miss Roseway žel pro můj splín nemá léku;
lorňonem Lakadivy v dáli pozoruje...

- Musím se připravit na dnešní večer - a honem:
je na lodi slavnost, tanec a romance pod lampiónem
(mám doprovázet Miss Roseway, jež pořádá sbírku
- moc laskavě - pro rodiny ztroskotaných námořníků!).

Oh kéž, drže ji za pas, bez všeho nucení
ji mohu přivést, zvolna, plavně, ve valčíku
do ztroskotání, kde bůh své věrné odmění...

(Počmes)

FERNAND GREGH

ŠTĚSTÍ

Moře se v božském jasu každou směje vlnou.

Hřeben vlna za vlnou po řasách plynou
do skal, kde zvedá se a klesá zvučná voda.

Než v dáli klidně dřímá vzdutá tůně modra;

na písku pod vodou se chvěje odraz hravý,
sasanky odplovávají na odlivu kraji...
- Tragické, mírné moře, slavná Vodo širá,
já naslouchám, jak hrud' tvá nesmírná se vzpíná
a dálným echem, vzdechem dme se v spádu dechu
odvěkém, - v žhavé radosti já zapomenu
před klidným štěstím propastným, jež v jitřní zoři
nad světa triumfuje nesčíslnou tváří,
na naše bědné dny a na prchavé věky,
bych věřil v mateřské a věčné dobro věci.
A leže na břehu, kam příliv líně plyne,
jak dítě dřímající v tiché matky klíně,
když láskyplný sen je klidně zkolébává,
velkému tajemství se v zbožné úctě vzdávám
a ve vln hučení a širé mořské tiši
náručím Života se nechám konejšiti.
(Les clartés humaines)

NÁVRAT V PODVEČERU

Vítr a zima, soumrak v kraji,
vlnivé mlčení, jež po provlhlém háji,
kde spěchat je mi, krouží, šíří se a stoupá,
tak trochu rozželení, trochu snu a bázně,
pták rychle slétnuvší, s nímž prut se ohne srážně
a ve bledém jej vzduchu houpá;
krev v horkých kloubech mých, rychlého tepu ráz,
na nebi z popela uhaslý slunce jas,
blankytná kaluž v nebi červánkovém;
únava jako při opití,
drsná a lítá chtivost žiti,
užaslá láska k věcem kolem;
pak cesta vlhce svítící,

růžová ve dne, modrá za noci,
kde zvolna klouže mlha v šerém přísvisitu,
luna ve vlahém západu
se sladkou něhou pohledu
nad luhy stoupající měkce k zenitu;
bříz odraz, který svítí
v zkříženém vodním síti
na tůni potměšilé močálové vody;
a stará lítost, zatoužení,
přesladké krátké rozpomnění
na polibky a na rozchody;
káry, jež míjejí tu,
skály a trochu svitu,
kde cesta v ohybu se kroučí,
vzdálené kroky kdesi,
zvířecí potmě hlesy,
jimž tráva neklidná naslouchá v nízkém proutí;
tichá chuť zaplakat,
potřeba zbožňovat
kohosi vlídného a božského;
modlitby chvílemi, jež na rty se mi tlačí,
a stále úsměv ten, kde staré sny mé pláčí
před jmény svatými, jež vzývám nadarmo;
řeka, jež dýmá v dáli,
domy, kde lampy vzplály,
vzduch prochladlý a vítr, jenž už duje v sněti;
pak teplé upomnění
na stůl už připravený,
kde lampa zlatí ubrus s růžovými květy;
- to vše, sen, láska, něha, žal, děs, provází mě
po cestě bílé ještě v noci té a zimě,
kde mezi dvěma břehy stínu je mi kráčet;
to vše se bere se mnou
krajinou rozblácenou, větrnou a temnou,

tak jako vnitřný let nespočetných ptáčat;
to vše se ve mně točí v temném zšeření
v ten trochu mrazivý, krátký soumrak jesenní,
co ve mně doufá, touží, vzpomíná i stýská;
a to je, chvilka ztracená ve věčném taji
u večer listopadu, v zapomněném kraji,
ta nekonečná věc a krásná: duše lidská.
(Les clartés humaines)

MAURICE MAGRE

MÁ UPŘÍMNOST

Já děl jsem, před smrtí že byl jsem zbabělý,
že lži a nevděkem jsem splácel všechnu přízeň...
V lásce i přátelství přes vše své úsilí
sám na sebe jen myslet zakusil jsem trýzeň.
Děl jsem, že na zákon ni povinnost jsem nedal,
že plakal jsem, však s nikým neměl lítosti,
že vždy jen dychtivě jsem hnal se po štěstí,
že bez volby a studu rozkoše jsem hledal.
Já vše jsem doznal: nechut', nudu, žárlivost,
ženu se zhnusující její poezií,
to, že jsem vzýval ji a dal se znaviti jí...
Život je prostřednost, a já jsem křikl: Dost!...
Zda nejeví se snad jen nízkost tím, vše říci,
čin duše ješitné i v samých vadách svých,
jak šaškovi je pýchou úškleb jeho líci
a ženě líčidlo či zrádný její smích?
Není-li v skryté hloubi srdce pokrytcova
víc pravé hrdosti, ba důstojnosti snad...
Proč, kdyžtě pod škraboškou každá tvář se schová,
své plné upřímnosti poklad vymrhat?...

Co na tom! Pravou tvář přec zjevit je mi milo,
ve vráskách nelícných kde zármutek je vryt,
byť otrocké i chtíčné, vadné, plané bylo,
mně přec je milejší své srdce obnažit...
Chceme-li sestoupit až na dno, chceme-li
své city nejdražší u volbě roztríditi,
tu jako zříme oheň, když už dlouho svítí,
byť rudý doposud, se slehat v popeli,
tak v žasu vidíme, že třpyt ten plamenný,
ty myšlenky, jež světlem zdály se nám pláti,
pohledem jasnozřivým trochu zkoušeny
se v trtech ubohých a smutném prachu tratí...
Ach mluvit je jen třísnit to, co milujem!
Bez chvěvu nervů však a duše rozechvěné,
bez toho vznětu, jenž nás pudí dát se všem,
těch křiků rozryvných, co v jádře je v nás cenné?...
Nic svato ve mně není, závoj roztrh jsem.
Kdos ctnostný, ode mne se můžeš odvrátiti!
V svém nebi chudobném a skoro bezhvězdném
zřím kousek pravé modři prvně ve svém žití...
Ó pravdo, v krůpějích jež z duše naší kaneš,
bezděčné pohnutí k zpovědím nutící
svobodné sebedání, jež jak oheň planeš,
vy jste ten ideál, za kterým jíti chci:
Bez hanby, ostychu chci mluvit plnohlase,
neb doba výčitek mi přešla dětinná...
Že není lásky, vím, než ta, jež doznává se,
a jenom mlčení že příchuť smrti má...
(Les lèvres et le secret)

LÉO LARGUIER

OČEKÁVÁNÍ

Já jako voják jsem, jenž doposud se nebil.
Nad krbem na hřebík jsem pověsil svou zbroj,
ni nejsem vítězem, ni přemožen jsem nebyl,
čekám, a den co den můj roste nepokoj.
Jsem bitec úzkostný, jenž čeká povolání,
jím nachvat, sotva sedě u svých černých vrat,
lehám si, abych snil a doufal, v záři ranní
že mladé vítězství v zahradě najdu snad.
Čekám, než nikdy nic... Jen zralý plod se zřítí,
vlaštovka přeletí, a tak můj život mjíjí
šedivý deštěm, zpestřen blankytem... Mé žití
je vznešené a smutné, rovno elegii.
(Les isolements)

GEORGES PÉRIN

DĚVČÁTKO!...

Tak jako čmelákem nad mezky při vyjetí
bič ověnčený snáší se a zase vzletí
a tančí v rychlých klíčech načrtané spleti,
tak nade vším, co po dni den se k cestě má,
se vznáší, míhá se a tančí láska má.
Má láska: pohnutí tváří v tvář věcem světa,
života lehký dotek s laskavými city
družnosti! Láska má: jas, který na vše slétá
z mých očí, z mého srdce, všady, třeště, zpítý!...
Nad tím, co nerozhodně vůkol chvěje se,
víří a zapráská a plynným vzduchem vlaje,
a mírným skokem v budoucno se přenese,

tak jako bič, jenž podél opratí si hraje.
Je zvučivá, a kličkuje, a spěje hbita,
čarujíc úsilí dnešní a zítřejší;
jak svěží křídlo je, jenž snáší se a vzlétá,
praporek vzdušný nad cestou, kde Krása světa
svým drahým krokem na úsvitě vyšedší
– děvčátko útlé, po zatačkách pospíší
a opojením vzácným, roztěkaným zpita –
se v běhu dívá, v prstech jak třpyt jí kmitá...
Má láska! Zvedá se, krouží a lehce práská
nad odchod pokorný, tichý a neurčitý,
minutu po minutě, osudů i žití...
V ní Dnešek spřádá se i rozpřádá. Má láska
pod během lidských nebes tančí, jde a svítí...
– Než ty, jež očima se ptáš mě, děvče malé,
co v každý okamžik v své srdce vložit máš,
než já po velké cestě půjdeš mnohem dále,
ty se svým vědomím, jež chví se neustále
jak křídlo, – na zatačce pak se podíváš.
Vždy bude dosti věcí vůkol na odchodu.
A nadto – jasná tvoje láska bude tu.
Já spokojím se tím, ji trochu stvořiti
a trochu býti v ní, v té lásce zítřejší
a krásnější než mám, – jež bude vířiti...
(La lisčre blonde)

ANDRÉ SPIRE

V LESÍKU

Kůň cvalem mimo klusá,
ráz dva tři,
ráz dva tři.

Kůň cvalem mimo klusá,
dáma se zvedá a klesá.
V aleji písek plavý je,
kůň cvalem mimo klusá.
Sukně nad botkou lakovanou
v prosetém slunci plápolá.
Měkký je písek aleje.
Obláček čtverý slušně se nesa
vzlétá, ke kolenům stoupaje
koni, jenž cvalem klusá.
A tvrdá zrnka tryskají
a prší na klobouky okližené
slečinky a její maminky,
jež šijí v parku na lávce.

LÉON PAUL FARGUE

KIOSKY

Nadarmo moře od obzoru na pochod se dalo,
aby tvé moudré nohy zulíbalo,
ty odtáhneš je
vždy ještě včas.
Ty mlčíš, já nic neříkám.
Snad taky nemyslíme na nic víc.
Leč svatojánské mušky zpovzdálí
kapesní lampičky své vyňaly
jen proto, aby bylo vidět třpyt
té slzy, jež ti z klidných očí kane
a kterou jsem kdys musel pít.
Moře je asi hodně slané.
Pak modravá a rusá medúza,
jež lítostivě chce se poučit,

stoupá po naplněných patrech moře,
jasná a jako výtah zářící:
a rozžihá svou lampu, květovanou vodou,
by viděla, jak plačíc špičkou sluníku
děláš, jako bys v písku rýsovala
tři vzorce o shodnosti trojúhelníků.
(Ludions)

THÉO VARLET

ETIKA

Způsobná bílá kočko, spánek pitomý
když já tu popírám pod lampou alchymisty
a zpychlý mozek můj když po krůpějích čistí
tu hodinu, a noc!, než vplyne do nirvány,
ty dřímáš pod lampou, můj macku ulízaný.
Ty spíš, drahoušku, tiše:
zda někdy ti přijde do hlavy
tak trochu zvěčniti svůj život prchavý?
A na to nemyslíš,
důvěrná sfingo nocí, kdy nejasně a v taji
duše nás obou v sebe zapadají,
že prvním lůnem máme stejnou temnotu,
a někdy, trochu dřív či déle, jednou
pro pyšný mozek i pro duši němou
se skončí hra na nadhmotu?
Ty spíš, drahoušku, již a bez výčitek tíže:
ty si jen hovíš,
ty, kočko, nevíš.
Dnů tisíc nebo dva přeběhnou v kalendáři,
a ty zůstaneš na polštáři
těžká a tuhá, chladná,

jak starý krtek, kterého v koutě zapomenou,
studená až do dna.
(A co se mnou?)
Zdalipak za to stojí ti
být bílý macek, způsobný a hezký,
v stodole chytat rejsky
a v dubů korunách na ptáčky číhati?
Ty vstáváš, sfingo důvěrná. Co bys tak řekla ráda?
“Já, já jsem krásná čiča; protáhnu si záda;
to slunce příliš teplé; knížky tvrdé; spalo
by se mi líp tam v klíně, mně se zdá.”
...I potom budeš vědět stejně málo,
neb řešiti ty taje není práce tvoje
(a vím já nebo někdo, k čemu vůbec to je?),
o duši, smrti, nicotě, o Velké Díře:
tys, bílá kočko způsobná, tys jenom zvíře.
Naučit se žít
osudu na klíně,
čekaje... na co? – na nic,
– příst jen a spát, nos v prchající vteřině.

ÉMILE DESPAX

ULTIMA

Jen déšť. A sním. Mně zdá se, že zřím pod stromovým
na lesklé dlažbě bezlidné
stát podnož kamennou s poprsím mramorovým.
A bratr můj v něm pozná mne.
Ty bratře, budeš přítel cest a ostrovů
a hlavně nebe, hlavně moře;
já knížek, krásných veršů a dnů pohovu.
A zakusíme mnoho hoře.

(La maison des glycines)

LOUIS MANDIN

VEČER V AVENUI

Ty květy světél, ty květy,
proudící pestré kytice,
bukety rozházené, putující květy,
to jaro světél,
jež v hluku, trysku, výparech ulice
jsou jako zoře roztráštěný let,
ten jarní třpyt, jenž v této zimě vzlétl,
to jaro květů a ten zimy led,
s těmito chodci smíšený a s těmi blesky jasu,
to vše ze sebe srší Sílu a Krásu
a dává v mém srdci zazvučet
chvějivým smyčcům, v nichž pje mladý jasný vznět.

LÉON DEUBEL

CHERCHONS DIEU...

Hledejme boha ve světle
širého toho odpoledne,
u paty oltářů z listoví,
odkud zpěv ptáků se vypařuje;
v látkách krátkého větru, jež šatí
na chvílku zem, a mezi vším,
co rodí se z krásné oblohy,
již kadidlem sena okuřují.
Ach zda ho konečně nasbírám,

takže se vejde do mých pěstí?
Božský! Božský! Jak mne to těší,
že jsi tak nesmírný a malý!
Jak mne to těší, že tě mohu
neustále objevovat
a tobě se rovnat! Já, trpaslík,
jenž naráží čelem o blankyt!
(Régner)

ROGER ALLARD

MILOSTNÁ METAFORA

Když oddáváš se lásce, krásko lenošivá,
jež sevřelas můj sen silnými rameny,
tvé tělo má třes lodi, jež se kýlem vrývá
ve vůni oceán poddajně zvlněný.
Než v slabém srdci svém, kde strach i lásku živím,
úzkostí před smrtí se chvěji zděšeně,
a jako trosečník svým troskám pohyblivým
já žehnám vášni té, jež k tobě víže mě!
Když svěží noční klid, už ochladiv noc vlahou,
tvých vyčerpaných beder otřes zpomalí,
tu těžká hříva tvá mi padne na hrud' nahou
jak plachta, kterou trhám svými pocely
a jež se vzdouvá vůni mému chřípí drahou.
(Le bocage amoureux)

ALEXANDRE MERCEREAU

ŽÍTI

Blaženě zahálet s kaldounem na slunci,
ve příliš těžkém světle kroky líně vléci!
Při bílém kraji cest, tu nebo onde, vrci
ve tvrdém spánku dobrých tvrdých lavicí
svou roztržitou, příliš těžkou zadnici,
před antikváři zdržet lenošivou pout,
kříž narovnat si, zívnout, ruce protáhnout,
nedbale přijímat milostné lichocení
dobrého dechu žití bez svazků a pout:
být onen přebлаžený, pro nějž zítřka není;
nemyslet na nic, v žití ponořit se cele,
všech věcí důvěrný hlas slyšet šeptati,
vnímat jen příjemnost a z vášní neznati
než nechť důvodnou a záští zdivočelé;
jít ulicí a nedbat, kam se obrátí;
neznati měsíců, dnů, neznat hodin ani,
neznati vůbec jmen, jež budí ze spaní,
nechtít to ani ono, sluch mít zacpaný
pro všechny rozkazy, neb jářku, to jsou barvy
rabství, ba hůř než to, toť štěstí podřezané;
zřít nebe, bláto, chodce nebo nikoho,
zřít jenom zvenčí zdi, jen z dálky mřížoví,
být ten, kdo sám se zdůvodňuje přemnoho,
či ten, kdo na to kašle a nic nepraví;
žít sobě, pro radost, smát se, ne by ses líbil,
jednati bez rozkazu, důvodu a cíle,
sobecky, ale žít, a jako člověk žít,
ne jako běhna, která líčí svoje chtíče,
by jen tu hroznou šminku mohla zaplatit;
být volný, volný být a jíti vybídnut,

když štěstí pozve tě a starý letmý pud,
žít sebe, život žít dobrého osudu,
ó!... ale kručet o hladu?
(Les tburibulums affaissés)

NICOLAS BEAUDUIN

BÁSEŇ

Než proč jen na rtech mám z života znechucení!
Žal na mne rozlévá černého vína číš.
Už nemám naděje, už štěstí pro mne není,
horeček nemám již!
Ó snu, jenž pro polibky pnul se ohnivé,
teď navždy, bože můj, už nemám než ty tvé!...
Ach smutno... Ale ne, já bláznivě jsem žil,
poklady světa všechny v náruč klesly mně,
a lásky slavíky jsem na stromě
života všechny pohladil!
(Les soeurs du silence)

TRISTAN DERČME

ZLATÁ ZELEŇ

LXVI

Nos zvedni, zavři pult, odlož tu knihu tlustou.
Ta flétna z kříšťálu na pastýřových ústech
přehrává pod novými květy, pod lupením
tak vážný nápěv, že se dívky zarumění;
a její nádherný a poslušný dech žhoucí
v tom světle vesmírném se hledí rozplynouti.

A zpívá všechnu radost, zpívá svěžest chlumů,
křik pávů, zeleň lesů, bručivý šum úlů,
nach svlačců pnoucích se po drsné kůře stromů,
modř oblohy, modř očí, modrou tůni zdrojů;
zpívá a chvěje se, křičí a tebe slaví,
přírodu, oddává se cele tvému taji,
až její duše jenom věta milostná je.
Chví se a opojena roztrhne se náhle
a, nesmrtelný prach, se částkou svět stává.
Flétna a srdce mé, jež se jak ona dává.
(La verdure dorée)

FILIPPO TOMMASO MARINETTI

V LETU NAD SRDCEM ITÁLIE

(Fragment)

Siciliáni! Vy zápolíte od časů mlhavých
ve dne i v noci, v boji zblízka, proti vzteklosti vulkánů,
miluji duše vaše, jež šlehají
jak ohně ústředního šílené výběžky,
a vy se mi podobáte, italští Saracéni,
s mohutným nosem, zahnutým nad kořistí, kterou koušete
krásnými zuby futuristickými!...

Tak jako vy mám tváře spálené samumem,
násilnou pružnou chůzi šelem ve trávě,
a pohled hrozivý, jenž odráží do kouta
kluzká, ohnutá záda drábů a modlářů,
tak jako já vy otvíráte pasti veškeré,
vesele mohou křasy naše rukopisy hrýzt,
neb naše motory do jasna nebe vpisují
definitivní zářné strofy zlaté a ocelové!
Z vás dovede každý zavéstí právo svrchované

kol velkého svého Já nezkrotně vládnoucího.
Hanba těžkému stroji sociálnímu!...
Hanba žalostné zákonů mechanice
a jejímu ubohému provádění práva!
Dětská mechanika s kolečky sumárnými,
jež náhle zachytí chudáka bázlivého,
aby ho válela, mlela a drtila nesmyslně
a bác okem ven jak česneku suchý stroužek
v posvátném jménu vrchnosti neviditelné!
(Le monoplan du pape)

GUILLAUME APOLLINAIRE

RÝNSKÁ PODZIMNÍ

Zemřelých děti na hřbitov
Jdou si hrát
Hanuš a Jindřich Martin Gertruda
Dnes kohout ani nezpívá
Kikeriki
Stařeny plačící
Cestou se ubírají
A oslové dobráci
Hýkají I A a do chroustání se dají
Pohřebních věnců a kyticí
Dnes je den zemřelých a všech jejich dušiček
Děti a stařeny
Svítilny staví a svíčky
Na každý hrob katolický
Závoje babiček
Na nebi mraky
Jsou jako kozí bradky
Ve vzduchu chvějí se modlitby a plameny

Hřbitove hřbitove tys krásný sad zelený
Plný vrb šedých a rozmarýnu
Často vám přijde provodit přátele v hlínu
Oh jak se dobře na krásném hřbitově spí
Vám žebráci umrlí v opilství
Vám slepci jako osud slepí
Vám v modlitbách zemřelé malé děti
Ach jak se vám spí na krásném hřbitově tady
Vám kdo byl lodníkem vám kdo byl starostou
Vám kdo jste byli vládními rady
Těž vám cikáni bez průkazů vy
Život vám v břiše práchniví
Kříže nám mezi nohama vyrostou
Porýnský vítr s kulichy všemi houká
Zhasíná svíce jež děti vždy znovu zažehují
A listí spadalé
Pokrývá všechny umrlé
Zemřelé děti někdy se svou maminkou mluví
A umrlé ženy by se navrátit někdy chtěly
Oh nechci abys vyšla ty
Podzim je plný rukou uťatých
Ne ne to jsou jen listy mrtvé
To drahých mrtvých jsou ruce mrtvé
To jsou tvé ruce uťaté
My tolik jsme dnes plakali
My i ti umrlí jich děti a stařeny
Pod nebem podmračným
Na hřbitově kde se třesou plameny
Pak domů domů hnal nás vítr studený
Pod nohama se nám kaštanů kutálelo
A jejich ostny byly
Jak meči zraněné srdce Madony
Které však myslím barvu mělo
Jinou než podzimní kaštaný

(Alcools)

ZVONY

Můj krásný cikáne můj milý
Slyšíš to zvonů zvonění
Že vidět nás my nemyslili
Měli se rádi k zbláznění
My špatně jsme se schovali
A všechny zvony v celém kraji
Z věží se na nás dívaly
A do světa to povídají
Pekařka s mužem Kačenka
Voršila Jindřich s Cypriánem
A Gertruda má sestřenka
I Marie hned příštím ránem
Se usmějí až kolem půjdu
Ach kam se mám pak uschovat
Ty budeš pryč Já plakat budu
Já z toho umru snad
(Alcools)

CESTOVATEL

(Fernandu Fleuretovi)
Otevřte mi ta vrata na něž plačky tluku
Život je měnivý tak jako Euripus
Mělčinu mraků viděls odplouvat
K budoucím horečkám s parníkem osiřelým
A všech těch lítostí a všech těch pokání
Zda vzpomínáš
Zálivy ryby vlny květy nadmořské

Jedna noc jako moře byla
A do ní vlévaly se řeky
Vzpomínám toho ba vzpomínám toho ještě
Zvečera kdysi jsem hospodu smutnou našel
Poblíže Luxembourggu
V lokálu hloubi se nějaký Kristus vznášel
Kdosi měl fretku
A jiný ježka
Hrálo se v karty
A ty tys na mne zapomněl
Zda vzpomínáš na dlouhou osiřelost nádraží
Prošli jsme městy jež se celý den točila bez umdlení
A v noci zvracela zářivé světlo denní
Ó námořníci temné ženy ó mí soudruzi
Zda vzpomínáte si
Dva námořníci co se nikdy neopustili
Dva námořníci kteří spolu nikdy nepromluvili
Ten mladší na bok svezl se a skonal za chvíli
Ó drazí soudruzi
Signálů zvonky na nádraží píseň žneček
Jateční sáně rezníka pluk ulic nesčetných
Kavalérie mostů noci siné alkoholem
Města jež viděl jsem jak blázni žila v jednom kole
Vzpomínáš předměstí a plačtivého stáda krajín
Cypřiše pod měsícem vrhaly své stíny
Naslouchal jsem té noci léto bylo na sklonu
Nyvému ptáku stále podrážděnému
Slyšel jsem věčně šumět temný proud a líný
Než zatímco se k ústí mroucí stáčely
Pohledy veškeré pohledy všechny očí všech
Břeh byl tak opuštěn travnatý mlčenlivý břeh
A tam na druhém břehu hora přejasně se tyčila
Tu aniž živého co vidět bez hlesu a bez hluku
Míjely čilé stíny proti strmé hoře

Z profilu nebo náhle obračejíce své matné tváře
A vzpřahující kupředu stíny svých oštěpů
Ty stíny proti hoře kolmých holých boků
Vzrůstaly a zas náhle poklesaly časem
Ty stíny bradaté plakaly lidským hlasem
Po jasné hoře klouzající řadou tichých kroků
Koho to poznáš na těch starých fotografiích
Vzpomínáš-li si na ten den kdy včela padla do ohně
Bylo to vzpomínáš když léto ke konci se chýlílo
Dva námořníci co se nikdy neopustili
Z nich starší na šiji měl řetěz železný
Mladší si plavé vlasy stácel v pletence
Otevřete mi ta vrata na něž plačky tluku
Život je měnivý tak jako Euripus
(Alcools)

PÁSMO

Tím starým světem přec jsi znaven nakonec
Pastýřko Eiffelko jak bečí stádo mostů dnes
Řecký i římský starověk se ti už přežily
Zde antické se zdají být už i ty automobily
Jen náboženství zůstalo docela nové jenom ono
Zůstalo prosté jak hangáry v přístavu avionů
Jediné neantické v Evropě křesťanství je
Evropan nejmodernější jste vy ó papeži Pie
A tobě brání stud když okna na tebe hledí
Vstoupiti do kostela a jít tam ke zpovědi
Čteš letáky ceníky plakáty jež zpívají hlasitě
Toť dnešní poezie zatímco prózou žurnály sytí tě
Jsou krváky po šestáku samé detektivní případy
Portréty velkých osob a sterá různá záhlaví
Viděl jsem dnes a jméno už nevím pěknou ulici

Novou a čistou byla to sluneční polnice
Šéfové dělnice a krásné písařky z byrů
Z pondělí do soboty čtyřikrát denně tudy se berou
Zrána tu třikrát tovární píšťala placky zní
Chraptivý zvon tu zašteká k poledni
Nápisy na zdech a tabulích štíty a vyhlášky
Vřeští a štěbetají jak o závod s papoušky
Mám rád tu pěknou ulici průmyslu a pile
Ležící v Paříži mezi třídou des Ternes a ulicí Aumont-Thiéville
Hle mladá ulice a ty sám jsi jen malé dítě
Tvá matka jinak než modře a bíle nešatí tě
Jsi velmi zbožný a René Dalize tvůj nejstarší kamarád
Má církevní obřady jako ty nadevše rád
Je devět večer plyn stažen do modra tajně se kradete z ložnice
Po celou noc se v kolejní kapli modlíte
Zatímco věčná spanilá hlubina ametystná
Oblévá navždy planoucí glórii Krista
Toť krásná lilie již všichni pěstíme
Toť rusovlasá pochodeň jež větrem nehasne
Toť bledý a nachový syn bolestiplné ženy
Toť strom vždy modlitbami všemi přetížený
Toť dvojmocnina cti a věčnosti
Toť hvězda o cípech šesti
Toť bůh jenž v pátek mře a v neděli vzkříšen jesti
Toť Kristus který k nebi lépe než letci vzlétá
Jemu náleží podnes výškový rekord světa
Kristus panenka oka
Dvanáctá panenka věků v té on se vyzná
A změněn v ptáka náš věk jak Ježíš nahoru letí
Ďáblové v propastech zvedají hlavu by mohli naň pohleděti
Praví že napodobí co uměl už Šimon Kouzelník
Křičí že zná-li létat má slouti záletník
Andělé létají lehce kolem hezkého letce
Ikarus Enoch Eliáš Apollonius z Tyany

Kol prvního letadla krouží u nebeské brány
Uctivě pouštějí ty jež unáší Svatá eucharistie
Ty kněze kteří věčně stoupají pozvedající hostie
Avion snáší se posléz aniž křídla složil
Tu vlaštovek milióny nebeský prostor ožil
Letmo se blíží havrani sovy sokoli naši ptáci
Z Afriky přicházejí ibisi marabuti plameňáci
Pták Noh jež básníci a pohádkáři slaví
V pařátech nese leb Adamovu kostru první hlavy
Z obzoru letí orel a vyráží velký křik
A z Ameriky došel malý kolibřík
Z Číny sem přišli pihi pružní a nohatí
Co mají po jednom křídle a mohou jen v páru létati
Pak ejhle holubice duch neposkvrněný sám
Jež provází lýrovec a tisícioký páv
A fénix hranice jež sama se zapálí
V svém žhavém popelu vše na chvíli zahálí
Sirény opustily své nebezpečné úskaliny
A chvátají krásně zpívající všechny tři
A všichni orel fénix i pihi z Číny
Se s létacím strojem svorně pobratří
Nyní ty kráčíš sám davem po Paříži
Kol tebe stáda autobusů řvou říčí a víří
Bolestná úzkost lásky hrdlo svírá ti
Jako bys nikdy už se neměl lásky dočkati
Kdybys žil v dávné době do kláštera šel bys bez prodlení
Rdíte se studem když se sami chytnete při modlení
Sobě se vysmíváš a smích tvůj plá výhnní pekelnou
Jiskřičky jeho zlatí života tvého dno
Toť obraz visící ve stínu muzea
A občas přijdu na něj se zblízka podívat
Dnes jdeš po Paříži ženy jsou krví znamenány
Bylo to na sklonku krásy jen nerad toho vzpomínám
Z koruny žhavých plamenů pozřela na mne Panna v Chartres

Krev vašeho Svatého srdce mne zalila na Montmartru
Jsem z toho nemocen když slyším ta slova požehnaná
Láska již trpím je má choroba tajná
A obraz který tě posedl ti pomůže přežít úzkost a bdění
Vždy u tebe dlí ten obraz jenž prchá k nevrácení
U Středozemního moře jsi nyní na pobřeží
Pod citroníky jež celý rok kvetou svěží
S přáteli svými se projíždíš ve člunu
Jeden je z Nizzy dva z Turbia jeden z Mentonu
Sépií hlubinných se děsí oči naše
A v chaluhách plují ryby obrazy Mesiáše.
Jsi v zahradě hospůdky v okolí Prahy
Cítíš se zcela šťasten na stůl růží ti dali
A místo abys psal svou povídku lenošíš pohříchu
Hledě na mandelinku spící v růžovém kalichu
V achátech svatovítských zříš zděšen své vlastní rysy
Na smrt jsi smuten byl v ten den kdy sebe v nich objevil jsi
Podoben Lazaru kterého světlo drtí
Pozpátku točí se ručičky hodin v židovské čtvrti
A ty couráš ve vlastním životě pomalu
Jda na Hradčany nahoru a poslouchaje kvečeru
Jak v hospodách české písňě zpívají
Hle jsi uprostřed melounů v Marseilli
Hle jsi v Koblenci v hotelu s obrem na vývěsní tabuli
Hle sedíš v Římě pod japonskou mišpulí
Hle jsi v Amsterodamu s dívkou jež je ošklivá a tobě hezká se zdá
Říká že se brzo se svým studentem v Leydech sezdá
Tam najímají pokoje cubricula locanda v latině
Vzpomínám toho byl jsem tam tři dny a v Goudě neméně
Jsi v Paříži od soudce vyslýchán
Jak zločinec zatčen a do vězení dán
V bolestných cestách i šťastných jsi proběhl kus světa
Dřív než jsi postřehl lež a svoje leta
V dvaceti láskou trpěl jsi a ve třiceti zas

Jak blázen žil jsem a ztratil jsem svůj čas
Na své ruce se už netroufáš podívat a stále chce se mi zaplakat
Nad tebou nade vším co zděsilo tě nad ní kterou mám rád
Uslzen vidíš chudáky emigranty odjížděti
Věří v boha modlí se ženy kojí své děti
Jich zápach plní síň nádrazí Saint Lazare
Jako tři králové věří ve svou hvězdu v budoucí zdar
Myslí že v Argentině se jejich osud změní
A že se vrátí domů až nadělají jmění
Jedna ta rodina si nese peřinu červenou jako vy srdce své
Ta peřina a naše sny jsou stejně přízračné
Někteří z emigrantů se zdrží a pobývají tu
V brlozích ulice des Rosiers nebo des Écouffes
Často jsem viděl je večer jdou se ven nadýchat vzduchu
Zřídka se pohnou z místa jako figurky v šachu
Nejvíce jsou to Židé a ženy jich s parukami
Sedí bezkrevné a hlídají temné krámy
Stojíš nad zinkovým plechem ve výčepu ochlastů
Popíjíš mezi nešťastníky kávu za dva sous
Jsi pozdě k ránu ve velikém restaurantu
Zpívá se tančí pije se šampaňské
Ty dívky nejsou zlé a mají své starosti přec
I od té nejošklivější dost vytrpěl mileneč
Je to dcera městského strážníka prý z Cannes
Nevím jaké má ruce jsou tvrdé a rozprýskané
Mám nesmírnou soustrast se švy jejího břicha
Pokorně dávám svá ústa ubohé dívce se strašným smíchem
Jsi sám jitro přichází
Mlékaři zvoní bandaskami v ulicích
Noc se vzdaluje jako míšenka přesličná
Toť Lea pozorná či Ferdina falešná
A ty piješ ten líh palčivý jako života bol
Tvého života jež piješ jako alkohol
Chceš domů pěšky jít a míříš stranou Auteuile

Spát mezi svými modlami z Oceánie a Guineje
Jsou to Kristové jiné víry a jiných bohoslužeb
Nižší Kristové temných nadějí a tužeb
Sbohem sbohem jsi ospalý
Slunce uťatá hlava
Se kuku kutálí
(Alcools)

MAX JACOB

MALVÍNA

(Z několika osobností maškarního plesu)
Tahleta slečna poděsí vás snad,
nebožka Malvína, jež nechce vějíř z ruky dát
ode dne, kdy jí není více.
Má ohvězděné šedé rukavice.
jak valčík cikánský se celá kadeří
a jde ti láskou umřít u dveří
blíž stojanu, kde mají hole stát.
Umřela, řekněme, že měla úbytě
- úbytě, to je to, co hbitě hubí tě -,
voňavkou hrubou, která krk jí zakroutila.
Oh zvíře počestné, tak málo pošetilá!
Spíš žravá nežli mlsná, byla těžkopádná,
pro písemnictví profesorka mimořádná.
Vždy jenom v cylindru jí dvořili se páni,
kdo chtěl ji dostati, husarsky musel na ni.
Malvíno, fantóme, nechať tě pánbůh chrání!
(Le laboratoire central)

PIERRE ALBERT-BIROT

KAŽDODENNÍ BÁSNĚ

Sv. Valentina

Básníku vyjdi s holí

A kloboukem

Že je tak pěkný den

Paříž si vem

A dej ji Pegasovi

Básník se holí

Sv. Prudence

Tak jako koberec co pod nohama mám

Jsou duše básníků pruhovány

Růžově a rudě

Černě a bíle

Šedivě a modře

Z duše básníka by byly

Velmi hezké šaty

Sv. Mamerta

Nadávali jsme obloze

Po celý den

Zahalila nám slunce dnes

Bůh aby se na Paříž podíval

Si také černé brejle vzal

Sv. Anděly

Jsem bohatý

Nebe je modré a mé střevíce jsou bílé

Život dnes ráno voní krásně

Jako veliká milostnice

Když vychází z lázně

Sv. Valérie

Dítě tu dávno není

A jeho křik tu ještě je

Kde je můj křik
Co vydal jsem při narození
na který až svět doletěl
Sv. Rafina
Z žebráků nejstrašnější
A ve strašlivých hadrech
Může vrhnout krásný stín
Říkám vám že slunce je veliký malíř
Sv. Cyra
Říká se věrný jako pes
Můj stůl je ještě věrnější
Čeká mne vždy na tomtéž místě
A přece také on má čtyři nohy
(Počmes quotidiens)

JEDNATŘICET KAPESNÍCH BÁSNÍ

XII

Toť světnice kde dokonal
Okna dvěře průvan nábytek ven se dal
Zas dovnitř se dává myje se mete vyklepává
Drhne se
Zdi tváří se zas jako dřívě
Povlaky pěkně bílé
"Chce-li Pán a Paní vejíti
Jejich pokoj je připraven."

XV

Kdo je to plavé dítě co se smíchem běží za svými
Pestrými kuličkami? mé kuličky

To jsem já
A kdo je básník jenž píše tuto báseň?
To plavé dítě co se smíchem běží za svými pestrými
kuličkami

XXII

Pročpak mám nos ústa a dvě oči a vlasy na hlavě
a dvě nohy a dvě ruce jako člověk?
A pročpak je země a vzduch a voda to je divné
tohle všechno to jsem nikdy neviděl
(Trente et un počmes de poche)

RENÉ ARCOS

BÁSEŇ

Zde v prostoru je výboje silná chuť,
a vzduch, jež vdechují, je nabit jí.
Zem šíří se přes člověka do prostoru
a lidé trýzeň poznali božského napětí.
Když někdo na smrt jde zvolna a beze sna,
s ústy plnými hořkosti a zmlklými,
tisíce jiných vidí stoupati šiky před sebou,
tisíce jiných jdou a krácejí umíněně.
Okamžik každý hranice překračuje,
okamžik každý jak odjezd je slavnostní.
Nesmírný pochod zmocňuje se minut,
pochod, jenž postupuje přese vše, co spí.
Krok cestou za sebou krok táhne jiný,
hlas zpívající vede jiné – a rodí se chór.
Síly je všude, jež prudce by klíčit chtěla,

křik je tu schoulen v člověku dumajícím.
Prostorem bloudí výboje silná chuť,
a rozprostraněna, jediná báseň se děje.
Neb každý člověk poněkud skládá svým životem boha.
(Ce qui naît: Le počme)

BÁSEŇ

Nejhorší já, to nejsmutnější já,
ne to, jež postupuje, to, jež se zastavuje
shrbeno nad cestou položenou před ně
nedohledně,
zůstává stát a ptá se,
nebylo-li by lépe vrátit se zpátky zase
či stočit se snad ve své únavě...
Je už tak daleko od rodné své naděje!
Tak daleko už, a v životě svém tak pozdě je!
Tak pozdě v životě, tak nočně v jeho duši,
roztříštěné jak ubitá vlna v příboji...
To nejsmutnější já,
ne to, jež na své duši tryskem uhání
v radostném rozstříknutí jitřního zvonění,
ale to, jež se vrací, v noci, nesouc na pleci
ono výbojné jako mrtvého!
Nejznavenější já
to, které vzpomíná,
potulný šakal, když noc se sklání
okolo hřbitova...
Já zdolané, jež vydá nepřátelům své brány
a pro vše hordy zoufalství pod ochranou večera
je nechá zotvírány!
Ten smutný člověk sedl tu
hledaje marně záminky k novému kroku,

přesného důvodu toho kroku.
A myšlenky těžkého spánku jsou tu též,
pilují "k čemupak" a sykají neústupně:
ach hořká ironie, sít kroky dál a dál
na cestě dobrodružné, již nikdo nepoznal!
Jak hloupá hra to, jít a jít
a nedojítí během roků!
Ach tolik kroků, všech těch kroků,
jimž souzeno je nedojít!
jež uváznou v blátě černých cest
pod věčnou němotou hvězd!
Chtítí? Co vlastně chtít?
Vše je tak malé,
oh nemá-li vše jen míry člověčí?
Nesměl bys předem člověkem příliš být,
nebýt tam příliš, kde zmírá tělo,
bys více byl tam, kde rodí se bůh.
Titam, kdo sami se korunovali,
jak pro smích jsou jejich králevstva!
Tamhleti vůdcové beze stád.
Sterý je způsob prvý být? Než k čemu to?
Jdižiž, vždy lůžka jsou, kde bytí lze se chránit,
jdižiž, jsou vlídná sedátka po kraji žití,
kde můžeš beze spěchu chvilky požívatí,
kde tělo blaženo je v míru,
jenž nikdy nenechá než příchůť cukru, sladkou pro duši.
Maličký život, malá tužba, radost maličká
a pro každého jeho skrovný díl.
Nesmí se příliš osobovati.
Bud' člověk nádobou a naplniž ji radost.
Ať oči nebloudí, kam nohy nedojdou.
Chrám radosti tu, ejhle, jest všem otevřen;
aleluja neslyšíš-li o klenby bít!
Jdižiž, jen přístup, vejdi s jinými

a trochu hlavu skloň, oh trochu jen, bys prošel
tou nízkou branou otevřenou všem!
Než něco ve mně se otrásá k rozletu
nezdolné něco, jež se protahuje
a výš mi dává tryskat, paže vztyčeny,
se svaly nalitými krví k prasknutí.
V svém srdci cítím tlouci rozmach původní,
jenž od věku se odráží od člověka k člověku,
mohutný jako výstřel dělový,
a já sám koule jsem dráhu si razící.
A slyším výboj prostory zaplavovat.
Toť život povstalý jak ano proti ne,
jenž v čele světů se do času pohružuje.
Jsem hotov bít se mávaje zbraní snu.
Mé tělo hnízdem je, zkad ptáci vzlétají.
Je triumf na postupu, a my k němu jdeme;
rozlohy plní, rozpíná se, překypuje
a celá země jej salvami lidí vítá.
Jsem na hrázi a vidím koráb vycházet,
a tolik duše mám, že nemám těla již.
Zřím koráb vyrůstat pokrytý praporci
ohnivějšími nad požár.
Je veliký, tak veliký,
že všechny lidi by mohl unést
v bezmezném snu
a takto postupovat, zježen jásosem,
s celým svým nákladem lásky i heroismu,
s nejtřešněnější z odvah na přídi,
za jakýms strašlivým a možným výbojem.
(Ce qui naît: Naissances)

GEORGES DUHAMEL

ZKOUŠKA

(Fragment)

Tu počala se ona divuhodná věc,
jež byla zápas Anthrópa a Gorgony.
Nevím, jak o ní vypravovati,
neb nikdy člověk nezápasil tak,
jak onen silný hoch v jeskyni zápasil.
Dva stromy – dvojčata zuřivá ve větru!
Peň proti pni se bili pospolu,
bez naděje, že zdolá druhu druh.
Dva dny to trvalo a ještě třetí jitro;
čas po čase se dohodli,
že na pevné a zvučné půdě odpočinou,
tu Anthróp nářev zazpíval své dlouhooké matky:
“Ty maličký,
ty půjdeš v čele lidí,
mluvě ke každému
slova, jež každý zná,
zpívaje každému
slova, jimiž se zkolébává
a pro něž zapláče a potom usíná.
A tobě, maličký,
udělám širá ramena
s velikým pláštěm láskou vyšívaným.
Tvé nohy budou tvrdší než oblázky na silnici,
tvé ruce budou sladší než plody v zahradě.”
Peň proti pni, v semknutí těsném,
nemysle ani zdolati druhu druhu.
A po dvou dnech hle co si řekli!
– “To není takhle, jak se máme bít:
tak nepoznáme, kdo z nás mocný je.

Budeme nyní bít se očima,
budem soky, silně měříce se zrakem
tak dlouho, až z nás jeden podlehne pohledu."
Starci, co v oné době žili svoje dětství,
praví, že zápasili dva dny a dvě noci.
Obzvláště noci byly bolestné a vážné,
neb ještě více na se hleděli, a neviděli se.
Ve dne vzduch mezi nimi ožil tisícovým práškem
a baval jejich oči, jež se nepouštěly.
A po dvou celých dnech hle co si řekli:
- "To není takhle, jak se máme bít,
tak nepoznáme, kdo z nás mocný je.
Bok po boku my lehneme si na zem;
a pak se budeme bít jen svými dušemi,
budeme zápolit svou touhou zvítěziti
a mocí, která jenom uvnitř nás se vzpíná."
Tak zápasili, v plném tichu, celou vahou svou.
Ve skalách jeskyně se otvor rozvíral,
vzduch jako vlažný zdroj se tudy sluncem lil;
tak zápolili. Později chlad večerní
zavěsil trochu rosy po mechu;
tak zápolili. Později zas prášek tisícový
jim podle chuti tančil ve světle.
Ni jediný však neuhádl
šílený závod neviditelný,
jímž vzduch se ani nepohnul.
A vtom hle, Anthrópova krev
v hrdle mu mocně poskočila;
tu hle, jak postřehl, že vyplňuje slují
a jeho srdce že kol odsunuje stěny.
Tu zvedl se na kolena
a spatřil na zemi věc žalostnou a mrtvou.
Oči jí nožem vyloupl,
oči jí vzal a strčil do kapsy.

Pak vyšel, aby v prameni se omyl,
vím, k plesům sestoupil a cestou zpíval;
měl v kapse oči dvě, dvě koule achátové;
za ucho květ si dal a započal:
“Ty maličký,
ty půjdeš v čele lidí,
mluvě ke každému
slova, jež každý zná,
zpívaje každému
slova, jimiž se zkolébává
a pro něž zapláče a potom usíná.
A tobě, maličký,
udělám širá ramena
s velikým pláštěm láskou vyšívaným.
Tvé nohy budou tvrdší než oblázky na silnici,
tvé ruce budou sladší než plody v zahradě.”
(L’homme en tète)

BDĚLÝ STRÁŽCE

Ten muž, jenž stojí bez hnutí
a drží v ruce kliku dveří ochotnou,
já toho muže poznávám.
Jen jeho srdce tepem čeří temnou předsíň.
Zůstatí, nebo jít...
Pohnutky stejné síly
plecí i pěstí tlačí
na obě strany dveří,
a klika neumí se sama otevřít.
Jít, nebo zůstatí...
Důvodů tisíc jíti ven
za prahem schodů kvete:
žádný tak náhlý není,

by svedl všechny svaly těla zároveň
a panoval po dostatečnou chvíli.

Zůstatí!

Důvodů tisíc doma být
jsou na svém místě, na nábytku;
než žádný trvalý tak není,
by obtočil se kolem údů
a trval, jenom hodinu.

Nic ku pomoci nepřispěje,
nikdo teď po schodišti nejde,
ni průvan, který dvěře přiráží,
ni šramot nejmenší, jenž pozornost by vzbudil,
ni vzpomínka pro ukojení,
nic, chór jen pohnutek drobných a bez vůdce.

Nic rozhodného nevzejde.

Za zády pokoj mlčí nevlídně;
v knihovně všechny knihy jsou už přečteny...

Srdečnost lenošek
je jaksi otrocká a odpuzuje.

Teplota toho domu
ni příliš nuzná není, ani příliš silná,
a práce, práce... ta je udělána
a věčně má se dělat dál.

Muž nehnutý u dveří bezcitných
své srdce slyší bítí mezi zdmi,
a neví, proč to sevření, jež drtí jej,
to příliš bdělé srdce nezastaví těž.

(Compagnons)

CHARLES VILDRAC

KRČMA

Toť krčma truchlivá
na křižovatce Opuštěných chýží,
kde krajem stále chladno provívá.
Dvě velké nahé cesty se tu kříží,
jež nikdy o žních vozů nespatrií
a mnohem dál než za obzor se níží;
toť křižovatka Opuštěných chýží.
Ty chýže jsou tři
a jediný kout všechny ukrývá;
ve dvou z nich dávno nikdo nebývá.
A třetí hospoda je v srdci tak smutná!
Chléb černý dají ti tu a mošt, jenž hořce chutná,
krb pláče sněhem promočen a krčmářka
je žena bolestná, i v úsměvu svém smutná.
Sem vkročíš jenom pít, když žízeň máš či hlad;
sem jdeš jen usednout, když únavou bys pad.
Nikdy tu není lidí víc než jeden nebo dva,
a o svých příhodách tu nemusíš povídat.
Ten, kdo sem vchází teď, zuby cvakaje,
na lavičku tiše sedá jenom u kraje,
a bradu trochu kupředu strkaje,
položí plochou ruce na stůl.
Nevěřil bys, že tělo být může
v těch střevících z kůže těžké a tuhé;
rukávy krátké odkrývají ruce,
kde v zápěstí klouby tvoří koule rudé;
pohledy zvířete ztýraného
do prázdna upírá zarytě.
Pomalů jen svůj chleba jí,
protože zuby má špatné již;

a popíjí s velikou obtíží,
protože bolesti má plné hrdlo.

A když už dojedl,
váhá, pak bojácně
jde, aby u ohně
trochu usedl.

Rozpuklé ruce se sepnuly
na jeho kolen tvrdých bambulích,
skloněná hlava táhne krk schýlený
a oči zděšeny v prázdnu stanuly.

A jeho bolest počíná sníti, sníti,
tížití jeho šíjí, tížití obočí,
po vrásce vrásku na jeho tváři kresliti,
zatímco z ohně jasně a drobně proniká
pláč novorozeňátka, jako když v dálce naříká.

Tu malá holčička, jíž dosud neviděl,
se z kouta vynoří, kde tiše seděla;
holčička útlá, hezká a maličká.

A tu hle, jak zlehka se přiblíží
a přitisknout jde k mužově ruce
dětskou pleť svých úst;
a zvedne k němu pak oči zrosené
a celým křehkým tělem mu podává
ubohý zimní kvítek, který má.

A tu hle, jak člověk vzlyká,
svíraje v rukou svých stísněně
kvítek a ručku dítěte.

*

Bolestná žena se smutným úsměvem,
jež němě na vše to pohlížela,
tu jme se mluvíti tak jako ze sna;
s očima vzdálenýma jme se hovořit:
“Přišel k nám jednou jeden muž, co nebyl jako z našich...
Nebyl tak starý jako my, z bolesti a nouze,

byl takový, jako mohou být synové královen pouze,
a jak přece vyhlížel, jako by byl zas z našich!
Nikdy tak na mne nikdo nepromluvil, jako on promluvil,
když požádal jen, aby směl posedět a píti;
opřel se o lokte tady, uprostřed toho stolu,
a já se na něho dívala celou tu dobu, co tu byl;
a když se k odchodu zvedl, musela jsem až plakat,
tolik se podobal onomu z mých šestnácti let...

Otvíral právě dveře,
aby se dal zas do větru;
ale když zvěděl, proč
mně přišly ony slzy,
uzavřel opět dveře.

A celý večer ten a celou onu noc
mě jeho hlas i oči laskaly,
mé žalosti svázané on tehdy rozvázal;
a pak přes mládí své, přes lože mé studené,
přes splasklá prsa má a ramena vyhublá
po celý den tu zůstal, aby mne miloval, a miloval mne.
A z almužny lásky, kterou mi dal,
tu holčičku malou mi zanechal."

(Le livre d'amour)

PŘI NÁVRATU...

Říkala si při návratu:

- Ne, na tom nesejde, o čem jsme mluvili:
my jen tak žvatlali jako dva cizinci,
když nechali je spolu...

Nic na tom nesejde, jak on se ke mně měl,
choval se ke mně tak jak ke všem ostatním...

Než já to cítím, vím to přec,
určitě, že mezi námi

se začala dnes nějaká věc!
Určitě, to dneska je
- vždyť jsem tak příliš spokojena -
ten východ, co jsem čekala,
co čekala jsem dávno už!
Řekla si také: Ach, ne ne...
Já jsem blázen, já se mýlím;
příčiny není pražádné...
Konečně řekla: Chci to vědět!
Ach kdy ho zase budu vidět!
Příště já budu taková,
jako když někdo zaslechne pouze
lehýnký zvuk, ztajený zvuk,
a v sobě dech zatají dlouze,
aby jen mohl naslouchat...

*

A on si říkal:
- S tolika jinými by mluvit mohla,
a se mnou jediným se pozdržela.
Až příště budu mluvit s ní,
do očí se jí podívám
a první chvíle mlčení
užiji, bych se na ni usmál.

*

Tu přišel den zas ke shledání;
než vše se spiklo proti nim;
kdos jiný pověsil se na ni,
on obležen a zaskočen.
Mezi ně skupili se lidé,
jako les mezi chyšky dvě
a bránili jim spojití se
byť jen očima...
Při návratu si každý děl:
Tož ať zůstanu se svým zármutkem

a svou chudobou!
Mýlka to byla, nebylo v tom nic
nežli náhoda a mé čekání.
Nebylo v tom nic, ona řekla si,
nežli zdvořilost.
Nebylo v tom nic, on řekl si,
než má domýšlivost.
(Le livre d'amour)

VALERY LARBAUD

OBRAZY

I

V Charkově kdysi, ve čtvrti chudých lidí
(ó té polední Rusi, kde všechny ženy
se svými bílými šatkami jsou jako Madony!)
viděl jsem mladou ženu vracet se od pramene,
jež nesla po tamním zvyku, jak za dob Ovidových,
na koncích žerdi v rovnováze zavěšená
dvě vědra na šíji a na ramenou.
A viděl jsem dítě v cárech k ní přistoupit a mluvit.
Tu ochotně naklonila napravo své tělo,
až vědro plné vody čisté se dotklo dláždění
na úrovni rtů děcka, jež pokleklo, aby pilo.

II

Jednoho rána v Rotterdamu na nábřeží Boompjes
(bylo to 18. září 1900 kolem hodiny osmé)
jsem pozoroval dvě dívky, jež šly do svých dílen;

a před jedním z těch velkých železných mostů si řekly
"Na shledanou",
protože dál už nešly toutéž cestou.
Něžně se objaly; jejich třesoucí se ruce
se chtěly a nechtěly rozloučit; jejich ústa
se bolestně vzdalovala a hned zase přiblížila,
zatímco jejich oči se do sebe zahleděly...
Tak jedna s druhou dlouho se držely blízko sebe
stojíce nepohnutě uprostřed spěchu chodců,
zatímco remorkéry na řece broukaly
a vlaky s hvízdáním popojížděly na železných mostech.

III

Mezi Cordobou a Sevillou
je malá stanička, kde bez důvodu zřejmého
se Jižní expres vždycky zastavuje.
Nadarmo cestovatel očima hledá vísku
za tím nádražíčkem pod blahovičnický spícím:
nevidí nic než andaluský kraj, zlatý a zelený.
A přec na druhé straně kolejí, v průčelí,
je chatrč postavená ze zčernalých větví a hlíny.
A na hluk vlaku se z ní vyrojí hejno otrhánků.
Vede je nejstarší sestra, a jde až ke kolejišti,
a beze slova, ale s úsměvem
tančí, aby dostala pár grešlí.
Její nohy se zdály v prachu černé;
její temná a špinavá tvář je bez krásy;
tančí, a velkými děrami její popelavé sukně
je vidět křepčit její hubená stehna
a točit se její žlutý břich;
a pokaždé se pro to několik pánů pošklebuje
v jídelním voze, ve vůni doutníků...

Post scriptum

Ó bože můj, nebude nikdy možno,
abych poznal tu mírnou ženu tam dole v Ukrajině
a ty dvě přítelkyně v Rotterdamu
a tu mladou žebračku z Andalusie
a abych se s nimi spojil
přátelstvím nerozlučným?
(Žel ony nebudou číst tyto básně,
ani mé jméno nebudou znát, ani dojetí mého srdce;
a přece existují, přece i teď žijí.)
Nebude nikdy možno, aby mně byla dána ta velká radost
znát je?
Neboť, já nevím proč, můj bože, mně zdá se, že bych s těmi čtyřmi
dobývat mohl světa!
(Les poésies de A. O. Barnabooth)

GEORGES CHENNEVIÈRE

KRČMA

Ty starochu, můj hostiteli,
jak dojemný a vlídný jsi!
Lem očí tvých je rudý a už nemá řas.
Že ruce tvé se třesou, to je dobrotou.
Je sama věčnost mezi námi dvěma tu.
Co na vsi záleží, na době, cestě mé
a našich jménech? Krčma, kde jsme, nemá věku.
Já jsem tvým hostem v bohu, jako kdyby služka
mně nohy umyla a plášť můj schovala.
Já přišel požádat, zda dostal bych tu pít,
nad dveřmi vida štít a psanou vývěsku,
leč víno, jezs mi nalil do té tlusté sklenky,
jsi nalil v jiném jménu nežli jenom v svém.

Ty nejsi kupec, chudáku.
Čekáš tu. Bojíš se, že obsloužils mě špatně,
či že snad sklenka mi či víno nehoví,
a hledáš, nač jsi třeba mohl zapomenout.
Chudáku, nic jsi nezapomněl.
Což ani necítíš, jak blízko tebe jsem,
blíže, než sedí tělo mé?
A duši mou, již jsem tak často odepřel,
copak ji nevidíš z mých očí ve svých očích?
Možná, že nikdy neměl jsi
tu duši, kterou nyní máš,
protože nikdy nebyl nikdo,
kdo přijal by ji, jak se sluší,
v bratrském tomto mlčení,
větším nad všechna slova lidská,
jež s duší mou ji konfrontuje.
Nikdy jsi neměl tolik duše.
Ty měl bys sednouti, neb ty tak z dále jdeš.
Mně z hloubi přicházíš svých šedesáti let,
mně z hloubi času přicházíš.
Já nejsem z nás ten příchozí:
já připraven byl na tvůj příchod,
ty mého však jsi nepředvídal.
Tvůj zrod je na konci té cesty, která stoupá
od křižovatky, vidím stromy podél krajů;
nechci se ohlédnout, kam cesta sestupuje,
neb vidím krásnou zem, odkud sem přichází;
nemám však času jít tam, a tak odcházím...
Musím už jít. Je hodina. Na věži bije
a nevyplaší ani spících holubů.
Dopil jsem. Dlouhým pohledem tvůj dům jsem pojal,
tvé stoly, záclony, jež vyšila tvá dcerka,
a staré lahvice tvé domácnosti, ba i
portréty, neuzřev jich, jež jsou nahoře

v pokoji postaveny na tvém prádelníku.
Zvedám se. Jdu již. Ani jsem tě neoslovil.
Zde čtyři sous, a ty mi pravíš: "Děkuji,
děkuji, pane."
Hlavy ani neotočím.
(Počmes 1911-1918)

HENRI ALIČS

MUŽ

Když přijde mi, můj příteli, blažená na vás vzpomínka,
vidím vás zase v domě jasném prostřed rodiny, vaši paní
čistou a čilou jako jehla, jež se jí v prstech zablýská,
a vaše hezké děti s pohledem jako len, jež se vám podobají.
Tak tedy zase vidím vás: velkého, selského ve vzhledu,
s těžkými rameny, jež jsou jak určena pro krunýře,
záda klenutá trochu, hlavu schýlenou kupředu
ve tvrdošijném postoji zamyšlení a píle,
obličej váš, kde rozrůstá se ryšavé, vrásčité strniště,
pootevřená ústa dávají mu dětský výraz hocha,
a poctivé, modré, průhledné vaše oči vidím obzvláště,
jež prozařují klidné paprsky jasného ducha.
Skromný a trpělivý jako velcí umělci dob bývalých,
konaje denní práci zbožně a obřadně jako oni,
nemáte nosných, bláznivých křídel víry, jež oni mívali,
a žijete raději svou báseň, bez hluku, než byste mluvil o ní.

JULES ROMAINS

JEDNOU

My budeme jednou kolečka,
jež budou chtít jen fungovat;
z mosazi budem, z železa,
ale ne z duše.

Budeme přesně vydávat
sílu, jež bude nám svěřena.

To, co vezmeme pohonu,
podáme dále převodům
a nenecháme si pro sebe
ni z čeho uplést myšlenku.

Budeme snít, jak zmírniti
skřípání své, jak rozlít je
v olejný šum a klouzavý.

My vypočítáme mlčení
tučné a plné energie.

Ochotně přijmem radost mdlou
a ženskou býti konánu.

Tu všechny naše záchvěvy,
stoupání krve a vzestup šťav,
přílivy nervů, skoky svalů,
pohyby všechny, jež se tísňí i
ve spěchu v teplých světnicích
a v patrech těla našeho,
nebudou nežli otřesy
částí, jež dobře zapadají
a každá každou pohání.

Budeme z činu a železa.

(La vie unanime)

EVROPA

Byť dlouho je ještě do večera, muž o lokty je podepřen sám a sám v hospůdce, jež tvoří roh dvou ulic na nejchvatnějším ohbí starého už města. Popíjí likér, jehož jméno špatně byl zaslechl. Ze svého místa dveřmi nedbale otevřenými vidí do obou ulic, ba i na kousek modra nebe. Jakási arkáda si v slunci zvláště hoví. Řemeslnické krámky podrývají nakloněné domy. Slyší hluk z dílny ševcovy a klempířovy. Svit trochu tučný rozeznává v podzemí, kde hořák marně zlatí černé otýpky jídel. Střed cesty je dlážděn rudými cihlami. Dítě tam kruhy rýsuje kouskem křídý. A nyní, když je muž o něco pozornější, odkrývá povyk ve škole dosti vzdálené a zvonu hlas na cestě ke krásnému oblaku. Než nikde, až po meze jasného dne, nemůže přistihnout ni výbuch granátu, ni vzrušený pohyb armády. Tu myslí na to, že kdysi člověk jeho rodu, jeden z těch, pro něž svět měl tutéž úhrnnou chuť, podoba – jaké oči měl? –, podoba bratra věčného, usedl stejně mezi křídla dveří v hospůdce asi uprostřed města mnohokrát zahnutého, zatímco zástupy trhaly se, hynouce v zápase, o držbu země a o správu provincií. Tehdy se mluvilo jen o vraždění, o požárech. Vyslovovalo se jméno Symmacha nebo Alaricha s přízvukem různým podle míst a osob. Byla to jedna z dob, jež zuřivost zkrucuje. Avšak zbývalo ještě někde v záhybu světa dost míru a svobody pro člověka samotného.

*

Evropu pacifickou zpívá shromáždění dnů.
Viděl jsem jabloně kvést v údolích nepřátelských
a v červencovém větru vlajky na vrcholu lodí
plápolat jako jazyky jara žíznivého.
Byl jsem se zástupem, jenž po celý večer pozoroval,
jak do moře vtéká Rýn národy přetížený,
jenž unáší hranice států jako plovoucí trosky.
Já viděl v Kolíně se otvírat zvedací most
pro ječivý parník, jenž plul do Rotterdamu.
Byl jsem už na mostě, nohu jsem na fošny kladl;
slyšel jsem praskat prkna v šplounavých nárazech vody;
a viděl jsem v téže chvíli jiné slavnostní gesto:
Tower bridge vedví, jehož dvě půle se modlí k nebi.

*

Evropo! Já to nepřijímám,
bys zemřela v tom šílení.
Evropo, křičím, co ty jsi,
do uší těch, kdo tebe vraždí.
Evropo! Ústa zamkli nám;
ale hlas stoupá přese vše
tak jako kvítek lomikámen.
Nadarmo budou lomeziti;
připomenu jim potichu
tisíce věcí líbezných.
Nadarmo poženou svůj zločin;
zůstanu zárukou a strážcem
nějakých dvou tří božských věcí.
(Europe)

JULES SUPERVIELLE

ZA TOU OBLOHOU ZHASLOU...

Za tou oblohou zhaslou a tím šedým mořem
Kde lodní kýl vyrývá skromnou brázdou
Až za tím zavřeným obzorem
Je Brazílie se všemi svými palmami
Ohromné banánovníky jež mísí své listy jak sloni
své pohyblivé choboty
Rakety bambusů jež zápolí o nebesa
Sládnutí v hloubi houští sladkosti
A čisté ženské ovály jež pamatují Rozkoš
Hle jak se ponenáhlu horizont rozpáral
A země protáhla si pěkné místo
Už se zjevují vrcholky ještě špatně vystouplé z nicoty
jež však náhle mají přes zámlky dále
Prestiž a odpovědnost hor
Už třpytí se domy podél hučící trhliny pláží
V klouzání krajiny na rovině olejnaté
Hle žena sedí uprostřed líbezného lánu třtin
A ke mně až dovídá
Vděčnost červené prsti po tropických lijácích
(Débarcadčres)

BLAISE CENDRARS

NOVINY

Ježíši
Už déle než rok jsem na Tebe nemyslíl
Od té doby co napsal jsem svou předposlední báseň Velikonoce
Můj život se od té doby změnil
Ale já zůstal jsem stále týmž

Chtěl jsem dokonce malovat
Obrazy co jsem udělal visí dnes večer tuhle na stěnách
Otvírají mi divné pohledy na mne sama jež nutí mne myslet na Tebe
Ježíši
Živote
Hle co jsem vytěžil
mé malby mne skličují
Jsem příliš vášnivý
Všechno je pomerančové
Strávil jsem dnes den truchlivý mysle na svoje přátele
A pročítaje noviny
Kriste
Živote ukřižovaný v novinách široce otevřených jež držím v
roztažených rukou
Rozpjaté plachty
Vřetena
Var
Křik
Řekl bys že to padá letadlo
To jsem já
Vášni
Ohni
Noviny
Je to marné nechtít mluvit o sobě
Musí se někdy křičet
Já jsem jiný
Příliš citlivý
(Dix-neuf počmes élastiques)

FAR WEST

Cucumingo
Hacienda San Bernardino

Je postavena uprostřed rozzelenalého údolí svlažovaného
množstvím potůčků řinoucích se z okolních hor
Střechy jsou z červených cihel ve stínu sykomor a vavřínu

*

Pstruzi se hemží v potocích
Nesčetná stáda se svobodně pasou na tučných prériích
Sady překypují plody hruškami hrozny ananasy fíky pomeranči
A v zahradách zelinářských
Zelenina Starého světa pučí vedle zelin tropických krajů

*

Zvěřina oplývá v okrese
Kalifornská lyska
Králík s vatovým pírkem cottontail
Zajíc s dlouhými slechy jackass
Křepelka hrdlička koroptev
Divoká kachna a husa
Antilopa
Je pravda že se tam ještě potká divoká kočka a chřestýš rattlesnake
Ale puma se dnes už nevyskytuje
Doryfa
O slavnostech
Když Indiáni a vaquerové se ožírají whisky a pulquem
Doryfa tančí
K mexické gitáře
Habanery tak úchvatné
Že lidé putují mnoho mil aby se jí obdivovali

*

Žádná žena neumí líp než ona
Hedvábnou mantilu zřasit
A zdobit své plavé vlasy
Stužkou
Hřebenem
Květem
Vancouver

Deset hodin večer bije stěží slyšitelně v husté mlze jež vatuje
doky a lodi v přístavu
Nábřeží jsou opuštěna a město spí
Jdeš po nízkém a písčitém břehu kde duje mrazivý vítr
a tříští se dlouhé vlny Pacifiku
Ta zsinalá skvrna ve vlhkých temnotách to je nádraží
Kanadské a Velké nákladní dráhy
A ta modravá kola světel ve větru jsou pakeboty vyplouvající
do Klondyke Japonska a velkých Indií
Je tak tma že stěží mohu rozluštit nápisy ulic kde s těžkým
zavazadlem hledám laciný hotel

*

Všichni se nalodili
Veslaři se shýbají nad vesly a těžký člun naložený
až po sám kraj se sune mezi vysokými vlnami
Malý hrbáč opravuje chvílemi směr jedním trhnutím kormidla
Řídě se v mlze podle volání sirény
Narážíme na tmavou masu lodi a po pravém boku se
drápou nahoru samojedští psi
Konopné chundele v šedi-běli-žluti
Jako by nakládali mlhu
(Kodak)

HENRI FRANCK

OHEŇ RADOSTI V PUSTINĚ

...A ježto nadarmo tu cestu konal jsem,
pod kroky žhoucími kde mizela mi zem,
mně v rozkoš abstraktní, v plápol, kde představ není,
dopřeje pohroužení.

.....

I

Planoucí oheň strávil vesmír i mou duši
a všechno sežehl, co zářně proměňoval;
vysoko nad světem, kde skvěl se jeho lesk,
nade mnou, jenž jsem byl jak jeho pochodeň,
bez mihotání výš svůj jasný plamen vznáší.
Ó žáre v abstraktnu, plameni ve prázdnu!
Můj odraz ohnivý nic letmo nezachytí,
již nemám zrcadla a nemám potravu,
již nemám žářiště a nemám nikde hranic.
Ó krásné žíření, žhavosti bez mezí,
ty nyní kraluješ v svobodě vrcholné.
Nic neživí tvůj pal a nic jej nezmenšuje,
ty sebou živíš se, tvůj žeh je zcela volný,
sám vládneš nad sebou, vně tebe není nic.
Ó čistý plameni, svobodný, nesmrtelný,
extáze bez závratí, skvělosti svrchovaná,
ó tanci bez únavy, krásu bez námahy,
království beze lži, pustino neoklamná.
Již nemám cizího a nemám svého nic,
jsem pobyt překrásný, kde plál svit bez hranic,
sám v jeho vzplanutí;
je můj a nekonečně přesahuje mne,
jsem žhoucí krev pro srdce jeho mohutné,
tluk jeho perutí!
Jsem božských houslí zpěv, jenž silně, ostře zní,
jsem hlas, jenž zahajuje hudbu slavnostní,
jsem smyčec zvolený; jsem krásný chvalozpěv,
jsem pozdvihování!
Ó blaho, zázraku, plnosti dokonalá,
hle přístav konečně po mukách tolika;
a žár můj bez vestálky, jež by nad ním stála,
se nebojí už, že stín smrti by jej zhasil.

Odvážný voják do bran města proniká
a vkročil v Jericho. Hle útulek i azyl,
poutníče cestou zemdlený;
tož v jeho skvělosti zapomeň na pustinu
a v čistých rozkoších teplého jeho klínu
všech zemí zapomeň, kde vod a stromů není,
jen preludy a ozvěny.

Já držím plamen nezkazitelný a pravý,
jenž osvítl vše bezpečně;
já nejsem dítě už, co na písčíně staví,
já onen jsem, jenž drží pravdu konečně.
Pravda, toť bez nadějí velké nadšení je,
žár, jehož nelze zotročiti,
jásot, jenž k černu nebi stoupá neschýlený,
naprostá rozkoš ohně bez odměny,
vysoká rozkoš cítit plně svoje bytí
a bytí ten, kdo žije!

Být ten, kdo nevnímá už ani vesmír, ani
své iluzorní duše život pohyblivý,
byt ten, kdo konečně bez rubu, bez čekání
se ze své vlastní slávy živí.

Nic netkne se mne už; můj oheň nechať září,
ať v pýše samoty se skví
a boha žádného neplanout na oltáři
nebeské sezná blaženství.

II

Prázdná-li archa, která, mnils, že desky zákona hostí,
vše mimo tvůj tanec je neskutečné:
jelikož nemá předmětu, je tanec tvůj nehynoucí.
Tanči pro pustinu a tanči pro rozlohy
jak prorok v písčíně žhoucí,

tančí v tišině věčné
s královskou důstojností.
Ó nadšení čilého tanečníka,
oštěpy vrháš v úchvatu,
rychle, vždy rychleji bez umdlení,
vždy výše v roznětu;
tvůj krok, tvůj skok, tvůj hod, tvůj křik
a víření na špičkách nohou,
měňavost žárných pohybů,
tvá rychlost dítěte Numidů,
ó plameni, šipko, dravý ptáku,
ó sokole v rozletu!
(La danse devant l'arcbe)

CHVÁLA FRANCIE

Ty aspoň, k níž má touha vráz se rozletěla,
sotvaže z chrámu vyšel jsem,
ty, jež jsi všechny moje přátele mi dala
a i svůj jazyk, krásná zem;
protože vzduch tvůj zárný, lehýnký a jemný
vycházet zdá se z božských úst,
snad opoutáš můj zápal úponky své révy,
jíž na vinicích dáváš růst,
uživiš dobrým zrním ze své stodoly
mou vášeň, jíž nic nenasytí,
protože jazyk tvůj sám bůh si vyvolí,
když s anděly chce hovořiti; –
je jako výrazná a pohyblivá líce,
je vojsko poslušné pod schopným vojvodou,
císařská silnice, kde rázem celý duch
v pohodlí může postupovat.
Jak čepel plamenná, jíž mával archanděl,

meč rozumu, on dělí nebo prohlašuje,
stanoví, opisuje, vymezí a značí –
má zvučnost smíchu, je hlas spravedlnosti,
je ozev sama světla, je zvuk jistoty
a jasné vyjádření vnitřního bytí.
Vystrojí pro řečníka řízu decentní
a krásnou polnici propůjčí hlasu hrdin.
(La danse devant l'arche)

PIERRE REVERDY

POZDĚ V NOCI...

Barva kterou noc rozkládá
Stůl u něhož usedli
Cylindr skleněný
Lampa je srdce jež vytéká
To je rok jiný změněný
Nová vráska na tváři člověka
Že vás to ještě nenapadlo
Modravý čtverec oknem vpadl
Dveře mají víc intimity
Odloučení
Výčitka zločin skrytý
Sbohem já padám
Do sladkého úhlu paží jež mě chytí
Koutkem oka je vidím všechny pítí
Neodvážím se hnout
Oni sedí
Stůl je ovál
Těž má paměť se točí
Jak bych se na celý svět nepamatoval
I na ty kdo mi sešli z očí

(Les épaves du ciel)

PHILIPPE SOUPAULT

WESTWEGO

(Fragment)

Podivný cestovatel cestovatel bez zavazadel

Já nikdy jsem Paříž neopustil

Má paměť se ode mne na krok nehnula

Má paměť mě sledovala jako psík

Byl jsem hloupější než ovečky

Co se na nebi o půlnoci třpytí

Je tuze horko

Říkám si potichu a velmi vážně

Mám velkou žízeň mám opravdu velkou žízeň

Mám jenom svůj klobouk

Klíč k polím klíč ke snům

Otec vzpomínek

Což jsem Paříž někdy opustil?

Ale toho večera jsem v tomto městě

Za každým stromem ulice

Vzpomínka číhá až ji minu

To jsi ty má stará Paříži

Toho večera jsem přece v tomto městě

Tvé pomníky jsou kilometrové mezníky mé únavy

Znám tvá oblaka

Jež se komínů zachycují

Aby mi řekly sbohem či dobrý den

Noci ty světélkuješ

Miluju tě jako se miluje slon

Všechny tvé křiky jsou pro mne křiky něhy

Jsem jako Aladin v zahradě

Kde byla rozžata kouzelná lampa
Nehledám nic
A tady jsem
Sedím na terase kavárny
A usmívám se všemi svými zuby
Mysle na všechny své slavné cesty
Chtěl jsem jít do Nového Yorku nebo do Buenos Aires
Poznat sníh Moskvy
Vypnout zvečera jednou na palubě pakebotu
Na Madagaskar nebo do Šanghaje
Plout nahoru po Mississippi
Šel jsem do Barbizonu
A znovu četl Cesty kapitána Cooka
Ulehl jsem si v pružném mechu
Psal básně blízko lesní sasanky
Trhaje slova jež z halouzek visela
Malinky vláček mi připomněl transkanadskou dráhu
A toho večera se usmívám protože jsem tady
(Westwego)

POZNÁMKA PŘEKLADATELE

Tato hrst překladů z francouzské poezie vznikla z největší části v roce 1916, tedy uprostřed války; a vznikla opravdu pod tlakem války, jako literární projev solidarity a duchovního spojenectví s národem, jenž tehdy krvácel před Verdunem za věc, jež byla i věcí našeho srdce a naší víry. Tento výběr je jenom zlomek tehdy připravované literární manifestace; měl vyjít veliký soubor překladů z francouzské poezie od Baudelaira, jímž se kdysi uzavíralo tlumočnické dílo Jaroslava Vrchlického, až po naše dny; vytvořil se kruh překladatelů, v němž zasedali Viktor Dyk, Arnošt Procházka, Hanuš Jelínek, P. M. Haškovec a jiní, kteří získávali další tlumočníky: Stanislava Hanuše, Richarda Weinera a tak dále; byly

rozděleny úlohy, s námahou se sháněly prameny, kolektivně se kolacionovaly a opravovaly hotové překlady... Pak byl Viktor Dyk odveden do kriminálu a na ty druhé dolehly jiné starosti války; prostě k chystanému souboru už nedošlo.

Připomínám tento nedokončený plán, protože je zároveň omluvou některých nedostatků mého výboru z francouzské poezie. Tehdy, za války, se nám zoufale nedostávalo pramenů; v C. k. univerzitní knihovně nebyl zastoupen ani Verlaine, ani Verhaeren, natož básníci novější; francouzské knihy se nemohly nikde koupit ani objednat; někdy bylo až dojemné, jak chudičké byly naše knihovny. Už tím byla omezena možnost bohatšího výběru nebo osobní volby. Mnoho z přeložených básní bylo jenom, abych tak řekl, úlohou z pilnosti; v ten onen úkol se musel překladatel rád nerad uvolit, aby se doplnila mezera v chystaném souboru, a neptal se ani, je-li mu ten básník blížek, nebo ne.

Přesto ponechávám toto své překladatelské klasobraní tak, jak bylo, až na několik oprav a doplňků – snad i z pohnutek poněkud citových. V předmluvě k prvnímu vydání po válce jsem napsal:

“Verše francouzské, jak jste mě těšily ve dnech, kdy jsem se vámi obíral! Tehdy právě jsme žili v úzkostech bitvy verdunské; tehdy se vylévala nesmírná útěcha z každého krásného verše, neboť není možno, aby takový duch, takový život byl ponížen! Každá dokonalá báseň jest jedno veliké vítězství; každá sladká sloka je celé království míru. Již pro tuto útěchu, sličné verše, jsem se netrápil nad vámi nadarmo.” A dále: “Tož přece mluvím o radosti, kterou mi skýtal vznik této knížky. Hrál jsem si s krásnými básněmi, a přitom jsem v nich našel neskonale více, než by mi dala četba nejpozornější. Hrál jsem si s češtinou, nutě ji do těžkých hlavolamů formy i smyslu, a přitom s radostí nejpohnutější, s požitkem a vděčností jsem si uvědomoval, jak je nosná a hojná, pružná a nevyčerpatelná, tvárná a líbezná; každý nový překlad žádal od ní jiné barvy, jiného zvuku a spádu, jiné hmatatelnosti a jiného slovníku; obstojí-li některý z překladů vedle originálu, je to její úspěch.”

Obojí ta pohnutka se v ničem nezměnila ani dnes.

Karel Čapek
(1936)

OSTATNÍ PŘEKLADY

PAUL VERLAINE

LES INGÉNUS

Vysoké podpatky se s dlouhou sukní rvou,
že časem ve skoku či v náhlém větru vání
punčošky příliš často svitly znenadáni,
a my se těšili tou pošetilou hrou.
V neklidná hrdla krásek chvílemi se vbod
žárlivý sosák hmyzu, když se houštím braly:
tu šíje spanilé se bleskem zabělaly.
Nám, mladým bláznům, byl to pravý hod!
Byl večer, obojetný večer podjesení:
tu krásky zasněně se zavěsily v nás
a podivná tak slova děly polohlas,
že od té chvíle jal nám duši žas a chvění.
(Fêtes galantes)

PIEROT

To není lunný snílek jako onenkrát,
když předci vídali, jak z římsy se jim směje;
veselí jeho, žel, jak svíce uhaslé je
a jeho útlý stín nás přijde vylekat.
Za děsu dlouhých blesků v jeho bledý šat,
rozvátý jako rubáš, chladný vítr věje,
a z rozchlípených úst mu temný jícen zeje,

že pod hryzením červů zdá se strašně řvát.
Se šumem bludných křídel, jak když sýček letí,
rukávy jeho bílé píší v prostoru
bláznivá znamení, jimž nikdo neodvěti.
Z děr očí rozzelých plá zákmit fosforu
a mouka zestrašňuje ještě bledost v lících
bez krve, s ostrým nosem dokonávajících.
(Jadis et naguère)

GEORGES RODENBACH

NEDĚLE

Nedělní odpoledne v zimě truchlivá,
v dřímotě maloměst, kde sama, bez útěchy
nějaká korouhvička na vrchole střechy
jak ze železa pták se vrzem ozývá!
Plouhavě vane větrem nevímjaký strach!
Sem tam jen zřídka někdo po chodníku kvapí:
kněží a ženy v kroji velkých černých kápí,
bekyně jdoucí domů po svých nešporách.
K tabulkám znuděně se tisknou ženské líce,
v prázdno a mlčení se jejich oči prou,
co v oknech ospale hubené květy mrou,
na zahalených rámech dokonávající.
A v domech patricijských, kde jen štěrbinami
se pootevrou v oknech šeré záclony,
kde svítí na stěnách ve velké salóny
na dávných gobelínech staré zlaté rámy,
zříš podobizny předků s erby na rohu,
v krajkovém okruží, v kabátcích z aksamitu,
vyhlížet na město, jež těžce, tiše spí tu,
a na hvězdu, jež v dáli svítá v oblohu.

Ty domy prázdný jsou a potemněly v stáří;
v nich mrtvý středověk se ve skryt ukládá!
Právě tak zvečera, když slunce zapadá,
do smutných svítlen se skrývá se svou září.
Ó svítlny, v nichž ohně vzpomínka se nítí,
vzpomínka na zmizelý, dohořelý svit,
tak smutné v prázdnotě a pustém žalu tříd,
že k pohřbu jakéhosi boha, zdá se, svítí!
A slyš, tu nenadále rozhoupané zvony
otřesou zvonící, jež v pýše své se tyčí,
a těžké kovově, tak jako úder rýči,
na město v rakvi zvolna klesají jich tóny!
(La jeunesse blanche)

REMY DE GOURMONT

SNÍH

Šimonko, sníh je bílý jak tvá šíje,
Šimonko, jak tvá kolena sníh bělostný je.
Šimonko, ruka tvá je chladná jako sníh,
Šimonko, srdce tvé je chladné jako sníh.
Sníh netaje, než když je podelován ohněm,
Tvé srdce netaje, než když ti dávám sbohem.
Sníh smutný je v haluzích borovicí,
Tvé oko je smutné pod tvou kaštanovou kšticí.
Šimonko, sníh, tvá sestra, na dvoře nastlán sní.
Šimonko, tys má láska a můj sníh.
(Simone)

ÉPHRAÏM MIKHAËL

DEŠTIVÝ SOUMRAK

Jak mlha podzimní mne nuda obestírá
a houstnouc večerem tíž na mně spočívá,
vyrostlá tajuplně nuda tíživá,
jež monotónní mne a hustou nocí svírá.
Přec chlubná láska se mne ranou netknula,
a nelituje hodin, které odlétly,
zřím znovu, zastřené a matné formy, v dáli
své bloudit vzpomínky po sadech minula.
A přece v této hrůze zmíravé, když nyní
s večerem deštivým tma zvolna ulehla,
své srdce, z něhož láska zrádně nezběhla,
já cítím truchliti jak opuštěnou síni.
(Oeuvres)

FRANCIS VIELÉ-GRIFFIN

DEMAIN EST AUX VINGT ANS FIERS...

Zítřek patří květu let dvaceti;
jich můj smích; ty podepřen vyhlížíš;
za bujné včera stud skoro vzejde ti,
jak za šat, jenž vyšel z módy již.
Zítřek, toť podzim; k pozorným uším
se hovor jeho pomalu blíží.
Ničeho neželím: než něčím se mučím;
a hrůzy nemám: jen mne pochyby tíží.
Ne, jistě: nejlíp prožil jsem báseň
v celé své době denní;
ale má duše váhá žasem,
že sama sebou již není.

(Plus loin)

CHARLES GUÉRIN

LA DOULEUR EST UN VIN D'UNE ÂCRETÉ SAUVAGE...

Plané a trpké víno je věc utrpení,
že duše přeútlá po jeho hryznutí
bezcitně otrne všem nápojům, v nichž není
žíravé jeho příchuti.
Jede, jímž předčasně jsem v mládí dal se zpíti,
tvé jenom hlodání mne ještě dojímá.
Pouze když krvácí, mé srdce žít se cítí:
v mém zoufalství je síla má.
(L'homme intérieur)

FERNAND DIVOIRE

JAGO

(Fragment)
Vždy Jedno láme Pospolu a ničí;
ty, Jago, věčně Sám, Jediný v osamění,
ty musíš ničit, co se tobě přičí.
Pro tebe, Jago, nikdy, nikde Spolu není,
neklíčí shoda; jenom rozpor křičí.
Ty všechny rozpojíš, ať s tebou kdokoli.
Příteli přítel zas urážky připomene,
za něž si ruce dávno podali;
u tebe staré rány zas psa zabolí;
před tebou spojení nejlépe uzavřené,
byť mlčíš, rozloží se v nevoli.

A tak je vlivem síly temné,
jež v tobě od přírody žehne.
Ty vidíš Pospolu: tu duch tvůj zažárlí,
zčerná a plivá mocné lučebniny,
jež strašnou silou ostré kyseliny
vše spalují a rozdělí.
Ó Jago, zřít, že jedna s jednou činí dvě,
ty řekneš: "To je proti mně!"
Tak vždy jsi sám. Takový zákon je.
Tak zžehujíc, co jiní sejí,
jich lásku lomíc, jež je pojí,
zůstává osamělá, v neúkoji
tvá hrozná chytrost drtivá,
jež v kleci hryže ze svých mezí.
Ó Jago, synu Šivův, sílo, jež vše zmrazí,
mlčení chlad tě ovívá;
nenávist zavírá tvá muka dvojí hrází,
neb v srdci žal ti utkvívá
být bez milenky! A tvá nicota tě mrazí.
Kdyby ses, Jago, spojil, víš, že jinak nezbývá:
Othello svedl by tvou ženu.
Ty víš, ó žárlivče, že věky věků
nebude s Jagem žena spolu, věky věků:
proto ji nenávidíš v nehasnoucím vzteku.
Žárlivče, když se žena na tě podívá,
víš, kdybys po ní sáh, musel bys vidět
tu duši ihned poskvněnu.
A proto drtit, zradit, nenávidět...
Však ti, jež nenávidíš, jak tě nenávidí!
Prokletý, rozhlédni se: pohledy viz lidí!
Toť kolem tebe kruh, který se ježí zlobou
jak meče nad tebou, zařáté pěsti obžalobou
a ruce, jež ti hrozí kletbou.
To, Jago, v srdci lidí tvou je setbou.

Napni se, lámej ještě, přetni zraky lidí,
než hled', jak houstne řetěz krutý
tvou záští proti tobě skutý,
za tebou zdálky rozvinutý,
jenž s tebou jde a svíraje tě svými pouty
vždy k záští většímu tě nutí
a k pyšnějšímu odřeknutí.
A tedy zkáza, zrada, vztek,
být sám, a sebe sama zradit v posledek,
být přemožen... Ach ty bys, divý ničiteli,
byť přemožen, byť ve svém záští osamělý,
své věčné nenávisti na popeli
chtěl živit do konce svůj vztek!
(Âmes)

ALEXANDRE MERCEREAU

SLOVA PŘED TĚHOTNOU ŽENOU

Druhdy posuzoval jsem tě jako ptáka s pestrobarevným peřím, jenž
pěje svůj melodický zpěv a pomíjí.
Toto čelo více ozlacené světlem než oblak za letního jitra; tyto oči,
stinné zálivy či azurové proudy; tyto rty, na nichž směje se celé jaro;
a neproniknutelný les tvých vlasů, a sta vonných tajemství tvého
těla, co více viděl jsem v nich než záření lidské krásy?
Nyní vím, že tvé zornice plní se světlem a tvé uši harmonickými
zvuky, tvé nozdry parfémy a celé tvé tělo rozkošemi, aby sbíhala se
k tvé postavě podivuhodná vůně univerzální kvintesence.
Tvé smysly jsou jemné sítě, jež napínáš po celém povrchu obzoru,
abys schytala a svedla k sobě nejlepší morek světa, ze kterého bys
uhnětla bytost, již skrýváš před očima všech.

Náhle pronikl mne cit tvé velikosti; - hle jak jsem zmaten svým včerejším bludem a naplněn úctou k aktu, jenž tě oslavuje dnes před mýma očima.

Napříště, ženo, budu vždy před tebou mysliti, že jsi potenciální matka...

Projevy světa jsou nesmírné. Z miliard bodů v prostoru přibíhají bouřné a neviditelné vlny. Jako lavina sestupuje oheň ze slunce; z hor a z moří přikvačují bouře; země zachvívá se pod sopečnou činností; noc a den dělí se o vládu nad světem; vše řve a vše sténá; jsme obklopeni senzacemi tak mnohonásobnými a tak slabými, že naše smysly jich nerozeznávají. Ach, otřesy přicházejí z takové dálky, že je doprovází milión století.

Zde všechno se zachvívá. Město se zmítá. Člověk svádí homérické bitvy se vším, co stvořil. Živly doléhají na nás ze všech stran a zahánějí nás do nejdlejších slepých uliček. Naše kůže poseta je nárazy, jež nás dráždí a opotřebovávají. Po každé buňce našeho těla dychtí něco hltavého. Jsme kořistí nekonečného počtu akcí a žravé vášně námi zmítají a nás brázdí bez ustání. Strkáni, vlečeni, pohazováni, brzo na vrcholu vlny a brzo v propastné hloubce, jsme jako věchty ve větru. Jsme tak hluboce otřásáni, že se nám zdá, že ve vesmíru není nejmenšího pokojného ostrůvku. Nicméně ty, ty nastavuješ proti neodvratnému proudu života lehkou hráz svého života. A hle, jak vše se o něj láme jako o nevývratnou skálu mořských břehů a klesá nazpátek, nemoouc přejíti tuto překážku.

Za tou křehkou zdí vládne stín a mlčení. Jediná bytost tam naslouchá, jak sama se rodí, s dokonalou jasností nevědomí, a pomalu se vypracovává k budoucímu odporu.

(Paroles devant la vie)

SLOVA PŘED SMRTÍ

Nikdo nesmí klepati na mé dvěře, neboť jest to dům toho, kdo očekává smrt a nemůže přijímati jiných návštěv.

Myslíš, že mohl bys přemoci čas, služebníka smrti? V této javorové schránce čas přede, přede. Staré kukačce, jež ohlašovala ti hodiny, mohl jsi ukrotiti krk; její srdce – slyšíš? – tluče dále. Tluče svou míru jedině ze zvyku, neboť ciferník nemá již ručiček k rozřezávání času.

Jdi, tys mohl ulomiti staré ručičky k rozřezávání času a mohl jsi uzavřítí v javorové skřínce srdce trvání! Čas bude postupovati i bez dovolení a unášeti tě s sebou, a unáší tě zcela mírně. Neslyšíš ho? Vzdaluje se beze spěchu; dojde však přesto, konstatuj, že urazil již dráhu, jakou jsi od něho neočekával.

Prošel javorovou skřínkou, jež poslouchá rozkazů země. Plíží se podél zdí, olizuje pažení a tapety. Pozdržuje se v koutech a zviřuje tam stará hnízda prachu, prachu zkázy.

Pak, dobře plně všechny čtyři směry prostoru, blíží se k tobě nehlasným krokem, obstupuje tě, proniká tě ze všech stran, a ty cítíš již popel smrti.

(Paroles devant la vie)

RENÉ ARCOS

BÁSEŇ

My tady jsme lidé jedné řady,
vedení vůlí v jeden směr,
nás síla totožná a božská pohání.
Plyneme pospolu z vteřiny do vteřiny,
společně bráníme se odporu jednomu
jako veslaři ve člunu.
Zde na zemi je mnoho lidských řad,
se stejnou vůlí, stejně plujících,
moře je zbrázděno plavbami souběžnými,
vše zdá se touhou dosíci paroxysmu.
Oh krásná podívaná, vzrušující děj,

ty řady lidí, jak v čase stoupají!
Jsou chvíle prchavé, kdy lidskou krev
roznítí pojednou hry žár a běh,
kdy vzduch je nabit heroismem jako blesk,
to chvíle jsou, kdy tolik duše se šíří najednou,
že křiky vznícené tryskají k nebesům.
Jsou na zemi, jsou všude řady, které jdou,
s rukama zdviženýma, hlavou skloněnou.
Toť zápas trvalý, jenž roste a stále se dále děje,
myšlenka každá jako proud pokračuje.
Myšlenka každá jde v čele řady lidí,
jichž tváře pomíjejí a mění se bez konce.
Ze srdce vyšedše, prapůvodního, jež nikdo nezná,
myšlenky jdou tak jako žíly;
z nich každá spěje dále než jiná,
z nich každá roste na útraty jiných,
a každá je zurčivý spád živoucích řad.
(Ce qui naît: Naissance)

ÚNAVA

Svítání puká jako nádor.

- Východ: "Nic nového."

- Západ: "Nic..."

Sever a jih: "Nic..."

A čtyři stožárové hlídky se zas obrátily.

Jitřenka jektá zuby, nahá panna zardívající se pohnutím.

A tu probuzení vlašné a smrduté. Ó znavené; před ním je celý den
ku projití.

Pata, pak špička; špička, pak pata.

Dny, kružítko střídavých nohou, bez ustání jdou a jdou.

Na pravé kyčli, na levé kyčli, se zastávkou na každém stupni; pravou kyčlí, levou kyčlí, se sklopenýma očima slézejme ze schodů studni.

Mé srdce: tik-tak, tik-tak; není umíněnějšího měřiče času.

Můj puls na zápěstí: tik-tak, tik-tak. Tepna na spánku: tik-tak, tik-tak. Slovo, slova: tik-tak.

Narodit se, umřít, kolébka, rakev: tik-tak, tik-tak.

Země, hvězdy, všechen pohyb rozlámaný na malé kousky, všechen rytmus: tik-tak, tik-tak, metodicky, metodicky... ó to pobláznění!

Čísti. Učít se. Kombinovat. Srovnávat. Vyvozovat. Dohadovat se. Hloubit, prohlubovati především. A bytí: nálevka, skrze niž tolik protéká a v níž nic nezůstává. Jísti. Přibírat na objemu jako ovoce na větví..., pak být stráven tím, co je vůkol.

Mít vždy na práci to nebo ono, mít na vybranou, tady je všechno zlo. Kdy mít úlohy úplné, vykázané předem? Myšlenka v nás, zevlující slimák sklouzající po stěně. Jeden systém na druhém.

Jeden problém pod druhým.

Násobit věčnost věčností.

A konečně dělat únavu stejně neužitečně, jako strom dělá stín.

- Trpělivost..., stín se plazí ke mně, jak slunce zachází za horu.

CHARLES VILDRAC

STODOLA

Když natažen jsi ležel na zádech
ve stodole širé
pod trámy stěží otesanými
jako pod stromovím,
ve svitu pochodní ty viděl jsi
stoupati až po štít
lešení, staré, plné rozumu,
krásně rozvětvené.

Tam nahoře dvě střešní křídla se
v stinné hloubce pojí,
kde pavouci své měkké závoje
po staletí věší.
Po dlouhé dnys už neviděl než to,
co ti k hanbě bylo;
nic nežli práci svatokrádežnou,
dílo pustošení.
Tam, odkuds přišel, nezbývalo nic
z krbů, které člověk
svou nekonečnou péčí vším svým uměním
pro člověka stavěl.
Než tady znovu našel jsi dům
krásný jako hymna,
a starou lásku k tobě skloněnou
mohutnými křídly;
tak jako hlasy k bohu spějící
zalidní loď chrámu,
tvé oči celý prostor osídlí
v klidném jeho těle.
To Dům byl, emblém, který vytrval,
poslední už svědek,
by dílo našich rukou pochválil,
proviniých rukou.
Tam modlilos se, srdce vyhnané,
k nejlepším všech duchů:
k tomu, jenž staví, k tomu, jenž oře,
k onomu, jenž zpívá.
Žel! Nastrojen kdys vyšels navečer,
poslušný a hloupý,
zbabělým stal ses zase hrdinou
zakopaným v hlíně.
A když při návratu do noclehu
stodolu jsi hledal,

jen rumišťe jsi viděl zčernalé
z kamení a dříví;
jen dýmající trámů pahýly,
tragické a kolmé,
před tebou vstalé staré žalobce!
(Les chants du désespéré)

JULES ROMAINS

TANEC O SLAVNOSTI ČTRNÁCTÉHO ČERVENCE

(Z knihy Mocnosti Paříže)

Je mnoho těl na chodníku i na jízdni dráze. Ulice cítí zmatenou radost; z každého člověka vystupuje víc síly než obyčejně. Kdyby mohla rozplést všechny ty výdechy, rozložit je na jednu stranu a široce pročísnout, to by byly velké barbarské vlasy. Ale rozmachy se smršťují proti sobě, jako když jsou do pytle naházena pružná péra a někdo tlačí pytel kolenem.

Ulice neuspokojuje mas, jež pociťují nějakou tendenci; domnívá se sice býti vším, ale toto vše bylo by věcí malou a zavalitou.

Náhle jí ulehčili a ona se rozpoutává; rozplývá se, umírá. Pak shledává, že není mrtva, že žije líp než kdy jindy. Kdyby se lopotila kolik dnů, nepodařilo by se jí zříditi ve svém mase pořádek tak rozkošnický.

To orchestr spustil valčík. Po celou minutu to byly jen zvuky ve vzduchu; lidé poslouchali. Avšak nic neproniklo až k duši ulice. Pak jakýsi mladík a dívka se k sobě přiblížili, spojili své ruce a točili se. Poznenáhlu dav kolem orchestru prolomil svou kompaktní jednotu, aby se stal párky o stejném rytmu. Mezi nimi plynul prostor lahodnější než vlažná voda. Otáčení se někdy o sebe otřela a oscilovala. Pak rytmus pokročí, rozmáchně se šíř, vniká do davu jako srp od klasů a kosí nová těla. Dvě děti na křížovatce, jež shrabovaly lopatkou písek ve stružce, berou se za ruce a točí se.

Ulice poznává své tělo; má myšlenku jasnější než impuls k zevní bytosti; má vědomí rozmachu, který se vrací do sebe a v sobě se ukojuje.

Rozeznává své obrysy; ví, že její život pulsuje tak daleko jako spád valčíku. To, co se netočí, co nepřeměňuje zvuky, jimiž se naplňují lidské duše, v otáčivý a klouzavý pohyb mladé hvězdy, to je mlhovina, věc málo skutečná, která ještě nevolila mezi vesmírem a svým bytím a jež váhá.

(Puissances de Paris)

BLAISE CENDRARS

PANAMA

(Fragment)

Mám žízeň

U čerta

Čertovskou

U všech čertů

Chtěl bych číst Obzor neuchátelský nebo Hlasatele z Pampeluny

Uprostřed Atlantiku má člověk své pohodlí jen v redakční místnosti

Točím se v kleci poledníků jako veverka v té své

Tu je koukej Rus který má sympatickou hlavu

Kam jít

Také on neví kam by složil své zavazadlo

V Léopoldvillu nebo v Sedžerah u Nazaretu, u pana Junoda nebo u mého starého přítele Perla

V Kongu v Besarábii na ostrovech Samoa

Znám všechny dopravní řády

Všechny vlaky a jejich přípoje

Hodinu příjezdu hodinu odjezdu

Všechny parníky všechny tarify a všechny taxy

Mně je to jedno

Mám adresy

Žít ze šlamastiky

Vracím se z Ameriky na palubě Volturna, za 35 franků z Nového Yorku do Rotterdamu

(Du monde entier)

BRET HARTE

BROWN NA CALAVERÁCH

Umírněný tón hovoru a nepřítomnost kouře i bot v oknech wingdamského dostavníku ukazovaly zřetelně, že mezi pasažéry uvnitř vozu je žena. Náklonnost části zevlounů na stanicích kupiti se u okna a jakýsi zájem vzhledem k objevujícím se kožešinkám, kloboukům a límečkům označovaly dále, že je hezká. To vše Mr Jack Hamlin pozoroval na kozlíku s úsměvem cynické filozofie. Ne že by pohrdal ženským pohlavím, ale protože v něm nalézal klamavý živel, který občas odvádí lidi od stejně nejisté přízně hry v poker, – jejímž, jak může býti poznamenáno, exponentem z povolání byl Mr Hamlin.

Tak tedy když postavil svou úzkou botu na kolo a seskočil, ani nemrkl do okna vozu, z něhož vlál zelený závoj, nýbrž potloukal se sem tam s onou nepozornou a vážnou lhostejností své třídy, která snad je nejbližší dobré výchově. Se svým těsně upjatým kabátem a ovládaným zevnějškem tvořil význačnou protivu k ostatním cestujícím s jejich horečným neklidem a nemotorným vzrušením; a sám Bill Masters, graduovaný z harvardské univerzity, ve svých nedbalých šatech, se svou překypující živostí a svým silným ceněním bezzákonosti a barbarství, a svými ústy plnými lží a syra, hrál, obávám se, jen neromantickou postavu vedle tohoto osamělého počtáře náhod s jeho bledou řeckou lící a homérickou vážností.

Kočička zavolala "Všichni nastupovat!" a Mr Hamlin se obrátil k vozu. Jeho noha stála na kole a jeho obličej se pozvedl k úrovni otevřeného

okna, když v tom okamžiku potkalo jeho oči něco, co se mu zdálo býti nejkrásnějšíma očima na světě. Tu zase klidně sestoupil, pronesl několik slov k jednomu z pasažérů ve voze, způsobil výměnu míst a stejně klidně se umístil uvnitř dostavníku. Mr Hamlin nikdy nedovolil své filozofii, aby překážela rozhodnému a rychlému činu. Obávám se, že Jackovo vniknutí vrhlo jistou stísněnost na ostatní cestující - zejména na ty, kteří se nejvíce dvořili cizí dámě. Jeden z nich se vyklonil a zjevně jí pošeptal informaci týkající se jediným slovem živnosti Mr Hamlina. Zda to Mr Hamlin slyšel či zdali poznal v informujícím znamenitého právníka, kterého teprve před několika večery obehrál o několik tisíc dolarů, nemohu říci. Jeho bezbarvá tvář neprojevila nejmenší známky; jeho černé oči pokojně pozorující přeběhly lhostejně právního džentlmena a utkvěly na daleko líbeznějších rysech jeho sousedky. Indiánský stoicism, prý dědictví po mateřských předcích, mu dobře sloužil, až běžící kola zarachotila na říčním písku ve Scott's Ferry a dostavník vjel do Mezinárodního hotelu na oběd. Právní džentlmen a nějaký člen Kongresu seskočili a stáli připraveni, aby pomohli sestupující bohyni, zatímco plukovník Starbottle ze Siskiyou se ujal jejího slunečníku a šálu. Tato mnohonásobná pozornost přivodila okamžitý zmatek a průtah. Jack Hamlin klidně otevřel protější dvěře vozu, vzal dámu za ruku - s rozhodností a pozitivností, kterou dovede obdivovati váhavé a nerozhodné pohlaví - a v okamžení ji obratně a půvabně snesl na zem a opět pozvedl na práh hotelu. Slyšitelné zachechtnutí na kozlíku pocházelo, bojím se, od jiného cynika, kočího Yuby Billa. "Dejte pozor na ty zavazadla, plukovníku," řekl posluha s přeháněnou důležitostí, když se díval za plukovníkem Starbottlem, mrzutě uzavírajícím triumfální průvod k čekárně.

Mr Hamlin nezůstal na oběd. Jeho kůň byl již osedlán a čekal na něho. Dal se tryskem přes brod, po písčitém pahorku a dál a dále do prašné perspektivy Wingdamské cesty, jako by nechával za sebou nepříjemnou představu. Obyvatelé zaprášených chatrčí podle cesty si zastínilo oči dlaněmi a hleděli za ním, poznávajíce jezdce po jeho

koni a uvažující, co "se potrefilo s Komančem Jackem". Ovšem mnoho z toho zájmu se soustředilo na koně, v obci, kde rekord udělaný klisnou "Francouze Peta" v Jackově jízdě od šerifa calaverského zastínil každý jiný ohled v konečném osudu tohoto důstojného muže.

Zpoceně boky jeho šedáka ho posléze přivedly k sobě. Zmírnil trysek, a obrácejí se na postranní cestu, občas užívanou jako zkratka, pohodlně po ní klusal, spouštěje uzdu nedbale z prstů. Jak jel, ráz krajiny se měnil a stával se idyličtější. Průhledy v porostech jedlových a sykomorových otevíraly něco hrubých pokusů o vzdělávání půdy - kvetoucí úponky ovíjely štít chatrce a pod růžemi jiné chýše houpala žena svého ukolébaného kojence. O něco dále přišel Mr Hamlin na několik bosých dětí brodících se v potoce a zamířil k nim se žerty sobě vlastními, takže se osmělily šplhati po nohách jeho klisny a na jeho sedlo, až byl rád, že mohl uniknouti, vyvinuv přehnanou divost chování a nechávaje za sebou něco polibků a peněz. A pak, zajížděje hlouběji do lesů, kde ustaly všechny známky obydenosti, počal zpívat - v tenoru tak podivně sladkém a odstíněném patosem tak podmanivým a něžným, že, vsázím se, červenky i konopky ztichly, aby naslouchaly. Hlas Mr Hamlina nebyl cvičený; předmětem jeho zpěvu bylo nějaké sentimentální bláznovství, vypůjčené od černošských minstrelů; ale tím vším prochvívala se nějaká tajemná jakost tónu a výrazu, jež byla nevýslovně jímavá. Vskutku, byl to podivuhodný pohled, viděti tohoto sentimentálního dobrodruha s balíčkem karet v kapse a s revolverem vzadu vrhati svůj hlas před sebe do temných lesů s nářkem nad "hrobem Nelliným" a způsobem, který zaplavoval oči posluchačovy. Jestřáb, čerstvě vzlétnuvší od své šesté oběti, snad poznává v Mr Hamlinovi spřízněného druhu, zahleděl se na něho s úžasem a rád doznal nadřazenost člověka. S nadřazenou kořistnou schopností by on nemohl zpívat.

Než Mr Hamlin se již opět nacházel na silnici a ve svém dřívějším tempu. Příkopy a hráze písku, obnažená úbočí, močály a pokácené kmeny stromů nastoupily místo hvozdu a úvozu a označovaly

blížkost civilizace. Pak ukázala se věž kostela, a Jack věděl, že dorazil domů. Zakrátko přehnal se třeskně jedinou úzkou ulicí, která se ztrácela v chaotické směsi mýtin, příkopů a lomů na úpatí pahorku, a sestoupil před vyzdobenými okny salónu Magnolia. Prošel dlouhým výčepem, otevřel úderem dvěře potažené zelenou látkou, vstoupil do temné chodby, otevřel klíčem jiné dvěře a vešel do šere osvětlené místnosti, jejíž výzdoba, byť elegantní a nákladná pro takové místo, svědčila o opotřebování. Vykládaný stůl byl obložen malovanými deskami, jež však nebyly pojímány v původním určení. Vyšívané lenošky vyrudly a zelená sametová pohovka, na kterou se Mr Hamlin vrhl, byla na noze potřísněna červenou hlínou wingdamskou.

Mr Hamlin nezpíval ve své kleci. Ležel tiše, pohlížeje na pestře barevnou malbu nad sebou, představující mladé stvoření opulentních vнад. Tehdy mu poprvé připadlo, že ještě nikdy neviděl přesně takový druh ženy, a kdyby i viděl, že by se do něho pravděpodobně nezamíloval. Snad přemýšlel o jiném slohu krásy. Ale tu právě někdo zaklepal na dvěře. Nevstávaje zatáhl Jack za provaz, který patrně odsunul závoru, neboť dvěře se otevřely dokořán a vstoupil muž.

Nově příchozí byl širokoramenný a silný, avšak bez svěžesti ve tváři, jež ač hezká, byla podivně chabá a znetvořená hýřením. Byl také zřejmě pod vlivem kořalky, neboť ustrnul vida Mr Hamlina a řekl: "Myslel sem, že je tu Katynka," koktal a zdál se zmaten i stísněn.

Mr Hamlin se zasmál úsměvem týmž jako prve na wingdamské poště a usedl, zcela osvěžen a hotov k záležitostem.

"Vy ste nepřijel dostavníkem," pokračoval nově příchozí, "že ne?"

"Ne," odpověděl Hamlin; "nechal jsem jej ve Scott's Ferry. Nebude tu, leda za půl hodiny. Ale jak se vede, Browne?"

"Zatraceně špatně," řekl Brown a jeho tvář vzala na se výraz slabého zoufalství.

"Sem zase na suchu, Jacku," pokračoval plačtivým tónem, který tvořil žalostnou protivu k jeho mohutné postavě; "nemoh byste mi

pomoci stovkou až do zejtřka? Musel sem, koukejte, poslat peníze domů svý starý, a – vy ste ty peníze na mně už dvacetkrát vyhrál.”

Závěr snad nebyl docela logický, ale Jack to přehlédl a podal peníz návštěvníkovi. “Věc s vaší starou je už dohnaná, Browne,” dodal poznámkou; “proč neřeknete, že chcete zase mastit faro? Víte, že nejste ženat.”

“Faktum, pane,” řekl Brown s náhlou vážností, jako by již sám styk peněz s dlaní ruky udělal jakousi důstojnost jeho postavení. “Měl sem ženu, zatraceně dobrou taky, řeknu-li to, ve Státech. Už to sou tři léta, co sem jí neviděl, a rok, co sem jí nepsal. Až věci půjdou trochu dobře a dostaneme se na žilu, pošlu si pro ni.”

“A Katynka?” vyslychal Mr Hamlin se svým dřívějším úsměvem.

Mr Brown na Calaverách se pokusil o zbůjný pohled, aby zakryl svůj zmatek, což jeho chabá tvář a whiskou zakalený rozum vykonaly jen uboze, a řekl:

“Ksaku, Jacku, mužský musí mít trochu svobody, víte. Ale pojďte, co byste řekl maličký partii? Ukažte, ať vožením tu stovku.”

Jack Hamlin pohlédl zvědavě na svého pošetilého přítele. Snad věděl, že ten muž byl předurčen k ztrátě peněz, a dával přednost tomu, aby raději vplynuly zpět do jeho vlastní pokladny než do cizí. Kývnul tedy hlavou a přitáhl lenošku ke stolu. V témže okamžiku někdo zaklepal na dvěře.

“To je Katynka,” řekl Mr Brown.

Mr Hamlin odtáhl závoru a dvěře se otevřely. Avšak poprvé ve svém životě zakolísal na nohou, zjevně přemožen a zahanben, a poprvé v jeho životě horká krev zalila nacheť jeho bezbarvé líce až po čelo. Neboť před ním stála dáma, které byl pomohl z wingdamské pošty a kterou Brown, pouštěje karty s hysterickým smíchem, pozdravil slovy:

“Má stará, hrome!”

Říkají, že Mrs Brownová propukla v slzy a výčitky vůči svému manželu. Viděl jsem ji v roce 1875 v Marysville a nevěřím té povídačce. A Wingdamská kronika psala příštího týdne pod záhlavím Dojemné shledání toto: “Jedna z oněch krásných a

dojemných událostí, příznačných pro kalifornský život, přihodila se minulého týdne v našem městě. Manželka jednoho z vynikajících wingdamských průkopníků, unavena změkčilou civilizací Východu i jeho nehostinným klimatem, rozhodla se vyhledati svého ušlechtilého manžela na těchto zlatých březích. Nedavši mu zprávy o svém záměru, podnikla dlouhou cestu a dorazila sem minulého týdne. Radost manželovu lze snáze si představit než popsati. Setkání bylo prý nevýslovně vroucí. Doufáme, že její příklad bude následován."

*

Ať už díky vlivu Mrs Brownové, nebo nějakým úspěšnějším spekulacím hmotný blahobyt Mr Browna se od toho dne stále upevňoval. Vykoupil od svých podílníků žílu "Klička a rána" za peníze, které jak se říkalo, vyhrál v pokeru týden nebo dva po příchodu své ženy, ale o kterých prohlašovala pověst, přijímajíc teorii Mrs Brownové, že její muž se odpřisáhl hracího stolku, že byly dodány Mr Jackem Hamlinem. Mr Brown postavil a zařídil Wingdamský dům, v němž veliká oblíbenost hezké Mrs Brownové udržovala záplavu hostů. Byl zvolen do Shromáždění a věnoval štědré dary kostelům. Jedna ulice ve Wingdamu byla pojmenována na jeho počest.

Přesto se pozorovalo, že čím byl bohatší a blahobytnější, tím stával se bledším, hubenějším a úzkostnějším. Jak vzrůstala oblíbenost jeho ženy, tak rostla jeho podrážděnost a netrpělivost. Byl nejoddanější z manželů a zároveň nesmyslně žárliv. Nepřekážel-li v ničem společenské svobodě své paní, bylo to proto, že jak se zlomyslně šeptalo, jeho první a jediný pokus o to se potkal s výbuchem Mrs Brownové, který ho zastrašil a umlčel. Mnoho takových klepů pocházelo od těch z jejího vlastního pohlaví, které vytlačila z rytířských pozorností Wingdamu, jenž, jako bývá většinou u populárního rytířství, byl oddán obdivu moci, ať už mužské síly, či ženské krásy. Může také býti připomenuto k její omluvě, že od svého příchodu byla nevědomky kněžkou mytologického zbožňování, které snad nebylo pro její ženství více zušlechťující než

ono, které vyznačovalo starší řeckou demokracii. Myslím, že Brown si byl toho temně vědom. Avšak jeho jediným důvěrníkem byl Jack Hamlin, jehož neblahá pověst přirozeně vylučovala zjevnou důvěrnost s rodinou a jeho návštěvy byly nečasté.

Bylo plné léto a měsíční noc; Mrs Brownová, velmi růžová, širooká a hezká seděla na piazzě, požívajíc svěžího kadidla horského vánku a, obávám se, i jiného kadidla, jež nebylo tak svěží ani tak docela nevinné. Vedle ní seděl plukovník Starbottle a soudce Boompointer a další přídavek k jejímu dvoru v podobě cizího turisty. Byla v dobré náladě.

“Co vidíte tam dole na silnici?” tázal se galantní plukovník, jenž si v několika posledních minutách byl vědom, že pozornost Mrs Brownové je odvrácena.

“Prach,” řekla Mrs Brownová s povzdechem. “Toliko stádo ovčí sestry Anny!”

Plukovník, jehož literární vzpomínky nesahaly dále než po noviny posledního týdne, zaujal hledisko praktičtější. “To nejsou ovce,” pokračoval; “to je jezdec. Soudce, není to šedák Jacka Hamlina?”

Ale soudce nevěděl; a jelikož Mrs Brownová mínila, že vzduch je už příliš chladný pro další pátrání, uchýlili se do salónu.

Mr Brown byl ve stáji, kam se obvykle odebíral po jídle. Snad to bylo proto, aby projevilo své opovržení společníkům své ženy; snad, jako jiné slabé povahy, nalézal potěšení v tom, že vykonává absolutní moc nad nižšími živočichy. Měl jistou útěchu ve výcviku hnědé klisny, kterou mohl bít nebo pomazlit, jak se mu líbilo, což nemohl činiti s Mrs Brownovou. Zde tedy rozpoznal jistého šedého koně, který právě vcházel do stáje, a dívaje se trochu déle, našel jeho jezdce. Brownův pozdrav byl srdečný a vřelý; Mr Hamlinův trochu zdrželivý. Ale na Brownovu naléhavou žádost Mr Hamlin ho následoval po zadních schodech na úzkou chodbu a odtud do malého pokoje vedoucího na dvůr. Byl prostě opatřen postelí, stolem, málo židlemi a stojanem pro pušky a biče.

“Tak tohle je můj domov, Jacku,” řekl Brown s povzdechem, když se vrhl na postel a pokynul svému druhovi na židli. “Její pokoj je na

druhým konci domu. Je to už dýl než šest měsíců, co spolu nežijeme a co se nevidíme leda u jídla. To je moc krutej vosud pro hlavu domácnosti, že?" řekl s nuceným smíchem. "Ale to sem rád, že vás vidím, Jacku, zatraceně rád," a vyklonil se z postele a znovu potřásl rukou neodpovídajícího Jacka Hamlina.

"Zaved sem vás sem, protože sem nechtěl mluvit ve stáji; třebaže, co se tejká věci, je to po celým městě. Nerozsvěcete. Můžem tu mluvit při měsíci. Dejte si nohy na vokno a sed'te vedle mne. To je whisky, v tom džbáně."

Mr Hamlin sám nepoužil té informace. Brown na Calaverách obrátil tvář ke zdi a pokračoval:

"Kdybich tu ženskou nemiloval, Jacku, bylo by mně to jedno. Ale že ji miluji a že vidím každej den, jak to s ní takhle jde, a že nikdo v tom nezabrdí, to mne žere. Ale to sem rád, že vás vidím, Jacku, zatraceně rád."

Hmatal v temnotě, až našel a znovu stiskl ruku svého druha. Chtěl ji podržet, ale Jack ji zastrčil mezi zapjaté knoflíky svého kabátu a tázal se nedbale: "Jak dlouho to takhle jde?"

"Hned od ty doby, co přišla sem; hned od toho dne, co vešla do Magnolie. Já sem byl tehdy blázen, Jacku; já sem blázen i teď; ale já sem nevěděl, jak moc sem ji ještě tehdá miloval. A to dřív nebyla taková ženská jako teď."

Ale to není všecko, Jacku; a kvůli tomu sem vás potřeboval vidět, a proto sem rád, že ste přišel. To není to, že mne už nemá ráda; to není to, že blázní s každým hochem, co sem přijde, protože snad sem dal do hry její lásku a ztratil ji jako všechno vostatní v Magnolii; a snad bláznit je pro některý ženský přirozený a není v tom nic zlého leda pro blázny. Ale, Jacku, já myslím – já myslím, že miluje někoho jinýho. Nehejbejte se, Jacku; nehejbejte se; tlačí-li vás vaše pistole, vyndejte ji.

Je to už dýl než šest měsíců, co se zdála nešťastná a vosamělá a nějak nervózní a jako zastrašená. A někdy jsem zachyt její pohled jakoby bázlivej a lítostivej. A vona si s někým píše. A poslední tejden skládala svý vlastní věci – ozdoby, a hadry, a šperky – a, Jacku, já si

myslím, že uteče. Všechno bych vydržel, jen tohle ne. Aby ji někdo ukrad jako zloděj –“ Ponořil svou tvář do polštáře a po několik okamžiků bylo slyšeti jen tikot hodin na stěně. Mr Hamlin si zapálil doutník a přešel k otevřenému oknu. Měsíc už nesvítíl do pokoje, a postel i její vlastníky byli ve stínu. “Co mám dělat, Jacku?” ozval se hlas z temnot.

Odpověď přišla hbitě a jasně od okna: “Poznejte toho muže a zabte ho na místě.”

“Ale, Jacku?”

“Vzal na sebe to nebezpečí!”

“Ale vrátí mně to ji?”

Jack neodpověděl, nýbrž hnul se od okna ke dveřím.

“Nechod'te pryč, Jacku; rozsvěťte svíčku a sedněte si u stolu. To mně uleví, aspoň vás vidět, když nic víc.”

Jack váhala potom svolil. Vytáhl z kapsy hru karet a promíchal je a vrhl pohled na postel. Ale Brownova tvář byla obrácena ke stěně. Když Mr Hamlin promíchal karty, sejmul a rozdál, jednu kartu na protější stranu stolu směrem k posteli a druhou na svou stranu stolu pro sebe sama. První karta byla do; jeho vlastní karta král. Pak znovu zamíchala sejmul. Tentokráte myšlený hráč dostal dámu a on sám čtyřku. Jack rozdál potřetí. To přineslo jeho odpůrci dočko a jemu samotnému krále. “Dva štychy ze tří,” řekl Jack slyšitelně.

“Cože, Jacku?” řekl Brown.

“Nic.”

Potom Jack zkusil štěstí s kostkami; ale on sám pokaždé vrhl šest bodů a jeho myšlený odpůrce po jednom. Síla zvyku je někdy matoucí.

Mezitím nějaký magnetický vliv přítomnosti Mr Hamlinovy nebo uklidňující dávka kořalky nebo oboje utišilo starost a Brown usnul. Mr Hamlin přitáhl židli k oknu a vyhlížel na město Wingdam nyní pokojně spící; jeho tvrdé obrysy byly zastřené a ztlumené, jeho pronikavé barvy změkčené a mírně zladěné v měsíčním světle vše zaplavujícím. V tichu mohl slyšeti zurčení vody v příkopech a vzdech jedlí za pahorkem. Pak pohleděl k nebi, a v té chvíli padala

hvězda třpytivým polem. A nyní jiná, a opět jiná. Ten úkaz vnukl Mr Hamlinovi nové věštění. Spadne-li v dalších patnácti minutách nová hvězda – Seděl tu s hodinkami v ruce dvakrát tak dlouho, ale úkaz se neopakoval.

Hodiny tloukly dvě, a Brown ještě spal. Mr Hamlin se přiblížil ke stolu a vyňal z kapsy dopis, jež četl při kmitavém světle svíčky. Obsahoval jediný řádek, psaný tužkou, ženskou rukou:

“Buďte u ohrady, s vozíkem, o třetí.”

Spáč se neklidně pohnul a potom procitl. “Ste tady, Jacku?”

“Ano.”

“Nechod'te eště. Zrovna se mi zdálo, Jacku, – zdálo se mi o starejch časech. Myslel sem, že já a Susy se zase ženíme a že farářem, Jacku, byl, víte kdo? – vy!”

Hráč se zasmál a sedl si na postel, dopis ještě v ruce.

“To je dobrý znamení, že?” ptal se Brown.

“Tuším. Řekněte, staroušku, nechtěl byste raději vstát?”

“Staroušek” tak vřele pojmenovaný se zdvihl s pomocí Jackovy podané ruky.

“Kouřit?”

Brown mechanicky vzal nabídnutý doutník.

“Oheň?”

Jack stočil dopis do závitku, zapálil a podržel svému druhovi. Pak jej držel, až byl stráven, a pustil zbytek – jako zářivou hvězdu – z otevřeného okna. Díval se, až zapadl, a obrátil se k svému příteli.

“Staroušku,” řekl, klada ruce na Brownova ramena, “v desíti minutách budu na cestě a zmizím jako ta jiskra. My už se neuvídíme; ale dříve než půjdu, přijměte bláznovu radu: prodejte všechno, co tu máte, vezměte svou ženu s sebou a opusťte krajinu. To není místo pro vás ani pro ni. Řekněte jí, že musí jít; nechce-li, přinuťte ji. Nefňukejte, protože vy nemůžete být svatý, a ona není anděl. Buďte muž – a zacházejte s ní jako se ženou. Nebud'te zatracený blázen. Sbohem!”

Vytrhl se z Brownova stisku a seskočil ze schodů jako jelen. U dveří stáje chytil za límec polospícího podomka a přirazil ho ke zdi.

“Osedlejte mi koně ve dvou minutách, nebo vás –” Výpusťka byla strašlivě výmluvná.

“Paní řekla, že chcete mít vozík,” koktal muž.

“Kčertu s vozíkem!”

Kůň byl osedlán tak rychle, jak jen zmatené ruce užaslého podomka dovedly zacházeti s přezkou a řemenem.

“Stalo se něco, Mr Hamline?” řekl muž, jenž jako celá jeho třída obdivoval elán svého ohnivého pána a měl skutečný zájem na jeho blahu.

“Z cesty!”

Muž uskočil. S kletbou, skokem a třeskem byl Jack na cestě. V nejbližším okamžiku byl poloprocitlým očím mužovým jen letícím oblakem prachu v dálce, k níž hvězda právě se odpoutavší od svých sester rýsovala ohnivý pruh.

Avšak časně za tohoto rána obyvatelé podél Wingdamské silnice slyšeli na míle daleko hlas čistý jako skřivánčí, jenž zpíval si na širém poli. Ti, kteří spali, se obraceli na svých tvrdých ložích, aby snili o mládí a lásce a starých dnech. Muži tvrdých lící a dychtiví hledači zlata, kteří už byli u díla, ustali v práci a opřeli se o své motyky, aby naslouchali romantickému tulákovi, putujícímu odtud k růžovému úsvitu.

(The luck of roaring camp and other sketches)

Život a doba spisovatele Karla Čapka v datech

1890

Narozen 9. 1. v Malých Svatoňovicích. Otec MuDr. Antonín Čapek (1855-1929), matka Božena, rozená Novotná (1866-1924). Sourozenci: Helena (1886-1961), provdaná Koželuhová, ovdověla, od roku 1930 provdaná Palivcová; Josef (1887-1945) ženatý od roku 1919.

1895-1901

V Úpici, kde rodina bydlí, navštěvuje obecnou školu a jednu třídu měšťanské školy.

1901-1909

Středoškolská studia začíná v Hradci Králové, posléze pokračuje v Brně, končí maturitou v Praze.

1907

Rodina se stěhuje z Úpice do Prahy.

1909-1915

Studuje na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy filozofii, estetiku, dějiny výtvarného umění, anglistiku, germanistiku a bohemistiku. (V letech 1910-1911 studuje v Berlíně a v Paříži.) V listopadu 1915 je promován na doktora filozofie.

1917

Působí jako domácí učitel Prokopa Lažanského na zámku v Chyších u Žlutic. V říjnu nastupuje do redakce Národních listů.

1921-1938

Je členem pražské redakce Lidových novin, v letech 1921-1923 pracuje v Městském divadle na Královských Vinohradech jako dramaturg a režisér.

1922

Poprvé představen prezidentu T.G. Masarykovi.

1925

Je zvolen předsedou československé odbočky Penklubu, kterou pomáhá založit. Stěhuje se s bratrem Josefem do nového domu na Vinohradech.

1931

Jmenován členem mezinárodního výboru pro duševní spolupráci Společnosti národů (stálý výbor pro literaturu a umění).

1933

Pracuje ve Výboru pro pomoc německým uprchlíkům, je místopředsedou Penklubu.

1934

Organizuje pomocnou sociální akci Demokracie dětem.

1935

Žení se s Olgou Scheinpflugovou, počátky stavebních úprav domu ve Strži, který novomanželé dostali od Václava Palivce do doživotního užívání.

1937

Účastní se světového kongresu Penklubů v Paříži.

1938

Podílí se na organizaci světového kongresu Penklubů v Praze. Opakovaně je navrhován na Nobelovu cenu za literaturu. Po mnichovské konferenci (29. - 30.9. 1938) čelí nenávislné kampani, bojuje s českým fašismem a prožívá nejtěžší období svého života. Umírá 25.12. na zápal plic. Pohřeb na Vyšehradě se koná 29.12.

První vydání knih Karla Čapka

- 1917 - Boží muka
- 1918 - Pragmatismus čili Filozofie praktického života
 - Krakonošova zahrada
 - Nůše pohádek
- 1920 - Loupežník
 - Kritika slov
 - RUR
- 1921 - Trapné povídky
 - Ze života hmyzu (společně s Josefem Čapkem)
- 1922 - Lásky hra osudná (společně s Josefem Čapkem)
 - Zářivé hlubiny a jiné prózy
 - Továrna na absolutno
 - Věc Makropolis
- 1923 - Italské listy
- 1924 - Krakatit
 - Anglické listy
- 1925 - Jak vzniká divadelní hra a průvodce po zákulisí
 - O nejbližších věcech
- 1927 - Adam stvořitel
 - Skandální aféra Josefa Holouška
- 1928 - Hovory s T.G.M. (1. díl)
- 1929 - Povídky z jedné kapsy
 - Povídky z druhé kapsy
 - Zahradníkův rok
- 1930 - Výlet do Špatněl
- 1931 - Hovory s T.G.M. (2. díl)
 - Marsyas čili na okraji literatury
- 1932 - Devatero pohádek a ještě jedna od Josefa Čapka jako přívazek
 - Obrázky z Holandska
 - Apokryfy
 - O věcech obecných čili zoon politikon

- 1933 - Dášenska čili život štěněte
- Hordubal
- 1934 - Povětroň
- Obyčejný život
- 1935 - Hovory s T.G.M. (3. díl)
- Mlčení s T. G. Masarykem
- 1936 - Válka s mloky
- Cesta na sever
- 1937 - Bílá nemoc
- Jak se dělají noviny
- První parta
- 1938 - Matka
- Jak se co dělá
- 1939 - posmrtně - Život a dílo skladatele Foltýna (torzo románu)